

Mars 2014
Numri: 72
E përmuajshme

Revistë edukative-kulturore - www.revistaetika.com

Shqipëri: 200 Lekë
Kosovë: 1.5 Euro
Maqedoni: 90 Den

ETIKA

EBU'L HASAN HARAKANI (R.A.)
OSMAN NURI TOPBASH

EBU FATIME
MUSTAFA ERISH

HASAN KAMIL JËLLMAZ
MORALI I BUKUR
DHE MODELI

RAMAZAN ALLTËNTASH
RËNDËSIA
E RESPEKTIT NË FE

JA RESULALLAHI
VALERIANA AJDINI

XHEMAL NAR
DIJETARËT DHE DIJETARËT

Feja atmosferë RESPEKTI

ISSN 2227-3611 03
9 772227 361004

Feja është një atmosferë respekti.

Respekt ndaj Allahut, respekt ndaj të Dërguarit të Tij, respekt ndaj njeriut dhe çdo gjëje të krijuar.

Respekt do të thotë të jesh i kujdesshëm në marrëdhënie.

Respekt do të thotë të ruash nderin.

Njeriu natyrshëm, mbase ndjen vetëm respektin si dimension të fesë.

Me të e brumos zemrën.

Sapo thuhet "Allah", menjëherë thotë, "Xhel-le Xhelaluhu".

Sapo thuhet "Muhamed", e vë dorën në zemër dhe thotë, "Sal-lallahu alejhi ue sellem".

Kurani mbahet gjithmonë lart.

Allahu (xh.xh.), është Krijuesi ynë. Pra, çdo gjë që kemi, është prej Atij. Siç shprehet edhe Kurani, e vërteta është se **"ne ishim asgjë"**. Ai na solli në ekzistencë kaq sa ekzistojmë. Marrëdhënia jonë me Të, është çështje ekzistence. Marrëdhëniet me Të, nga ky aspekt duhet t'i shohim...

"Kebbirhu tek bira / Madhëroje aq sa të mundësh." Aq sa të lëviz gjuha, aq sa i gjerë është horizonti i madhësisë në zemrën tënde...

"Fesebbih bi hamdi Rabbik / Madhëroje Zotin tënd duke falënderuar." Shihe Atë në pastërtinë më absolute dhe madhëroje Atë larg të metave aq sa mundesh.

Pejgamberi (a.s.), është i Dërguari që na erdhi prej Krijuesit tonë. Është prova më e qartë se Ai nuk e ka lënë pa udhëzim atë që ka krijuar. Ai ka dëshiruar të na njoftojë për misionin tonë të krijimit. Ai (a.s.), na e ka sjellë lajmin prej Atij (xh.xh.). Zemra e tij e përballon fjalën e Krijuesit; e bart shpalljen. Atë ka zgjedhur Krijuesi. Atë e ka edukuar dhe pajisur me pjekurinë e zemrës, e cila do të mund ta bartë një lajm kaq madhështor. Ai ka merituar "salavatet" e Allahut dhe melekëve të Tij. Ai është personi që Allahu Teala ka dëshiruar prej besimtarëve që t'i çojnë "salavate" dhe ta përshëndesin me "selam" në mënyrën më të qartë, më të dukshme, më nga shpirti, më nga zemra.

Marrëdhëniet me Rasulallahun (a.s.), duhet t'i shohim duke marrë në konsideratë të gjitha këto. Vetëm duke i kuptuar këto, është e mundur të njohësh vlerën e tij të vërtetë.

Kurani Kerim është fjala e Allahut. Është mesazhi për birin e njeriut. Siç e ka cilësuar edhe Vetë Allahu, ai është "shërim", është "mëshirë". Është drita e rrugës për njeriun. Është udhëzuesi i jetës. Edhe urdhri; **"Atë nuk mund ta prekësh përveç të pastërve"** i përket Fuqisë që e dërgoi atë. Sido që ta kuptojmë këtë ajat, është e qartë se aty kërkohet që marrëdhënia jonë me të të jetë e pastër.

Mendja, zemra dhe çdo gjë që kemi... të gjitha këto duhet të marrin kuptim brenda marrëdhënies me Allahun Teala. Kjo është feja! Dhe këtu, mbase pika më themelore, është që në fund të arrish të dorëzohesh. Që në zemrën tonë të krijohet "paqe". Një zemër e cila debaton me çdo institucion të Islamit, duke i diskutuar dhe koklavitur punët, është e vështirë të arrijë paqen. Më në fund, mund të mos ngelë asnjë fushë e shkollavitur dhe për rrjedhojë edhe asnjë zemër e shkollavitur. Në këtë mënyrë, njeriu e shkatërron vetveten.

Përmbajtja

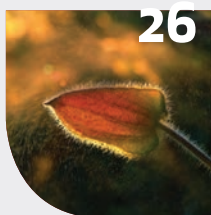
8

Rëndësia e respektit në fe
Prof. dr. Ramazan Alltëntash

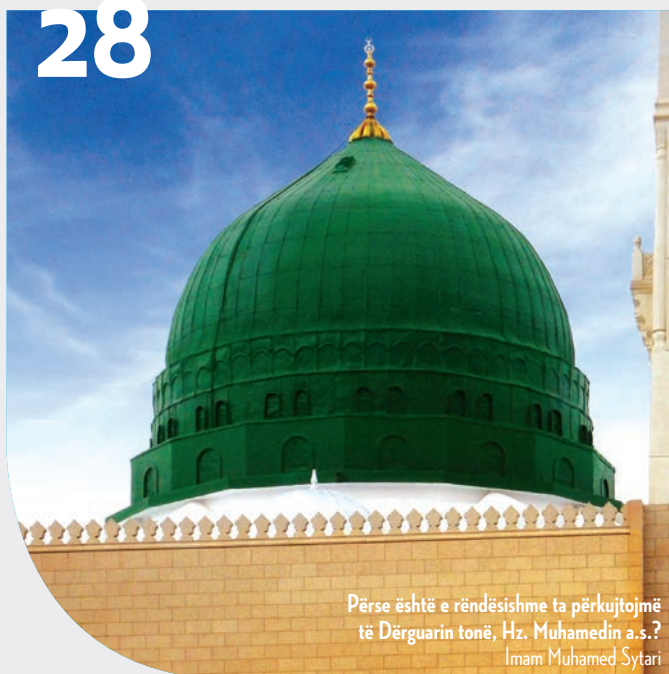

34

Ebu'l Hasan Harakani (r.a.)
Osman Nuri Topbash

26

28

Përse është e rëndësishme ta përkujtojmë
të Dërguarin tonë, Hz. Muhamedin a.s.?
Imam Muhamed Sytari

- 5 Feja atmosferë respekti
Ahmet Tashgetiren
- 14 Dijetarët dhe dijetarët
Xhemal Nar
- 15 Sinqeriteti i zemrës dhe i gjuhës
Mustafa Erish
- 16 Të sillesh si i verbër dhe i shurdhër
Semih Jollaçan
- 18 Devotshmëria dhe Islami
Ali Riza Temel
- 20 Kuptimi i vëllazërisë në fe
Xhafer Durmush
- 24 Morali i bukur dhe modeli
Prof. dr. Hasan Kamil Jëllmaz
- 26 Vraponi pas mëshirës së Allahut
Idris Arpat

56

Një Ajet - Një Hadith 32

- Ekilibri 41
Filiz Konxa
- Ebu Fatime (r.a.) 42
Mustafa Erish
- Muslimanët përballë islamofobisë në Evropë 44
Talip Kyçykxhan
- Loja e akrobatit 47
Nuredin Nazarko
- Mënyra për të kaluar frikën dhe shqetësimet 48
A. Jasin Demirxhi
- Ja Resulallah! 49
Valeriana Ajdini
- Të mos devijosh orientimin 50
Mehmet Maksut
- Mëshira ndaj kafshëve 53
Serkan Këjly
- Atomi 56
Muhamet T. Sheqiri

Namazi, rruga e lumturisë
Dr. Adem Ergyl

30

Sfida e myslimanit me modernitetin
në procesin e globalizimit
Emre Topogllu

22

Feja atmosferë Respekti

Ahmet Tashgetren

“E madhërojmë dhe e lartësojmë Atë.”

Ta madhërosh Allahun, do të thotë ta pranosh Krijuesin larg çdo të mete dhe cilësie të pahijshme.

Feja përkufizohet: “Ta’dhim li emril-lah ue’sh-shefekatu li halkil-lah”. Pra, “Të respektosh urdhrat e Allahut dhe të jesh i mëshirshëm ndaj krijesave të Tij.”

Feja është një atmosferë respekti.

Respekt ndaj Allahut, respekt ndaj të Dërguarit të Tij, respekt ndaj njeriut dhe çdo gjëje të krijuar.

Respekt do të thotë të jesh i kujdesshëm në marrëdhënie.

Respekt do të thotë të ruash nderin.

Njeriu natyrshëm, mbase ndjen vetëm respektin si dimension të fesë.

Me të e brumos zemrën.

Sapo thuhet “Allah”, menjëherë thotë, “Xhel-le Xhelaluhu”.

Sapo thuhet “Muhamed”, e vë dorën në zemër dhe thotë, “Sal-lallahu alejhi ue sel-lem”.

Kurani mbahet gjithmonë lart.

Ndonjëherë, i qortojmë ata që e vendosin Kurantin në një këllëf të bukur dhe e varin në mur a diku tjetër, duke e konsideruar këtë si largim të Kuranit nga jeta. Të theksosh këtë anë të çështjes, ka rëndësinë e vet. Por ky kujdes që tregohet duke punuar një këllëf të bukur posaçërisht për Kurantin, në vetvete është një shfaqje respekti ndaj tij.

Allahu (xh.xh.), është Krijuesi ynë. Pra, çdo gjë që kemi, është prej Atij. Siç shprehet edhe Kurani, e vërteta është se **“ne ishim asgjë”**. Ai na solli në ekzistencë kaq sa ekzistojmë. Marrëdhënia jonë me Të, është çështje ekzistence. Marrëdhëniet me Të, nga ky aspekt duhet t’i shohim...

“Kebbirhu tek bira / Madhëroje aq sa të mundësh.”
Aq sa të lëviz gjuha, aq sa i gjerë është horizonti i madhështisë në zemrën tënde...

“Fesebbih bi hamdi Rabbik / Madhëroje Zotin tënd duke falënderuar.” Shihe Atë në pastërtinë më absolute dhe madhëroje Atë larg të metave aq sa mundesh.

Pejgamberi (a.s.), është i Dërguari që na erdhi prej Krijuesit tonë. Është prova më e qartë se Ai nuk e ka lënë pa udhëzim atë që ka krijuar. Ai ka dëshiruar të na njoftojë për misionin tonë të krijimit. Ai (a.s.), na e ka sjellë lajmin prej Atij (xh.xh.). Zemra e tij e përballon fjalën e Krijuesit; e bart shpalljen. Atë ka zgjedhur Krijuesi. Atë e ka edukuar dhe pajisur me pjekurinë e zemrës, e cila do të mund ta bartë një lajm kaq madhështor. Ai ka merituar “salavatet” e Allahut dhe melekëve të Tij. Ai është personi që Allahu Teala ka dëshiruar prej besimtarëve që t’i çojnë “salavate” dhe ta përshëndesin me “selam” në mënyrën më të qartë, më të dukshme, më nga shpirti, më nga zemra.

Për këtë arsye, marrëdhëniet me Rasulallahun (a.s.), duhet t’i shohim duke marrë në konsideratë të gjitha këto. Vetëm duke i kuptuar këto, është e mundur të njohësh vlerën e tij të vërtetë.

Kurani Kerim është fjala e Allahut. Është mesazhi për birin e njeriut. Siç e ka cilësuar edhe Vetë Allahu, ai është “shërim”, është “mëshirë”. Është drita e rrugës për njeriun. Është udhëzuesi i jetës. Edhe urdhri; **“Atë nuk mund ta prekë askush përveç të pastërve”** i përket Fuqisë që e dërgoi atë. Sido që ta kuptojmë këtë ajet, është e qartë se aty kërkohet që marrëdhënia jonë me të të jetë e pastër.

Për këtë arsye, marrëdhënien me Kuranin duhet ta shohim duke marrë parasysh këtë cilësi. Kuranin duhet ta respektojmë. Fjala e Krijuesit drejtuar birit të njeriut, duhet të gjendet atje ku i takon.

Përveç “dashurisë për Allahun”...

Me Atë nuk mund të krahasohet asgjë. Asnjë qenie nuk mund të duhet ashtu “siç duhet Allahu”. Ky është rregulli që Allahu na e ka bërë të ditur me anë të Kuranit: **“E megjithatë, disa njerëz zgjedhin** (për të adhruar) **në vend të Allahut** (zota) **të tjerë,** (duke i konsideruar) **si të barabartë me Atë dhe duke i dashur siç duhet Allahu. Por ata që besojnë, e duan shumë më tepër Allahun** (se sa ç’i duan idhujtarët idhujt e tyre)...”²

Mirëpo, në fakt, nuk ka nevojë të përdoret një fjali negative me qendër “të mos duash”. Përkundër kësaj, besimtarët kanë një lloj dashurie, e cila gjithçka e fut brenda kornizës: “Dashuria për Allahun”, si “të duash për Allahun” ose “të urresh për Allahun”. Pra, brenda kësaj kornize hyjnë të gjitha dashuritë e tjera dhe në të gjitha ato projektohet dashuria për Allahun.

Allahu na bën të ditur se njeriun e krijoi si një qenie fisnike.

Po ashtu, edhe shprehja “është krijuar në formën më të bukur”, Krijuesit të tij i takon.

Përveç kësaj, qëndron edhe fakti se njeriut i është fryrë një “shpirt hyjnor”. Edhe kjo është një e vërtetë e shpallur me anë të mesazhit hyjnor.

Të gjitha këto na bëjnë të qartë se ndaj qenies njerëzore duhet treguar respekt. Po ashtu edhe ngritja në këmbë e Rasulallahut (a.s.), për xhenazen e një jomyslimani, duhet të ketë lidhje me respektin ndaj qenies njerëzore.

Gjithashtu, Rasulallahu (a.s.), i ka porositur besimtarët të mos ofendojnë as kafshët. Edhe kjo futet në kornizën e respektit për hir të Krijuesit.

Po ashtu edhe thirrja e Muhjiddin Arabiut: “sillu mirë me ajrin dhe ujin”, të cilën e vendosi pranë thirrjes: “sillu mirë me Kuranin dhe namazin”, ka të bëjë me botëkuptimin se edhe në krijesat pa shpirt ka njëfarë fisnikërie. Nëse e shihni gjithësinë si “një univers që

1. Shih. Kuran, el-Uakia, 79/56.

2. Shih. Kuran, el-Bekare, 2/165.

përmend Allahun”, zemra juaj do të shfaqë një lloj tjetër respekti.

Përkundër kësaj, nga frika se mos e teproni deri në shirk, mundet që ta pakësoni respektin derisa potenciali i respektit brenda jush rrezikohet të zbehet. Por nëse e shihni këtë me ndjenjën për të madhëruar dhe falënderuar krijesën e Allahut, duke u nisur nga respekti ndaj Tij, nëse shihni një lule, pëlqeni ngjyrën dhe bukurinë e saj dhe thoni se kjo është një mirësi e Allahut, respekti dhe dashuria juaj ndaj Allahut do të rrahë krahët drejt pafundësisë.

Prej orientalistëve është futur një frymë me “prirje për të cunguar” në shkollat tona të teologjisë. E kam fjalën për ata që, duke synuar të jenë objektivë në dije,

“hynë në mësim duke e lënë besimin tek dera”..

Këto janë mendjelehtësitë që ka spërkatur në fushën e teologjisë prirja pozitiviste që mendon se jemi në të ashtuquajturën “shekulli i shkencës” dhe se feja i takon së shkuarës.

Në këtë rast, njeriu e sheh këtë çështje duke harruar se gjithçka, duke përfshirë edhe mendjen dhe aftësinë për të menduar, e ka krijuar Allahu Teala. Ai i eliminon të shenjtat dhe pandeh se çdo gjë mund ta kthejë në çështje të rëndomtë.

Bota e krishterë ka hyrë shumë më herët në këtë rrugë.

Për fat të keq, në këtë rast ka ndikuar shumë edhe struktura e krishterimit, e cila është shkëputur me kohë prej atmosferës së shpalljes së vërtetë dhe është mbushur me mitologji e legjenda të shpikura. Kur feja mori plagë në perëndim, mendjet filluan ta diskutonin strukturën e një feje të tillë.

Tek ne, mbase kjo në fillim gjeti interes në rrethin pozitivist, por ndërkohë, kjo u bart në ambientet tona teologjike në formën e protestanizmit/racionalizmit. Për rrjedhojë, u përjetua një lloj “cungimi në respekt”. Filloi të diskutohej hadithi, pak më vonë autoriteti i pejgamberisë, prej aty kaloi në diskutimin e “historizimit” të ajeteve të Kuranit dhe më pas u drejtua tek diskutimi i vetë Kuranit Kerim.

Ndjeshmëria ndaj “teuhidit³” është e domosdoshme, sepse Islami është teuhid. Nëse tregohemi rigorozë në këtë çështje, është me vend.

Po ashtu edhe ruajtja e fesë nga përfshirja e le gjendave dhe nga marrja e një identiteti “jologjik”, është e domosdoshme. Allahu Teala ia dhuroi mendjen njeriut si një mirësi jetësore dhe ka dëshiruar që ai ta përdorë atë në mënyrën më të dobishme. Kurani është i mbushur plotë me ajete në lidhje me këtë. Por në të njëjtën kohë, Allahu Teala e ka bërë të domosdoshme që mendja të edukohet me anë të shpalljes.

Mendja, zemra dhe çdo gjë që kemi... të gjitha këto duhet të marrin kuptim brenda marrëdhënies me Allahun Teala. Kjo është feja! Dhe këtu, mbase pika më themelore, është që në fund të arrish të dorëzohesh. Që në zemrën tonë të krijohet “paqe”. Një zemër e cila debaton me çdo institucion të Islamit, duke i diskutuar dhe koklavitur punët, është e vështirë të arrijë paqen. Më në fund, mund të mos ngelë asnjë fushë e shkollavitur dhe për rrjedhojë edhe asnjë zemër e shkollavitur. Në këtë mënyrë, njeriu e shkatërron vetveten. Sot, në perëndim shohim një botë që e ka konsumuar fenë, duke e koklavitur, por edhe vetë është konsumuar shpirtërisht.

Në ditët e sotme edhe Islami po shtyhet në një sprovë të tillë. Në këtë pikë, ata që kujdesen për zemrën e tyre besimtare, duhet të tregohen të ndjeshëm dhe të mos hyjnë në një rrugë ku më në fund do t’u koklaviten zemrat.

Allahu i sheh të gjithë se çfarë bëjnë. Ç’mund të thuhet tjetër?

3. Teuhid: Monoteizëm, njëshmëria e Allahut.

Së pari, njeriu duhet të ketë nderim e respekt ndaj Krijuesit të Lartësuar, ndaj doktrinës hyjnore të ardhur nga Ai, ndaj të Dërguarit të Allahut, alejhi's-selam, që e ka predikuar, shpjeguar dhe përfaqësuar këtë doktrinë, ndaj shokëve të Tij të zgjedhur, ndaj dijetarëve e të devotshmëve që na kanë transmetuar traditën e dijes dhe ndaj vlerave shpirtërore.

Rëndësia e respektit në Fe

Prof. dr. Ramazan Alltëntash

Nëpër fjalorë, dijetari përkufizohet si një njeri që punon me dijen e tij. Orientalistët perëndimorë, që merren me shkencat islame, e quajnë veten islamologë, domethënë, dijetar të Islamit dhe studiues të Islamit. Ndërmjet këtyre dijetarëve ka prej atyre që janë çifutë dhe të krishterë, madje edhe ateistë. Secili prej këtyre është specialist në shkencat islame, si Tefsir, Hadith, Kelam, Fikh etj. Një dijetar mysliman nuk mund ta përkufizojë asnjëherë veten si islamolog. Për t'u përputhur me këtë përkufizim, duhet ta lërë identitetin e myslimanit. Orientalisti nuk ka respekt, në kuptim të besimit, për botën e fushës që studion. Ai mund të flasë, të kundërshtojë, të shkruajë hipoteza etj., si të dëshirojë dhe pa njohur kufij. Këtë metodë e përkufizon si liri e të shprehurit dhe veprim të përshtatshëm ndaj moralit të shkencës. Kufijtë e atyre gjërave që thotë në fushën e shkencave islame, caktojnë kodet e fesë dhe kulturës që i përket vetë. Kur flet për shkallën e civilizimit të vet, nëse nuk është pozitivist, gjithmonë flet me respekt dhe nderim të madh. Madje, nuk i pëlqen aspak kur të tjerët flasin pa respekt kundër vlerave tradicionale të tij. Nëse dikush e

bën një gjë të tillë, e mbart çështjen në shkallën e urrejtjes dhe drejtohet për në gjykatë. Ai gjithmonë e ka këtë standard të dyfishtë...

Çfarë duhet të themi për shkencëtarët që e përkufizojnë veten si myslimanë?

Një dijetar mysliman, në kuptimin ideal, duhet ta ketë si rregull emrin fisnik el-Alim të Allahut Teala dhe duhet të përvetësojë një moral nga i cili është i kënaqur Ai. Ose më saktë, kjo pritjet prej tij. Sepse Allahu Teala thotë në Kuran: **“Në të vërtetë, nga ro-bërit e Tij, Allahut i frikësohen vetëm dijetarët,** (që e dinë se) **Allahu është vërtet i Plotfuqishëm dhe Falës.”** (Fatir, 28.) Siç ka moral dija, edhe dijetarët kanë moral. Në traditën tonë bëhet fjalë për respekt jo vetëm ndaj dijes, por edhe ndaj

mjeteve të dijes, si letrës, lapsit etj. Dija me të cilën preokupo-het njeriu, i hap atij dritën dhe të fshehtat e saj në raport me respektin që ai ka për të. Në bazën e moralit të tillë, ka edukatë. Kushti i parë për t’u bërë dijetar është që njeriu t’i njohë kufijtë e tij. Ndërsa i dyti është të mos flasë në lidhje me ndonjë çështje, pa pasur argument të fortë. Në gjuhën shqipe, fjala edukatë do të thotë që njeriu ta zotërojë fjalën, dorën, gjuhën dhe veten e vet. Veshët, sytë dhe zemra, që janë mundësi për marrjen e dijes, janë përgjegjës për ato që bëjnë. Allahu i Lartësuar thotë: **“Mos shko pas diçka-je për të cilën nuk ke dijeni.**

Vërtet, dëgjimi, shikimi dhe zemra, të gjitha do të merren në përgjegjësi.” (Isra, 36) Prandaj, ne nuk kemi luksin t’i përdorim organet apo gjymtyrët tona në një fushë që nuk do Allahu (xh.xh.), sepse përveç Allahut të Madhëruar, askush nuk ka autoritet mbi trupin e njeriut.

Fillimi dhe fundi i dijes në traditën e shkencës islame përkufizohet si edukatë. Sa bukur shprehet lidhja dije-edukatë në këto rreshta:

*Hyra në mexhliset e dijes dhe e kërkova atë,
Vetëm edukata, edukatën fitova,
Dija harrohet e të lë.*

Edukatë kundrejt kujt?

Së pari, njeriu duhet të ketë nderim e respekt ndaj Krijuesit të Lartësuar, ndaj doktrinës hyjnore të ardhur nga Ai, ndaj të Dërguarit të Allahut, alejhi’s-salam, që e ka predikuar, shpjeguar dhe përfaqësuar këtë doktrinë, ndaj shokëve të Tij të zgjedhur, ndaj dijetarëve e të devotshmëve që na kanë transmetuar traditën e dijes dhe ndaj vlerave shpirtërore. Për këtë arsye, duhet të lexohet shpesh sureja el-Huxhurat dhe të mësohet se çfarë është respekti ndaj Allahut Teala dhe të Dërguarit të Tij (a.s.), sepse mosrespektimi i Allahut të Lartësuar dhe i të Dërguarit të Tij, e nxjerrin njeriun nga feja. Në pesë ajetet e para të sures el-Huxhurat, shprehet edukata dhe

respekti që myslimanët duhet të kenë ndaj Allahut të Lartësuar dhe ndaj të Dërguarit të Allahut (a.s.). Në dy ajetet e para të kësaj sureje, thuhet:

“O ju që keni besuar! Mos nxitoni para (urdhrit të) Allahut dhe të Dërguarit të Tij dhe kijen frikë Allahun! Vërtet, Allahu dëgjon gjithçka dhe është i Gjithëdijsëm. O ju që keni besuar! Mos e ngrini zërin tuaj mbi zërin e Profetit dhe mos i flisni atij me zë të lartë, siç bëni me njëri-tjetrin, në mënyrë që të mos ju humbin veprat tuaja pa e ndier ju fare.” (Huxhurat, 1-2)

Qëndrimi i një myslimani në çështjen e nderimit dhe respektimit ndaj Allahut të Madhëruar në fillim dhe pastaj ndaj të Dërguarit të Allahut, alejhi’s-salam, duhet të jetë kështu: Nëse Allahu i Lartësuar dhe i Dërguari i Allahut (a.s.), kanë vënë një dispozitë të qartë në lidhje me çfarëdo lloj çështjeje, nuk duhet të pyesë përse kështu e përse ashtu, por duhet të kërkojë mundësitë për ta praktikuar duke u bindur e nënshtruar siç kanë vepruar sahabët e nderuar, sepse “në çështjet që Allahu dhe i Dërguari i Tij kanë vendosur dispozita të qarta, asnjë myslimani apo autoriteti nuk i është dhënë e drejta për të vendosur vetë. Allahu i Lartmadhëruar në Kuranin Fisnik thotë: **“Nuk i takon asnjë besimtari apo besimtareje të vërtetë që, kur Allahu dhe i**

Dërguari i Tij vendosin për një çështje, ata të kenë të drejtë të zgjedhin në atë çështje të tyre. Kush e kundërshton Allahun dhe të Dërguarin e Tij, ai me siguri ka humbur.” (Ahzab, 36)

Siç nuk ka qenë shfaqur ndonjë mangësi në respekt kundrejt të Dërguarit të Allahut, sallallahu alejhi ve sellem, kur ishte gjallë, edhe sot, në të njëjtën formë duhet të tregohet respekt dhe edukatë kur të përmendet emri i bekuar, kur të flitet për ndonjë urdhër apo kur të lexohen hadithet e Tij (a.s.). Mosrespektimi i të Dërguarit të Allahut (a.s.), në kuptim të përgjithshëm dhe i sahabëve të nderuar, (sidomos i atyre që u përmendet emri në Kuran), është kufër. Ndërsa mosrespektimi i të tjerëve (si dijetarët), përsëri është një sjellje e pamoralshme dhe e papranueshme, edhe pse nuk konsiderohet kufër tek Allahu Teala.

Njerëzit nuk duhet të shfaqin mosrespektim ndaj dijetarëve dhe të devotshmëve, që na kanë transmetuar vlerat fetare dhe që kanë mbrojtur e ruajtur traditën tonë. Për sa i përket mosrespektimit të të Dërguarit të Allahut (a.s.), ai është një mëkat i madh, sa që i shkatërron të gjitha veprat e mira që njeriu mund të ketë bërë përgjatë jetës, sepse respekti i treguar ndaj të Dërguarit të Allahut (a.s.), është respekt ndaj Allahut Teala, që e ka dërguar Atë si Pejgamber dhe mosrespektimi i Tij është mosrespektim i Allahut (xh.xh.). Prandaj, kur të flasim apo debatojmë mbi të Dërguarin e Allahut (a.s.) dhe trashëgiminë që na ka lënë, duhet të kemi kujdes dhe të përdorim një gjuhë plot respekt. Kurani Fisnik ka folur për ndëshkimin e mosrespektimit të Hz. Pejgamberit: **“Pa dyshim, ata që fyejnë Allahun dhe të Dërguarin e Tij, i mallkon Allahu në këtë botë dhe në tjetrën. Ai ka përgatitur për ta ndëshkim poshtërues.”** (Ahzab, 57)

Për fat të keq, me kalimin e kohës nuk po përdoret më gjuha e edukatës dhe respektit në çështjet fetare. Një shkencëtar, që ka një titull të madh dhe e përkufizon veten si autoriteti i vetëm në fushën fetare, guxon të thotë këto fjalë:

“Mos i besoni shumë këtij Kurani, sepse nuk do ta gjeni atë që kërkoni.”

“Cili është statusi i Hz. Muhamedit në fe?” – këtë duhet të debatojmë. Nga ky këndvështrim, ai synon ta nxjerrë traditën profetike nga të qenët argument apo stil jete. A nuk është ky qëllimi i shumë atyre gjërave që po bëhen?

Nga ana tjetër, çfarë logjike ka përdorimi i një gjuhe që i bën njerëz të zakonshëm sahabët e zgjedhur me në krye të Dërguarin e Allahut (a.s.), të cilët i ka lavdëruar Allahu Teala në Kuran? Çfarë konceptimi është ky për fenë dhe edukatën? Çfarë morali prej dijetari është ky? Njerëzit që përdorin gjuhën e respektit kur fillojnë fjalimin, si “i nderuar kryetar dhe të nderuar pjesëmarrës”, nuk i përdorin shprehjet e respektit për njerëzit e bekuar që kanë dhënë jetën e tyre në mënyrë që Islami të arrijë te ne, në mënyrë që t’i nënçmojnë ata. Çfarë morali prej myslimani është ky?

Të konsideruarit e traditës së Profetit Muhamed (a.s.), si jo të detyrueshme në fe, e cila është një pjesë e pandarë e sistemit të referimit në Islam dhe thjeshtëzimi i referencës vetëm te Kurani, apo më saktë, vërtetimi i mendimeve të devijuara me anë të Kuranit, është një produkt i mendjeve dhe mendimeve të devijuara. Ky mentalitet, që i ka zemrat bosh, nuk ka edhe respekt për dijetarët dhe të devotshmit. Ndërsa dijetarët tanë të hershëm kanë përdorur një gjuhë shumë të edukuar pas mendimeve dhe komentimeve të tyre: “Allahu a’lem bimiradihi / Allahu e di më së miri se çfarë synon.” Ose: “Allahu a’lemu bissavab / Allahu e di më së miri të vërtetën.”

Së fundi, kjo nuk shpreh një koment absolut, por diçka që mund të debatohet. Ndërsa shprehjet e atyre që nuk kanë respekt ndaj dijetarëve, serviren si të vërteta absolute. Në këtë mënyrë, insistojnë në gabimet e tyre.

Atëherë, ajo që duhet të bëjmë, është formimi i një gjuhe fetare me bosht respektin dhe edukimi i prijësve që do jenë shembuj në këtë çështje.

NDIHMJA e ALLAHUT dhe e ENGJËJVE të TIJ për BESIMTARËT sipas KURANIT

Dr. Kerim Bulladë

Në secilin rekat
që falin, besimtarët
kërkojnë ndihmë
nga Allahu duke thënë:
*“Vetëm Ty të adhurojmë
dhe vetëm prej Teje
ndihmë kërkojmë.”*
I besojnë vetëm Atij
dhe pa ndihmën e Tij
nuk mund të ketë lumturi
as në këtë botë e as në tjetrën.

Në Kuran flitet për ndihmën që Allahu i Madhëruar u jep besimtarëve dhe për mbështetjen që engjëjt e Tij – me lejen e Allahut – u bëjnë besimtarëve. Po ashtu, flitet edhe për ndihmën që njerëzit i bëjnë Allahut (për fenë e Tij) dhe për njëri – tjetrin. Veçanërisht tërhiqet vëmendja e lexuesve të Kuranit, me panorama të atilla, si për shembull: peygamberët dhe besimtarët kërkuan nga Allahu që t’i ndihmonte kundrejt femohuesve, shkatërruesve dhe mashtruesve. Në përgjithësi shihet se në Kuran kalon 143 herë folja “nasara” dhe derivatet e saj.¹

Ndihma që jep Allahu i Madhëruar për besimtarët përmendet përmes foljes “emedde”, e cila është në kuptimin e mbështetjes.² Kurse, përmes foljes “istegase”, e cila vjen në kuptimin e kërkesës për ndihmë, bëhet e ditur se është kërkuar ndihmë nga Allahu.³ Fjala “isteane”, është përdorur në kuptimin e atij prej të cilit kërkohet ndihmë, kurse fjala “mustean”, si cilësi e Allahut. Përmes këtyre fjalëve, po ashtu është nënkuptuar kërkimi ndihmë nga Allahu me durim dhe namaz.⁴

Në secilin rekat që falin, besimtarët kërkojnë ndihmë nga Allahu duke thënë: *“Vetëm Ty të adhurojmë dhe vetëm prej Teje ndihmë kërkojmë.”* I besojnë vetëm Atij dhe pa ndihmën e Tij nuk mund të ketë lumturi as në këtë botë e as në tjetrën.

Ata kërkojnë ndihmë nga Allahu atëherë kur përballen me shqetësime të ndryshme, me fatkeqësi, atëherë kur përballen me dhunën e armiqve. Do të kërkojnë ndihmë nga Allahu duke besuar se mund të kalojnë të njëjtën sprovë, sikurse ata besimtarë që janë dhunuar, janë sprovuar me varfëri, skamje e pamundësi. Lidhur me temën në fjalë, Allahu thotë:

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخَلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسَّتْهُمُ الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَاءُ وَزُلْزِلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصُرَ اللَّهُ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ

“Vërtet mendoni të hyni në Xhenet, pa provuar atë që kanë provuar të tjerët para jush? Ata i goditi mjerimi dhe sëmundjet dhe aq shumë u tronditën, sa që çdo i dërguar dhe ndjekësit e tij, thirrën: ‘Kur do të arrijë ndihma e Allahut?’” Ja, ndihma e Allahut është afër!⁵ Ky ajet, që mendohet të jetë shpallur ndër kohë që po zhvillohej Beteja e Hendekut, bën të ditur vështirësitë me të cilat janë përballur myslimanët. Ka transmetime se mund të jetë shpallur edhe gjatë Betejës së Uhudit. Kurse sipas një tjetër rrëfimi, ajeti në fjalë është shpallur për të ngushëlluar myslimanët që bënë hixhret, duke braktisur të gjithë përfitimet që kishin dhe shtëpitë e tyre në Mekë, duke u nisur për në Medinë, për të zgjedhur vetëm pëlqimin e Allahut dhe të të Dërguarit të Tij.⁶

Më shumë sesa të dimë se cila ka qenë arsyeja e shpalljes së këtij ajeti, kur analizohet e vërteta vërehet se ata që bëjnë xhihad në rrugën e Allahut të Madhëruar, që do të kenë sprovë të forta në jetë, do t’i kalojnë me durim dhe maturi dhe do të shpërblehen me ndihmën e Allahut dhe me xhenet.

Në tesktin autentik të ajetit, fjala *“nasrullah”* që kalon, është në kuptimin e ndihmës së Allahut. Ky koncept përmendet në ajete të ndryshme, si *“en-nasru, nasrullah”* (ndihmë, mbështetje, ndihma e Allahut) dhe këto folje i atribuohen Allahut.⁷ Kjo gjë tregon se Allahu

do t’i ndihmojë besimtarët e Tij, që gjenden në situata të ndryshme, si dhe do t’i forcojë dhe mbështesë ata. Allahu e shpjegon kështu të vërtetën e ndihmës që Ai bën për ta:

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءُوهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَاْتَقَمْنَا مِنَ الَّذِينَ أَجْرُومُوا وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرَ الْمُؤْمِنِينَ

“Pa dyshim, Ne kemi nisur të dërguar para teje te popujt e tyre. Ata u paraqitën me prova të qarta, por popujt i mohuan, prandaj Ne i ndëshkuam keqbërësit. Është detyra Jonë t’i ndihmojmë besimtarët.”⁸

Allahu i Madhëruar e sheh ndihmën për besimtarët si një prej detyrave të Tij. Kundrejt kësaj Ai kërkon që besimtarët ta ndihmojnë Atë dhe të Dërguarin e Tij. Lidhur me këtë temë, në Kuran thuhet:

“Vërtet, Allahu ndihmon këdo që e ndihmon Atë.

Allahu është vërtet i Fortë dhe i Plotfuqishëm.”⁹ **“Ne e zbritëm hekurin, në të cilin ka (material për) luftë të fuqishme dhe dobi (të tjera) për njerëzit, me qëllim që Allahu të njohë ata që e ndihmojnë Atë dhe të dërguarit e Tij, pa e parë Atë. Me të vërtetë, Allahu është i Fortë dhe i Plotfuqishëm.”**¹⁰ Allahu gjithashtu u është drejtuar besimtarëve në këtë mënyrë:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ

“O besimtarë, nëse e ndihmoni Allahun, edhe Ai do t’ju ndihmojë dhe do t’ju bëjë të qëndroni fort në këmbët tuaja.”¹¹

Dijetarët e komentimit të Kuranit e kanë analizuar këtë ajet në këtë mënyrë: *“Nëse ndihmoni fenë e Tij, të Dërguarin e Tij dhe ata që janë në rrugën e Tij, atëherë Allahu ju ndihmon ju kundrejt armiqve tuaj dhe ju jep mundësinë e triumfit. Në luftë nuk bën të mundur që t’ju rëshqasë këmba juaj. Ju dhuron durim dhe maturi.”*¹² Shprehja *“Amenu”* (ata që besojnë), është komentuar si *“ata që i besojnë Muhamedit (a.s.) dhe Kuranit”*¹³ Siç duket, ata që i besojnë Allahut, ata që besojnë tek i Dërguari i Tij, si hallka e fundit e shpalljes hyjnore dhe që pohojne Kurantin, që pranojnë Islam si feja e vërtetë dhe akordojnë jetën sipas kësaj, të gjithë ata që bëjnë përpjekje në këtë prizëm, një ditë do të përballen me premtimin e ndihmës së Allahut.

Në ajetet poshtë shprehet qartë se Allahu i Madhëruar ka ndihmuar njerëz në kohë, hapësirë dhe ngjarje të ndryshme:

لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ وَيَوْمَ حُنَيْنٍ
 إِذْ أَعَجَبْتَكُمْ كُنُرْتُكُمْ فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ سَبِيلًا وَصَافَتْ عَلَيْكُمْ
 الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ ثُمَّ وَلَّيْتُم مُّدْبِرِينَ. ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى
 رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا وَعَذَّبَ الَّذِينَ
 كَفَرُوا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ

“Në të vërtetë, Allahu ju ka ndihmuar në shumë beteja, si dhe në ditën e (luftës së) Huneinit, kur juve ju mahnitë numri juaj i madh. Por ai numër nuk ju sollti dobi aspak, sepse toka ju duk juve e ngushtë, edhe pse është e gjerë dhe kthyet shpinën duke ia mbathur. Pastaj, Allahu zbriti qetësinë e Tij mbi të Dërguarin e Vet dhe mbi besimtarët, si dhe luftëtarë (engjëj), të cilët ju nuk i patë dot e i dënoi jobesimtarët. Kështu u ‘shpërblyen’ mohuesit.”¹⁴ “Allahu ju ndihmoi në Bedër, kur qetë të pa-fuqishëm, andaj frikësojuni Allahut, për të qenë falënderues. Atëherë ti (Muhamed) u thoshe besimtarëve: ‘A nuk ju mjafton ndihma e Zotit tuaj me tri mijë engjëj të dërguar?’¹⁵

Ashtu sikurse ndodhi edhe në ditën e Huneinit, po ashtu edhe në Uhud, Bedër dhe Hendek, Allahu i Madhëruar nuk e ka lënë vetëm Hz. Pejgamberin e as sahabët e tij besnikë; u ka dërguar engjëjt si ndihmë, i ka ruajtur duke u dhënë një gjumë të ëmbël dhe

duke hedhur shi mbi ta. Kurse femohuesve, krahas engjëjve u ka dërguar edhe stuhi të forta dhe ka bërë që të munden.¹⁶

Ndihmat që përmenden në ajete u premtohen të gjithë besimtarëve, që i shërbejnë fesë së Allahut dhe japin kontributin e tyre për përhapjen e saj. Brenda rrjedhës së historisë ka pasur plot shembuj të tillë. Kjo duhet të jetë edhe arsyeja se përse përmendet në Kuran ndihma që Allahu u bëri Pejgamberit (a.s.) dhe sahabëve besnikë të tij të së njëjtës kauzë. Mirëpo, për të ardhur ndihma e Allahut tek besimtarët, të gjithë faktorët si, renditja e engjëjve në rreshtat e besimtarëve -me lejen e Allahut, dërgimi i shiut e erës, dhurimi i sigurisë dhe garancisë psikologjike janë të lidhura me durimin, maturinë dhe devotshmërinë e besimtarëve.¹⁷

Me lejen e Allahut, sa e sa popuj, edhe duke qenë të vegjël në numër, kanë mundur dhe kanë dalë fitimtarë mbi popujt që ishin në shumicë. Ndaj dhe ne duhet të bëjmë gjithnjë këtë dua që bënte Taluti dhe ushtarët e tij dhe duhet të përpiqemi të arrijmë në atë nivel sinqeriteti:¹⁸ **“Zoti ynë! Na pajis me durim, na forco këmbët tona dhe na ndihmo kundër këtij populli jobesimtar!”¹⁹** Këtë të vërtetë nuk duhet ta heqim kurrë nga mendja: **“Nëse ju ndihmon Allahu, s’ka kush t’ju mposhtë e, nëse ju lë pa ndihmën e Tij, kush është ai që do t’ju ndihmojë, përveç Tij? Pra, vetëm tek Allahu le të mbështeten besimtarët.”²⁰**

Shënimet: 1) M. Fuad Abdulbâki, *Mu’xhemu’l-Mufehres li El’fâdhi’l-El’fâdhi’l-Kur’âni’l-Kerîm*, Çağrı Yayınları, İstanbul, padatë, f. 702-704. (Për arsye se numrat e ajeteve janë të shumta, nuk janë reflektuar fare në shënim. Mund t’i hidhet një sy referencës në fjalë.) 2) Âl-i Imrân, 3/123-124; Enfâl, 8/9. 3) Enfâl, 8/9; Ahkâf, 46/17. 4) Fatiha, 1/5; Bekare, 3/45, 153; Araf, 7/128; Jûsuf, 12/18; Enbijâ, 21/112. 5) Bekare, 2/214. 6) Kurtubî, Ebû Abdil-lah Muhammed b. Ahmed, *el-Xhamiu li Ahkâmi’l-Kur’ân*, Bejrut, 1995, v. II, kapitulli. III, 33-34; Shevkânî, Muhammed b. Ali b. Muhammed esh-Shevkanî, *Fethu’l-Kadîr el-Xhamiu bejne Fennejîr-Rivâjati ve’d-Dirâjati min Ilmi’t-Tefsîr*, Tas’hîh, Ahmed Abdusselâm, Bejrut, 1994, I, 270. 7) Âl-i Imrân, 3/166; Enfâl, /10, /72; Ankebût, 29/10; Rûm, 30/5, /47, Saff, 61/13; Nasr, 110/1. 8) Rûm, 30/47. 9) Haxhixh, 22/40. 10) Hadîd, 57/25. 11) Muhammed, 47/7. 12) Zemahsherî, Zemahsherî, Ebu’l-Kâsim Xhârullah Muhammed b. Omer, *el-Keshshâfu an Hakâiki Gavâmid’it-Tenzîl ve Ujûni’l-Ekâvîl fî Vuxhûhi’t-Te’vîl*, Tas’hîh, Mustafa Husejin Ahmed, Bejrut, padatë. IV, 318; Bejdâvî, Nâsiruddin Ebû Said Abdullah b. Omer el-Bejdâvî, *Envârut-Tenzîl ve Esrârut-Te’vîl*, (Brenda: Kitabun Mecmuatün mine’t-Tefâsir), Bejrut, padatë. V, 500; Hazin, Alâuddin Ali b. Muhammed b. Ibrahim *Lubâbu’t-Te’vîl fî Meâni’t-Tenzîl*, (Brenda: Kitabun Mexhmuatun mine’t-Tefâsir), Bejrut, padatë. V, 500; Nese’fî, Ebul-Berakât Abdullah b. Ahmed, *Medâriku’t-Tenzîl ve Hakâiku’t-Te’vîl*, (Brenda: Kitabun Mecmuatün mine’t-Tefâsir), Bejrut, padatë. V, 500. Shevkânî, *e njejtja vepër.*, V, 39. 13) Fîrûz Âbâdî, Ebû Tâhir Muhammed b. Jakub, *Tenvîru’l-Mikbâs min Tefsîr-i Ibn Abbâs*, (Brenda: Kitabun Mecmuatun mine’t-Tefâsir), Bejrut, padatë V, 500. 14) Teube, 9/25, 26. 15) Âl-i Imrân, 3/123, 124. 16) 125; Enfâl, 8/9; Teube, 9/26; Ahzâb, 33/9. 17) Âl-i Imrân, 3/125. 18) Bekare, 249. 19) Bekare, 2/250. 20) Âl-i Imrân, 2/160.

DIJETARËT DHE DIJETARËT

Xhemal Nar

Ne sot si shoqëri, për fat të keq nuk ua dimë vlerën dijetarëve tanë aq sa duhet, sepse nuk e dimë vlerën, dobinë dhe virtytin e dijes. Madje, kemi dëgjuar trekatër gjëra, dhe mendojmë se dimë më shumë se ata.

Lumturia e kësaj bote dhe e ahiretit ka shumë lidhje me njohjen e fesë. Atëherë, kjo është diçka shumë e vlefshme. Edhe ata që na e mësojnë ne këtë fe, janë njerëz po aq të vlefshëm. Kështu duhet t'i shohim dijetarët. Nëse nuk arrijmë ta bëjmë këtë gjë, do të thotë se jemi në një gabim të madh. Prandaj, do të ishte shumë mirë që të uleshim dhe t'ia vinim gishtin kokës.

Veçanërisht sot, dijetarët myslimanë qëndrojnë në pozitën e Pejgamberit (a.s.), ashtu si edhe dje. Siç e kanë dashur, respektuar, ndihmuar dhe mbështetur sahabët të Dërguarit të Allahut (a.s.), siç e kanë pranuar këtë si shtyllë të fesë, edhe myslimanët duhet të veprojnë njëllor si ata ndaj dijetarëve prej të cilëve përfitojnë. Domethënë, duhet t'i duan, respektojnë, mbështesin dhe t'i ndihmojnë dijetarët. Myslimanët duhet të përpiqen në rrugë të Allahut Teala bashkë me dijetarët, duke i mbështetur ata me pasurinë dhe jetën e tyre. Asnjëherë nuk duhet t'i lënë ata të vetëm dhe pa mbështetje në përpjekjet e tyre për fenë.

Kjo është një situatë me dy aspekte. Në njërin aspekt janë dijetarët, që duhet t'i çlirojnë zemrat e atyre që i duan me dijen, moralin dhe shërbimet e tyre fetare. Ndërsa në aspektin tjetër, është populli. Edhe populli duhet t'i njohë, t'i dojë, respektojë dhe mbështesë dijetarët që ua bëjnë këto mirësi. Sigurisht se para së gjithash duhet t'u besojnë atyre. Dijetarët duhet ta arrijnë këtë duke e përjetuar. Ja, kjo situatë me dy aspekte, gjithmonë duhet të vazhdojë në këtë mënyrë.

Këtë ekuilibër mund ta prishin dy lloj njerëzish. Të parët janë tradhtarët që e luftojnë fenë dhe popullin, por dëmi i tyre është i pakët, ngaqë nuk duhen nga populli. Të dytët, prej të cilëve duhet të kemi me të vërtetë frikë, janë njerëzit e zhurmshëm, që abuzojnë me të dy anët për interesat vetjake të tyre. Populli pandeh se ata janë dijetarë duke parë fjalët e veshjet e tyre dhe mashtrohen. Ana komike e kësaj çështjeje është se edhe ata vetë pandehin se janë dijetarë dhe mashtrohen. Prandaj, duhet të kemi shumë kujdes ndaj këtij lloji.

Disa cilësi më dalluese të tyre janë: Nuk i pëlqejnë dijetarët e vërtetë, flasin kundër edhe ndaj dijetarëve shumë të mëdhenj dhe dëshirojnë të tregojnë se edhe vetë janë në atë status. Të moshuarit kanë thënë: "Kundërshto që të bëhesh i njohur." Dikush që e kundërshton një dijetar të njohur, me të vërtetë shikon se emri i tij është përhapur sa hap e mbyll sytë. Por ne duhet të pyesim veten: "A është diçka e mirë në mënyrë absolute të qenët i famshëm?" Të moshuarit thonë: "Fama është fatkeqësi." Çfarë mund t'i pëlqehet një fame që arrihet me budallallëk, që është një sëmundje e pashërueshme?

Njerëzit e mençur nuk merren shumë me këta tipa budallenjsh dhe nuk i ndihmojnë në qëllimet e tyre të shëmtuara. Por nganjëherë edhe durimi e ka një kufi, ama edhe atë kohë, duhet të përdorim gjuhën e përshtatshme dhe të sillemi siç u ka hije myslimanëve.

Nisur nga kjo, ne duhet t'ua dimë kimetin dijetarëve tanë, t'i respektojmë dhe t'i duam. Kjo na bën të fitojmë dashurinë dhe kënaqësinë e Allahut Teala dhe të të Dërguarit të Tij (a.s.). Faktikisht, a nuk është ky vetë qëllimi i jetës sonë?

Sinqeriteti i zemrës dhe i gjuhës

Mustafa Erish

Sufjan ibn Abdullahu, (r.a.), i tha të Dërguarit të Allahut (a.s.):

“O i Dërguari i Allahut! Ma shpjego Islamin në atë mënyrë, që të mos kem nevojë më të pyes dikë tjetër përveç Teje!”

I Dërguari i Allahut, sallallahu alejhi ve sellem, i tha:

“*Thuaj i besova Allahut, pastaj ji i drejtë!*” (Muslim, Iman 62. Veçanërisht shik. Tirmidhi, Zuhd 61; Ibn Maxhe, Fiten 12.)

Në shpjegimin e këtij hadithi, që përmendet në Rijadu’s-salihin, shtjellohen këto specifika:

Në drejtësi ka shumë rëndësi sinqeriteti i zemrës dhe gjuhës.

Zemra është kryetarja e të gjitha organeve të trupit.

Një zemër që i beson vetëm Allahut dhe përvetëson sinqeritetin, ndikon edhe te organet e tjera.

Gjuha është përkthyesi i zemrës.

Sinqeriteti dhe dredhia e gjuhës ndikojnë te sjelljet e organeve të tjera.

Në hadithin fisnik, thuhet:

“Çdo mëngjes, të gjitha organet i thonë gjuhës: ‘Ki frikë Allahun për ne. Ne jemi të lidhura me ty. Nëse ti je e sinqertë, edhe ne jemi të sinqerta. Nëse ti nuk je e sinqertë, edhe ne nuk jemi të sinqerta. (Shik. Rijadu’s-salihin, hadithi 1524.)

Në një hadith tjetër thuhet:

“Përderisa zemra të mos jetë e sinqertë, robi nuk mund të ketë besim të vërtetë. Zemra nuk mund të jetë e sinqertë, përderisa gjuha të mos jetë e tillë.” (Ahmed b. Hanbel, Musned III, 198.)

Atëherë, njeriu duhet të jetë i sinqertë në zemër dhe në gjuhë.

Ky është kuptimi i hadithit të të Dërguarit të Allahut (a.s.): “*Thuaj i besova Allahut, pastaj ji i drejtë!*”

Edhe Islami ky është.

Allahu i Madhëruar, që ka vendosur një rregull për çdo gjë që ka krijuar, kërkon nga ne një adhurim të sinqertë.

Kërkon të besojmë dhe të bëjmë një jetë sipas dispozitave të Islamit.

Na këshillon të jetojmë, duke e lavdëruar dhe falënderuar për mirësitë që na ka dhuruar.

Ndërsa, ata që jetojnë me sinqeritet në rrugën e drejtë të Islamit, i njofton për sihariqin që do t’u sjellin engjëjt në frymën e fundit.

Në Kuranin Fisnik, thuhet:

“Me të vërtetë, atyre që thonë: ‘Zoti ynë është Allahu’, e pastaj vazhdojnë të vendosur në rrugën e drejtë, do t’u zbresin engjëjt (para vdekjes) e do t’u thonë: ‘Mos u frikësoni dhe mos u pikëlloni! Dhe gëzojuni Xhenetit që ju është premtuar.’ (Fussilet, 30)

Sa përgëzim i madh!..

Çfarë ftese fisnike!..

Sa vend i mrekullueshëm që është xheneti!..

O Zot! Na bëj prej atyre që i fitojnë këto përgëzime!..

Na ndero me pamjen Tënde në xhenet!..

Na bëj prej atyre që e meritojnë këtë nderim dhe mirësi të madhe!..

TË SILLESH SI I VERBËR DHE I SHURDHËR KUNDREJT URDHRAVE TË KURANIT

Semih Jollaçan

Zoti i Madhëruar na e prezanton Kuranin Famëlartë si udhërrëfyesin dhe sihariqin e begatave të pafundme, duke thënë:

“Në të vërtetë, ky Kuran udhëzon drejt asaj që është më e mira dhe u jep lajmin e gëzuar besimtarëve, që bëjnë vepra të mira, se ata do të kenë shpërblim të madh.” (Isra, 9.)

Gjithashtu, duke thënë: **“Ne shpallim nga Kurani atë që është shërim dhe mëshirë për besimtarët e që mohuesve keqbërës u shton vetëm humbje.”** (Isra, 82.), bën të ditur se Kurani është shërim për sëmundjet biologjike dhe shpirtërore, si dhe burim i mëshirës.

Natyrisht, theksimi **“për besimtarët”**, në këto ajete është një pikë që përbën mjaft rëndësi dhe nuk duhet lënë jashtë vëmendjes. Allahu i Madhëruar dëshiron

prej nesh një zemër dhe një gjuhë që e përmend Atë, një sy që e shikon Atë, një vesh që e dëgjon Atë. Përndryshe, Fjala Hyjnore nuk do të ketë dobi si burim shërimi e mëshire dhe si udhërrëfyes drejt rrugës së drejtë. Ndaj dhe raporti me Kuranin Famëlartë duhet të jetë brenda ndjeshmërisë së besimtarit të vërtetë.

Sjelljet e njerëzve të veçantë të Zotit të Madhëruar, që kanë këtë ndjeshmëri ndaj ajeteve të Allahut, në Kuran përshkruhen në këtë mënyrë:

“...kur paralajmërohen nga shpalljet e Zotit të tyre, nuk bëhen as të shurdhër, as të verbër.” (Furkan, 73.)

Të bësh sikur nuk ke vënë re urdhrat e Allahut, është një prej cilësive të jobesimtarëve, të cilët si rrjedhojë

e kësaj sjelljeje, kanë marrë mallkimin e Allahut dhe kanë devjuar krejtësisht nga rruga e vërtetë. Këto lloj sjelljesh, në ajetin kuranor qortohen në këtë mënyrë:

“Tani që atyre u erdhi një i Dërguar nga Allahu, vërtetues i Shkrimeve që kanë me vete, një grup prej atyre, të cilëve iu dhanë Shkrimet, e hodhën pas shpine Librin e Allahut, gjoja se nuk dinin gjë për të.” (Bekara, 101.)

Është mjaft domethënës ky ajet, që tregon fundin e dhimbshëm të atyre që patën paturpësinë të silleshin si të verbër dhe të shurdhër kundrejt urdhrave të Kuranit:

“Kur ndonjërit prej tyre i lexohen shpalljet Tona, ai e kthen shpinën me mendjemadhësi, sikur nuk i ka dëgjuar, sikur i janë shurdhuar veshët. Andaj, jepu lajmin e dënimit të dhembshëm.” (Lukman, 7.)

Hz. Ebu Bekri (r.a.), që kishte vënë si bu-sull të jetës Kuranin Famëlartë dhe ishte bërë si një Kuran që ecën, i gjendej gjithmonë në ndihmë një varfanjaku me emrin Mistah. Kur pa se ishte edhe ky person në mesin e atyre që kishin shpifur për Hazreti Aishen (r.a.), lidhur me ngjarjen e Ifk-ut, u betua se nuk do t'i gjendej më në ndihmë as atij e as familjes së tij. Kur iu shkëput ndihma e Hz. Ebu Bekrit (r.a.), familja e Mistahut ra në një gjendje katastrofike. Zoti i Madhëruar, menjëherë sapo u shkëput kjo mbështetje, shpalli këtë ajet:

“Njerëzit e ndershëm dhe të pasur ndër ju të mos betohen se nuk do t’u japin të afërmve, të varfërve dhe të mërguarve në rrugën e Allahut; le t’i falin ata dhe të mos ua marrin për keq! Vallë, a nuk doni ju që t’ju falë Allahu? Allahu është Falës e Mëshirëplotë.” (Nur, 22.)

Sapo u shpall ky ajet, Hz. Ebu Bekri (r.a.), tha këto fjalë:

“Natyrisht, unë dua që Allahu të më falë.”

Më pas, duke bërë kompensimin (keffare) e betimit, vazhdoi ta mbështeste familjen e Mistahut. (1)

Hz. Omeri (r.a.), i cili nuk e mësonte ajetin e ri, pa e reflektuar në jetë atë më përpara, përpiquej të bënte një jetë pa devjuar as sa një thërrime nga Urdhri Hyjnor. Një pjesë të kësaj ndjeshmërie të tij, Abdullah bin Abbasi (r.a.), na e rrëfen në këtë mënyrë:

Ujejne bin Hisni kishte ardhur në Medine dhe po qëndronte për disa ditë tek nipi i tij Hur bin Kajsit. Hur bënte pjesë në grupin e njerëzve që Hz. Omeri kishte si këshilltarë. Këshilli i Hz. Omerit (r.a.), shquhej, pasi në të bënin pjesë të gjithë të mençurit (Kurra), të rinj në moshë apo të vjetër. Ndaj dhe Ujejne i drejtohet Hur bin Kajsit duke i thënë:

“Nipi im, ti je një i afërm i kryetarit të shtetit, bëje të mundur të takohem me të.”

Huri mori leje nga Hz. Omeri dhe Ujejne iu drejtua Hz. Omerit (r.a.):

“O i biri i Hattabit! Betohem në Allah që ne nuk na dhuron ndonjë gjë shumë të madhe. As që vepron me drejtësi mes nesh!”

Hz. Omeri (r.a.), u nxe. Desh ta dënonte Ujejnen. Huri, sapo e kuptoi këtë, tha:

“O lideri i besimtarëve! Allahu i është drejtuar të Dërguarit të Tij, duke i thënë: **“Trego mëshirë, urdhëro vepra të mira dhe shmangu nga të paditurit!”** (Araf, 199.) Kurse xhaxhai im bën pjesë në xhahilët.”

Betohem në Allah që, kur Huri lexoi këtë ajet, Hz. Omeri (r.a.), mbeti i ngrirë në këmbë dhe menjëherë hoqi dorë nga ndëshkimi që desh i dha Ujejnes. Hz. Omeri (r.a.), ishte shumë i lidhur me Librin e Allahut. (2)

Në momentin kur u lexua ajeti i Allahut, ai kalif aq autoritar u shtang i tëri dhe nuk arrinte të bënte asnjë hap.³

Në hierarkinë e kësaj bote është e rëndësishme se nga vjen urdhëri. Një urdhër që vjen nga një post më i lartë, menjëherë zbatohet pa u diskutuar. Atëherë, po ndaj urdhrave që na vijnë nga Allahu i Madhëruar, i Cili është Pronari i Gjithësisë; Zoti i gjithçkaje, Malikul Mulk, si duhet të reagojmë ne?

Ja pra, me këtë vetëdije duhet treguar kujdes ndaj urdhrave dhe këshillave që vijnë nga i Lartmadhërishmi. Gjykimet e Kuranit duhen zbatuar germë për germë dhe secili prej tyre duhet hedhur në jetë.

Allahu i Madhëruar na bëftë prej atyre njerëzve fatlumë, që udhëzohen nën udhëheqjen e Kuranit dhe që do të pinë nga burimi i mëshirës dhe shërimit të Tij.

Shënimet: 1) Buhârî, Megâzî, 34; Muslim, Teube, 56; Taberî, Tefsîr, II, 546. 2) Buhârî, Tefsîr, 7, l'tisam 2. 3) Ibn Abdilber, III, 1250-1251; Ibn Ethir, Usudu'l-Gâbe, I, 471-472; IV, 331

Devotshmëria dhe Islami

Ali Riza Temel

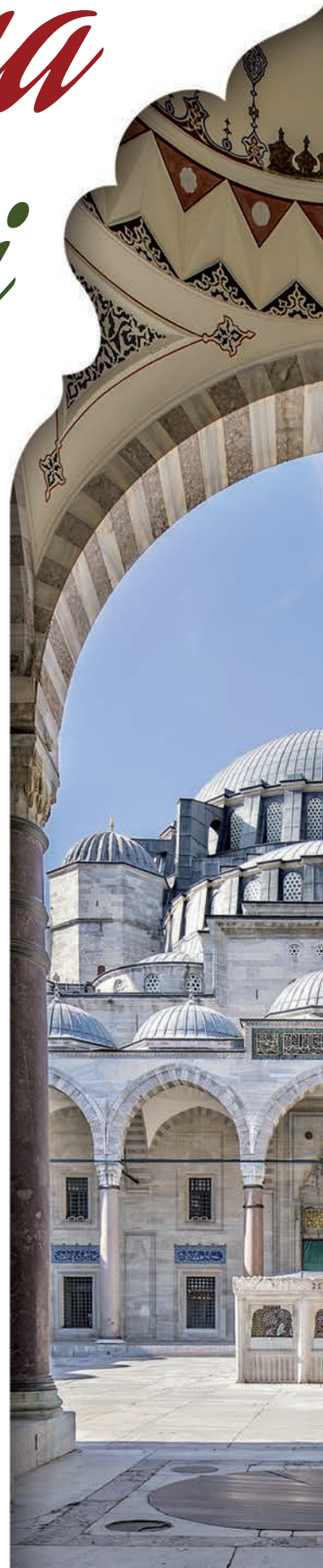
Alija Izet Begoviç e përfundon librin e tij të famshëm me këtë fjali: "Devotshmëria është shtegdalja e vetme njerëzore e dinjitoze nga absurditeti i jetës, shteg pa rebelim, pa dëshpërim, pa nihilizëm, pa vetëvrasje. Devotshmëria e bën njeriun ta ndjejë veten si hero përballë vështirësive të pashmangshme të jetës ose si martir, që ka kryer detyrën e vet dhe i është bindur caktimit të Allahut. Devotshmëri, Islam e ke emrin!"

Islami është bindje e vullnetshme, nënshtrim dhe paqe. Nga kjo pikëpamje gjithë universi është Islam, sepse çdo gjë është rregulluar dhe lëviz sipas ligjeve të përcaktuara nga Allahu. Mikrouniversi dhe makrouniversi, të gjithë pa përjashtim i binden një rregulli të caktuar. Lëvizja e çdo gjëje sipas një programi të caktuar, është shprehje e një bindjeje dhe nënshtrimi total. **"Atij i përulen të gjithë ata që gjenden në qiej dhe në Tokë, me hir a me pahir dhe tek Ai do të kthehen të gjithë."** (Ali Imran, 83.)

Shpëtimi e ka emrin Islam. Kush i nënshtrohet Allahut është i shpëtuar. Pejgamberi (a.s.), në letrat që u dërgonte mbretërve të kohës shkruante: "Prano Islamin, që të shpëtosh." Harmonia në gjithësi është shprehje e nënshtrimit dhe bindjes. E kundërta e bindjes është kundërshtimi. Terrori është një kundër-

shtim që i bëhet Allahut dhe rregullit të vendosur prej Tij. Cilësia dalluese e myslimanit është bindja, kurse e ateistit mosbindja. Ateizmi është kundërshtim i rregullit të përgjithshëm, kurse Islami është përpjekja për të ruajtur harmoninë dhe rregullin në gjithësi. Lufta midis të vërtetës dhe të shtrembrës zhvillohet në këtë kornizë.

"Kush i dorëzohet Allahut, me tërë qenien e tij, duke qenë punëmirë, ai është kapur për vegën më të fortë. Tek Allahu do të kthehet çdo gjë." (Lukman, 22.) Detyra e gjithë pejgamberëve ka qenë orientimi i njerëzve drejt Allahut dhe parimeve të Tij. Pejgamberët janë shembujt më të gjallë të bindjes ndaj Allahut. Bindja e Ibrahimit dhe Ismailit (a.s.), është shembulli më i spikatur i bindjes dhe nënshtrimit ndaj Allahut. Gatishmëria e Ibrahimit (a.s.), për të flijuar birin e tij dhe pranimit e bindja e plotë e Ismailit janë kulmi i bindjes. **"Që të dy iu nënshtruan urdhrat..."** (Saffat, 103) Nënshtrimi i tyre ishte nënshtrimi i vullnetshëm. Në fakt ata i ishin lutur Zotit për këtë **"O Zoti ynë! Na bëj të përulur ndaj Teje! Bëj që edhe pasardhësit tanë të jenë të përulur ndaj Teje! Tregona ritet e Haxhit dhe pranoje pendimin tonë, se pa dyshim, Ti je Pranuesi i pendimit, Mëshirëploti!"** (Bekare, 128)

Faktori kryesor i suksesit të Pejgamberit (a.s.), i cili realizoi revolucionin më të madh që ka njohur ndonjëherë historia e njerëzimit, ka qenë bindja dhe nënshtrimi i plotë ndaj Allahut. Forcën që mori prej besimit, ai e përdori kundër gjithë forcave të tjera kundërshtarë të besimit. Me këtë fuqi sfidoi gjithë shoqërinë pagane të asaj kohe. Ia kishte dorëzuar krejtësisht Allahut qenien e tij. Kur Ebu Bekri u frikësua në shpellën hira se mos i gjenin kurejshët, Ai i tha shokut: **“Mos u mërzit, se Allahu është vërtet me ne!”** (Tevbe, 40) Kjo bindje e shpëton besimtarin nga skllavëria e frikës, duke e ushqyer atë me fuqi të pashtershme.

Bindja është burim qetësie dhe prehjeje. Personi që i nënshtrohet Allahut, i dorëzohet Atij dhe e merr fuqinë prej Tij, siguron një jetë të qetë, pa telashe. Një person i tillë nuk ndjen kurrë pesimizëm dhe humbje shprese. Ai vazhdimisht falënderon Allahun për mirësitë që i ka dhënë. Marrëdhënia e tij me Allahun nuk ndryshon me ndryshimin e gjendjes së tij. Besimtari nuk shkëputet për asnjë moment nga besimi, durimi dhe bindja. Një jetë e stabilizuar vetëm në këtë mënyrë mund të arrihet.

Dorëzimi i plotë Allahut nuk është braktisje e luftës dhe e përpjekjes, por burim i pashtershëm fuqie dhe force për luftë dhe përpjekje në rrugë të Allahut. Sepse njeriu që mbështet vetëm tek fuqia e vet, është i destinuar të humbasë. Mënyra më e mirë dhe e lehtë për të notuar në det është t'i dorëzohesh detit, kurse frika dhe telashi të mbysin.

Dallgët e rrezikshme në detin e jetës i krijojnë dëshirat e papërmbajtura. Dëshirat egoiste, epshore dhe pasionante pengojnë devotshmërinë dhe bindjen

ndaj Allahut. Është evident fakti i njerëzve të pasur, të cilët me gjithë pasurinë e madhe që zotërojnë janë të palumtur, të shqetësuar dhe të trazuar shpirtërisht. Është shumë domethënëse kjo fjalë e urtë: “Ndjej keqardhje të thellë për ata që kanë çdo gjë përveç Teje” apo siç e shpreh mistiku i famshëm Ataullah el Iskenderi: “Çfarë gjeti ai që të humbi Ty dhe çfarë humbi ai që të gjeti Ty”

Shumë njerëz janë përpjekur dhe kanë përdorur metoda të ndryshme për të shpëtuar prej dallgëve të dëshirave. Të gjithë ata njerëz të urtë në lindje dhe perëndim kanë vënë në dukje rrezikun që i kanoset njeriut prej dëshirave. Sokrati, Seneka e shumë të tjerë. Kurse matematikani i famshëm Paskal, dorëzimin e njeriut të Krijuesit e shpreh kështu: “Kur njeriu e ndjek Krijuesin nuk ndjen dhimbje, por kur reziston dhe përpiket të largohet prej Tij, atëherë përjeton dhimbje dhe vuajtje të jashtëzakonshme.” Prandaj besimtarët duhet t'i dorëzohen Allahut me dëshirë dhe kënaqësi, sepse vetëm aty është shpëtimi i vërtetë dhe i përhershëm. Sforcimi i caktimit të Allahut sjell vetëm vuajtje dhe dhimbje. Caktimi është programi që Allahu ka vendosur për gjithësinë. Zbatimi i këtij programi është burim qetësie dhe lumturie, kurse refuzimi i tij është trishtim dhe mjerim i plotë në këtë botë dhe në botën tjetër. Është shumë e rëndësishme t'i dorëzohemi caktimit të Tij absolut, sepse në fund caktimi i Tij do të realizohet duam apo nuk duam ne.

“Nëse Allahu vendos që të të godasë ndonjë e keqe, askush nuk mund të ta largojë atë, përveç Tij e, nëse Ai do të të bëjë ndonjë të mirë, s’ka kush ta pengojë mirësinë e Tij.” (Junus, 107.)

“Thuaj: ‘Do të na godasë vetëm ajo që na ka caktuar Allahu; Ai është Mbrojtësi ynë dhe vetëm tek Allahu le të mbështeten besimtarët!’ (Tevbe, 51.)

Njeriu është i detyruar të njohë kufijtë e fuqisë së vet përballë fuqisë së caktimit hyjnor. Të gjithë ata që pretendojnë fuqi të pakufishme, në fund kanë përfunduar të mjerë. Nemrudi dhe Faraoni janë dy shembujt më të spikatur të fuqisë, por që nuk u shërbeu aspak përballë fuqisë së caktimit hyjnor.

Atij që i dorëzohet Allahut, i nënshtrohet çdo gjë. Kurse atij që kundërshton Allahun nuk i bindet asgjë. Pejgamberit (a.s.), ngaqë iu dorëzua Allahut, iu bindën gjithë krijesat, kurse Ebu Xhehli, ngaqë kundërshtoi Allahun, u shkatërrua. Shpëtimi është në dorëzimin e plotë ndaj Allahut.

Zoti juaj është një Zot i vetëm, prandaj vetëm Atij përlujni. (Haxh, 34)

Kuptimi i vëllazërisë në Fe

Xhafer Durmush

Në suren el -Huxhurat, thuhet: **“Në të vërtetë, besimtarët janë vëllezër, andaj pajtojini vëllezërit tuaj midis tyre dhe kijeni frikë Allahun, në mënyrë që të mëshiroheni.”** (Huxhurat, 10.)

Në ajetin në fjalë, i cili është një urdhër përforcimi i marrëdhënies vëllazërore, vërejmë gjithashtu se ka një përputhje të plotë me kontekstin, pasi në ajetin pararendës urdhërohet: **“Nëse dy palë besimtarë bëjnë luftë midis tyre, pajtojini ata.”**, kurse në atë praparendës jepet gjykim ndalues, duke thënë: **“Asnjë burrë prej jush të mos tallet me burra të tjerë, se këta mund të jenë më të mirë se ai. Gjithashtu, asnjë grua të mos tallet me gra të tjera.”** Ajeti që përbën boshtin e temës sonë nënvizon rëndësinë e “lidhjes vëllazërore në fe”, bën të ditur direktivën urdhërore për pajtim dhe devotshmëri mes vëllezërve, si dhe dëshmon njëkohësisht se si rezultat i kësaj vëmendjeje do të arrihet në mëshirën hyjnore.

Veçanërisht duhet theksuar se: “Besimi është fija më e fortë që bën lidhjen në mënyrë vëllazërore mes të gjithë besimtarëve. Edhe sikur të mos jenë vëllezër nga aspekti

gjenealogjik, ata janë vëllezër nga aspekti fetar dhe nga natyra e kauzës së mbrojtjes së të drejtave të njëri – tjetrit. Kësisoj, vëllazëria në fe është më solide sesa vëllazëria gjenealogjike, pasi vëllazëria gjenealogjike pëson ndërprerje atëherë kur vëllezërit përballen me diversitet fetar, kurse vëllazëria fetare nuk pëson ndërprerje kur bëhet fjalë për diversitet gjenealogjik. Kështu që, si individët besimtarë, po ashtu edhe shoqëritë besimtare, kur janë prishur mes njëri – tjetrit, duhet ndërhyrë për t'i paqëtuar, pasi kjo gjë përbën edhe një prej detyrave që u bie besimtarëve të tjerë si rrjedhojë e vëllazërisë islame. Resulullahu (a.s.), ka thënë: **“Kur besimtarët duan njëri – tjetrin, kur mëshirojnë dhe mbrojnë njëri – tjetrin, i ngjajnë një trupi të vetëm. Kur njëri nga organet sëmuret, atëherë edhe organet e tjera i zë pagjumësia dhe sëmundja.”** (Buhariu, Edeb, 27.) Kështu që paqëtimi i besimtarëve mes njëri – tjetrit është një prej detyrave që u bie besimtarëve të tjerë vëllezër.

Shprehja: **“Kijeni frikë Allahun, në mënyrë që të mëshiroheni.”**, që kalon në ajetin e lartpërmendur, është komentuar me këto fjali: Le të mos jenë të qeta zemrat prej frikës nga Allahu, duke pasur parasysh se për çfarëdo që bëjmë jemi përgjegjës, si për kryerjen e tyre, si dhe për braktisjen e tyre. Jini me qendër devotshmërinë, që t'ju përfshijë mëshira hyjnore. Frikësojuni Allahut, që të jeni besnikë ndaj fjalës së dhënë dhe ndaj ruajtjes së të drejtës së vëllezërve në çdo rast; qoftë në prani të tyre apo qoftë edhe pa qenë ata. Gjithçka, me qëllim që të meritohet mëshira e Tij.

Ajo çfarë u duhet besimtarëve, është të ruhen që të mos prishen marrëdhëniet mes njëri – tjetrit. Nëse

ndodh ndonjë gjë e tillë, menjëherë duhet ndërhyrë për t'i pajtuar, pasi, nëse nuk do të ketë paqe dhe qetësi mes besimtarëve, nëse vëllazëria e tyre nuk është e konsoliduar, atëherë nuk mund të luftojnë fuqishëm ndaj femohuesve që përpiqen të shkatërrojnë rendin botëror. Pikërisht atëherë nuk mund t'i shmangen dënimet të Allahut.

* * *

Mundet që të ndodhin ngjarje të tilla të vogla apo të mëdha, që bëhen shkak të ndërprerit komunikimit mes myslimanëve, të zemërohen me njëri – tjetrin. Kjo situatë në një farë mënyre duhet mirëkuptuar. Ajo çfarë nuk është normale, është moskomunikimi për një kohë të gjatë mes myslimanëve si pasojë e ngjarjeve të tilla. Meqë myslimanët janë fetarisht vëllezër, nuk mund të qëndrojnë të ndarë nga njëri – tjetri për një kohë të gjatë. Ndërhyrja për t'i pajtuar besimtarët mes tyre, është një prej detyrave që u bie mbi supë myslimanëve në mënyrë individuale dhe si një shoqëri e tërë, e gjitha kjo me qëllim që mëria që kanë ndaj njëri-tjetrit të mos kthehet në armiqësi. Në një shoqëri të përbërë nga vëllezërit, përgjegjës për mbarëvajtjen e vëllazërisë është e gjithë vëllazëria.

Islami është një fe që i kushton vëmendjen qendrore vëllazërisë. Ndaj dhe myslimanët mund të mbajnë mëri

vetëm tri ditë e tri net mes tyre, jo më tepër. Madje, Tradita Profetike ka bërë të ditur se veprat e atyre myslimanëve që janë të zemëruar me njëri – tjetrin as nuk do të miratohen e as nuk do të falen, derisa ata të normalizojnë marrëdhënien mes tyre. (Shih; Riyâzû's-Sâlihîn, Erkam Yayınları, 2004, v. II, f. 51-52, VII, f. 15-16)

Ajeti kuranor, të cilin po përpiqemi të sqarojmë, është një bazë e fuqishme për sistemin vëllazëror islam, i cili është konkretizuar me përjetimin që ka bërë vetë i Dërguari i Allahut (a.s.). Kjo gjë është bërë themel i begatë i rrënjësimit të unitetit, duke mbrojtur shpërbërjen dhe shkatërrimin e shoqërisë islame.

Detyra e vëllazërisë në fe është të dëshirojmë për vëllain tonë të fesë atë çfarë dëshirojmë për vete, të gëzohemi me gëzimin e tij, të bëhemi mëshitetje për shqetësimet e tij, të mos e mashtrojmë kurrë, të mos e dëbojmë dhe të mos lejojmë që të flitet keq për të në mosprezencën e tij. Hadithi *"të bëheni pengesë për zullumin e tij"*, na bën të ditur se vëllai ynë i fesë, kurrë nuk duhet lënë pa mbështetje, qoftë njeri që i është bërë padrejtësi, por edhe sikur të jetë vetë ai zullumqari.

Në ajetin kuranor është dhënë gjykimi **"Besimtarët janë vëllezër!"** Për ta sjellë në jetë këtë gjykim hyjnor, mjafton të bëjmë kujdes ndaj drejtësisë mes vëllezërve dhe të qëndrojmë larg çdo lloj fjale a sjelljeje që cenon këtë ndjenjë.

Lexo - Mendo

MIRËSJELLJA NDAJ PRINDËRVE

Në suren Isra thuhet kështu: **"Zoti yt ka urdhëruar, të mos adhuroni askënd tjetër përveç Atij dhe, të silleni mirë me prindërit. Nëse njëri prej tyre ose të dy arrijnë pleqërinë te ti, mos u thuaj atyre as "uh!", mos i kundërshtoj, por drejtoju atyre me fjalë respekti.**

Lësho para tyre krahët e përlules prej mëshirës dhe thuaj: 'O Zoti im, mëshiroji ata, ashtu siç më kanë rritur, kur unë isha i vogël!'

Zoti juaj e di më së miri ç'keni në shpirtat tuaj. Nëse ju jeni të drejtë, sigurisht që Ai është Falës për ata që pendohen." (Isra, 23 - 25)

Vazhdimisht duhet lexuar për vete dhe për të tjerët "mirësjellja ndaj prindërve", që theksohet në ajetin në fjalë si një "urdhër kategorik". Zbatimi i këtij urdhri, duhet vendosur në vendin më të

rëndësishëm të vlerave të personalitetit të myslimanit. Breatat që janë duke u rritur, duhet ta brendësojnë idenë se respekti ndaj prindërve është urdhër hyjnor. Rinia sot duhet të mësojë se pranë të rriturve duhet të qëndrojë me edukatë, të flasë me mirësjellje dhe të dijë si të ulet e si të rrijë.

Ecja me hapa të sigurt realizohet atëherë kur ecim duke u mbështetur mbi rrënjët tona. Në ajetin në fjalë, fillimi i kësaj është formular në këtë mënyrë: "të kujdesesh për prindërit me respektin që është krijuar si rezultat i përzierjes ideale të sakrificës dhe mirënjohjes".

As "uh" nuk do t'u thuash. Mos iu vrenjt atyre. Shikoje me buzëqeshje fytyrën e tyre. Tek Allahu, kjo gjë është aq me vlerë, sa përmendet menjëherë pas adhurimit që i bëhet Zotit dhe si rezultat i kësaj mirësjelljeje jepet sihariqi i faljes së gjynaheve të mëparshme.

SFIDA E MYSLIMANIT ME MODERNITETIN NË PROCESIN E GLOBALIZIMIT

Emre Topogllu

Padyshim që globalizmi është një nga konceptet më në modë të kohëve të sotme. Qoftë në sferën akademiko-shkencore, qoftë dhe në atë politiko-burokratike, në krye të të gjithë termave që përmenden më së shumti bën pjesë globalizmi. Ai që e do apo që e mbështet, sikurse edhe ai që e kritikon apo e kundërshton, sado pak qoftë, ndihet i varur nga ky koncept. Për disa, globalizmi është një proces kyç për të ndërtuar një botë më të re dhe më të mirë, si bazë e lirisë, transparencës dhe ndikimit të ndërsjelltë; kurse për disa të tjerë është një proces tmerrues, që hap një derë drejt një bote që bën ndarjen me një hendek të tërë mes të varfërve, pak të zhvilluarve, të zhvilluarve dhe kolonive.

Kësisoj, globalizmi mund të portretizohet si

specializimi me bazë krahasimet mes përparësive dhe lidhja me botën në aspektin ekonomik; kurse në kuptimin politik të fjalës, përkufizohet si demokraci pluraliste, qeverisje civile, arritje e standarteve ndërkombëtare në çështjet e lirisë dhe të drejtave të individit. Nëse duhet ta shprehim më qartë, globalizmi është procesi i ndikimit gjithnjë në rritje mes individëve, shoqërive, shteteve dhe kombeve, duke nisur që nga politika në ekonomi, nga sporti në art, nga tregtia në kulturë. (Bulbul, 2009)

Globalizmi ka tre dimensione të përgjithshme: I pari është dimensionimi ekonomik. Është më se e qartë se shtetet nuk janë të mjaftueshme për veten e tyre nga aspekti ekonomik. Asnjë nga shtetet nuk mund të veprojnë në mënyrë të pavarur lidhur me lëndën e

parë, fuqinë punëtore dhe tregun; pra është vërejtur se shtetet kanë nevojë për njëri-tjetrin. Mendimi më i drejtë u pa se është ndarja së bashku e burimeve që zotëronin, me qëllim që gjithnjë të kishin përfitime dhe një zhvillim të caktuar.

Një tjetër dimension i globalizimit është edhe ai politik. Bashkimet që përmendëm në dimensionin ekonomik, ndikojnë në strukturën politike në botë, pasi në shumë nga problemet politike qëndrojnë konfliktet, interesat dhe problemet ekonomike. Kësisoj, me globalizimin, koncepti "komb" humbet rëndësinë që bart në vetvete.

Si përfundim, është e nevojshme të flitet për dimensionin kulturor të globalizimit. Bashkimet mes kulturave kanë bërë që qytetërimet të përparojnë. Bashkë me globalizimin, kanë qarkulluar nëpër botë edhe idetë, mendimet dhe përshtypejt, e si pasojë është krijuar një treg global kulturor. (Topogllu, 2012)

Pikërisht mbi pikën e ndikimit ndërkulturor do të përqendrohet edhe punimi ynë.

Kur i hedhim një sy së shkuarës, vërejmë se kemi kaluar vite kur feja u ndalua në mënyrë kategorike; u dënuan besimtarët që ushtronin fenë, klerikët që mbanin gjallë praktikën fetare dhe u shkatërruan shumë tempuj ku adhurohet Zoti. Kurse, ndonëse në një shoqëri pluraliste, në dita-ditës përballemi me pengesa diskriminuese ndaj myslimanëve, siç është rasti i diskriminimit ndaj femrave myslimane që mbajnë shami.

Ndërsa sot po përballemi me rrezikun e ri me emrat **"Islami i moderuar", "Islami tradicional"**.

Në fillim mund të na shkojë mendja sikur ka mbaruar koha e politikave të huajzuesë dhe që ka nisur të lindë një sistem i ri. Patjetër që hidhen edhe hapa të rëndësishëm, në kuptimin pozitiv të fjalës, ose të paktën po bëhet përpjekje të hidhen hapa të tillë. Brenda këtij precesi, "identiteti mysliman" është koncepti që kohëve të fundit po diskutohet më së shumti dhe që nga myslimanët të ndryshëm mbështillet me kuptime të ndryshme dhe, si pasojë, ka marrë shumë plagë. Thënë ndryshe, burimi i problemit tonë është përgjigjja e gabuar nga individë e grupe të ndryshme që i kanë kthyer përgjigje si kanë dashur pyetjes së mësipërme.

Mbase mund të duket si një qasje radikale. Por

është mjaft e habitshme se si mund të ndodhë që pjesëtarët e një feje, kufijtë e së cilës janë vendosur përmes një Libri të Shenjtë; që mund të kenë përgjigje për pyetjet lidhur me çdo fushë të jetës sociale; që përmes Pejgamberit të dërguar për mbarë njerëzimin janë hequr të gjitha pikëpyetjet; që përmes miqve të Allahut dhe Murshidëve u tregohet rruga e drejtë të gjithëve; pra që shkurtimisht bëjnë pjesë në një fe, gjykimet dhe koriniza e së cilës është mjaft e qartë dhe përsëri ata të kenë nevojë të marrin shembuj të tjerë? Ose, thënë më qartë, jemi përballë një pyetjeje: "A mund të ketë Islam të moderuar?" apo "Si mund të jetë ky Islami i moderuar?"

Krahas gjithë këtyre problemeve, tema mund të koklavitet edhe më tej. Paralel me botëkuptimin "Islam i moderuar", po përballemi me modelin "myslimanë të moderuar". Duke penguar shaminë, duke u dhënë grave

rol në jetën sociale më shumë sesa burrave, i jepet plagë serioze jetës familjare dhe përballemi me një moderim të qasjes fetare. Ata që janë bërë pre e këtij ndryshimi, bien në konflikt të hapur me ata që e jetojnë besimin ashtu sikurse duhet, si rrjedhojë kjo gjë sjell me vete probleme të ndryshme. Si përfundim, është më se e qartë se problemet e sotme për të cilët nuk marrim masa, nesër do të shndërrohen në shqetësime serioze. Veçanërisht bijave tona të reja, të cilat rropaten, ngaqë nuk arrijnë ta kuptojnë si duhet, duhet t'u qartësohet koncepti liri. **U**

duhet mësuar mirë atyre se liria fitohet përmes kujdesit ndaj fesë dhe devotshmërisë dhe vetëm atëherë kur shpirti të shpëtojë nga robëria e trupit, mund të arrihet liria e vërtetë.

Pika më delikate e shqetësimeve në fjalë është kur bëhet fjalë për një përpjekje zbutëse të rregullave gjatë procesit 'të zbutësimit' të Islamit. Shumë nga njerëzit që e konsiderojnë veten sot radikalë, po bëjnë një jetë në harmoni të plotë me Islamin 'e moderuar'. Pra, është edhe mysliman radikal, por njëkohësisht edhe nuk lë asgjë pa plotësuar nga aspekti i epshit dhe kënaqësive të nefsit. Ose, thënë ndryshe, ato ngjarje dhe fenomene që pranoheshin si të gabuara më parë, tashmë përmes modernizimit konsiderohen si sjellje normale. Në një farë mënyrë kjo gjë do të thotë që të pranosh gabimin si të drejtë. **Në fakt, gabimi duhet të konsiderohet gabim në çdo situatë.**

Morali i bukur dhe Modeli

Prof. dr. Hasan Kamil Jëllmaz

Karakteristikë kryesore e të gjithë pejgamberëve, por në veçanti e Pejgamberit të fundit (a.s.), ka qenë shembulli dhe modeli i përsosur. Pejgamberët janë heronjtë e moralit dhe modelet shembullorë të njerëzve, sepse njerëzit ndikohen dhe zbatojnë më lehtë dhe shpejt shembullin praktik sesa teoritë e moralit të shkruara nëpër libra.

Nëse do të ishte e mjaftueshme teoria, nuk do të kishte nevojë për dërgimin e pejgamberëve. Allahu mund t'u dërgonte njerëzve një libër që përfshin të

gjitha ligjet, rregullat, parimet morale dhe virtytet e shoqërisë dhe njerëzit do t'i mësonin dhe zbatonin këto mësimë. Por Allahu nuk veproi kështu, Ai dërgoi profet nga mesi i njerëzve, në mënyrë që të shërbente si shembull për ta.

Ajeti kuranor: **“Ti je me virtyte madhore.”** (Kalem, 4) dhe hadithi profetik: **“Unë jam dërguar për të plotësuar moralin e bukur”** (Muvatta, Husnul Husul, 8.) vënë në dukje qëllimin kryesor të dërgimit të profetëve.

Sipas këndvështrimit kuranor dhe profetik, morali i bukur konsiston në sundimin e Allahut mbi zemrën e njeriut, në druajtjen dhe frikën nga Allahu në çdo vend dhe në çdo kohë, në kryerjen e veprave të mira pas një vepre të keqe dhe në mirësjelljen përballë krijesave. Pra, sipas Islamit, morali zhvillohet rreth boshtit të imanit dhe frikës ndaj Allahut. Siç thotë edhe poeti Mehmet Akif:

“Vlerën moralit nuk ia jep as urtësia as ndërgjegjja, virtyti i njeriut buron nga frika ndaj Allahut. Nëse në zemër nuk ekziston frika ndaj Allahut, nuk mbetet as ndikimi i urtësisë dhe as i ndërgjegjes.”

Në themel të moralit të bukur qëndron frika ndaj Allahut dhe mirësjellja ndaj njerëzve. Pejgamberi (a.s.), na informon se gjëja e parë që do të vendoset në peshore do të jetë morali i bukur dhe bujaria. Fenë e zbukurojnë dy virtyte: morali i bukur dhe bujaria. Tregues i bujarisë nuk është vetëm ndihma e treguar ndaj gjithësecilit, por edhe buzëqeshja, mirësjellja, përzemërsia dhe çiltërsia. Besimtarit ia jep nderin feja, fisnikërinë morali i bukur, kurse respektin mendja.

Një një fjalë të Tij Pejgamberi (a.s.), na informon që njeriu mund të arrijë pozita të larta dhe të nderuara në sajë të moralit të bukur, megjithëse adhurimet mund t'i ketë të pakta. Xhunejd Bagdati, duke synuar hapjen e hadithit, thotë: “Janë katër gjëra që e lartësojnë njeriun, edhe nëse veprat i ka të pakta, ato janë: butësia, modestia, bujaria dhe morali i bukur.”

Shumë dijetarë e kanë njësuar fenë me moralin e bukur, kurse moralin e bukur me tasavufin. Sipas Ebu Bekir Ketanit: “Tasavufi nuk është gjë tjetër përveçse moral”. Ai që është i lartësuar në moral, është i lartësuar edhe në tasavuf. Të gjithë të lartësuarit e kanë arritur këtë shkallë për shkak të moralit. Kulmi i përsosmërisë morale është Muhamedi (a.s.) dhe dashuria e Allahut fitohet duke ndjekur gjurmët e Pejgamberit (a.s.). Sipas Kuranit, njeriu më i nderuar tek Allahu është personi më i devotshëm. Parimi themelor i imanit është devotshmëria, kurse parimi themelor i Islamit është morali. Egoja qëndron e qetë vetëm nga pamundësia. Nëse i jepet mundësi,

ajo menjëherë hidhet në veprim, siç thotë një fjalë popullore: “Nëse dëshiron të njohësh natyrën e vërtetë të një personi jepi pasuri ose pozitë, pastaj shikoji sjelljet”. Nëse ai me gjithë fuqinë ekonomike, pozitën dhe autoritetin që ka vazhdon të sillet mirë dhe të bëjë bamirësi, sa mirë për të, por nëse sillet ndryshe, atëherë mirësjellja para pasurisë dhe pozitës ka qenë për shkak të pamundësisë.

Mbreti i urtësisë, Hasan Basriu e përkufizon moralin e bukur, si: “Buzëqeshje, fjalëmbëlsi dhe bamirësi ndaj njerëzve.”

Burimi dhe nxitësi i së keqes është egoja e njeriut. Prandaj parimi bazë i moralit është edukimi i egos. Sepse egoja e njeriut është më e rrezikshme se shejtani. Mendjemadhësia, dashuria ndaj kësaj bote dhe rënia pas epsheve vijnë prej egos.

Është shumë e rëndësishme që njeriu të fitojë ndjeshmëri ndaj së mirës dhe së keqes. E mira nuk është gjë tjetër veçse moral i bukur. Mëkati dhe e keqja janë veprimet që shkaktojnë shqetësime në zemër.

Rumi, në Mesnevinë e tij e përngjason personin me moral të bukur me devenë, kurse personin me moral të keq me mushkën: “Një ditë mushka i thotë devesë: ‘Si mund të ecësh me kaq lehtësi pa u rrëzuar nëpër këto rrugë të ngushta dhe të vështira,

kur unë në të shumtën e rasteve në rrugë të tilla rrëzohem?’ I përgjigjet deveja: ‘Unë çdo hap e hedh duke shikuar, prandaj nuk rrëzohem, kurse ti nxiton, ti arrin të shikosh grimcat e rërës, por nuk shikon dot grackën që ke përpara. A mundet që një që shikon të jetë i barabartë me një të verbër. Butësia dhe qetësia janë themeli i moralit të bukur.”

Morali i bukur fshin urrejtjen, mërinë dhe armiqësinë, duke ia lënë vendin butësisë, qetësisë dhe mëshirës. Në fakt, shpata e butësisë dhe mëshirës është më e mprehtë se shpata e armiqësisë dhe urrejtjes. Dhe modeli shembullor është Pejgamberi (a.s.). Në lidhje me këtë, Allahu në Kuran thotë: **“Në sajë të mëshirës së Allahut, u solle butësisht me ta** (o Muhamed). **Sikur të ishe i ashpër dhe i vrazhdë, ata do të largoheshin prej teje.”** (Ali Imran, 159.)

Vraponi pas mëshirës së Allahut

Idris Arpat

Në suren Ali Imran, Allahu urdhëron: ***“Nxitoni drejt faljes së gjynaheve nga Zoti juaj dhe Xhenetit, hapësira e të cilit është sa qiejt e Toka dhe që është përgatitur për të devotshmit, të cilët japin lëmoshë edhe kur janë në mirëqenie, edhe kur janë në vështirësi, e mposhtin zemërimin dhe ua falin fajet njerëzve. Allahu i do bamirësit. Për ata që, kur bëjnë vepra të turpshme ose i bëjnë dëm vetes e kujtojnë Allahun, i kërkojnë falje për gjynahet e tyre, e kush i fal gjynahet përveç Allahut? - dhe nuk ngulmojnë me vetëdije në gabimet që kanë bërë (Ali Imran, 133-135)***

Në këtë ajet Allahu thekson cilësitë e besimtarëve të devotshëm, të cilët në qendër të jetës së tyre kanë vendosur Allahun dhe dashurinë për Të. Këta besimtarë japin lëmoshë për hir të dashurisë ndaj Allahut, si në gjendje të mirë, ashtu edhe në gjendje të keqe. Në një ajet para këtij, Allahu urdhëron mbajtjen e pasurisë larg ndotjes së kamatës, përndryshe i pret një dënim i rëndë dhe i ashpër.

Kurse ajeti në fjalë nxit besimtarët për strehim tek

mëshira e Allahut dhe vrapim drejt Xhenetit, gjerësia e të cilit është sa qiejt e toka. Ky nuk është një vrapim me hapa, por një vrapim me vepra dhe punë të mira.

Ajeti thekson faktin e përgatitjes së Xhenetit si vend pritjeje për të devotshmit. Sepse vepra të tilla si dhënia e lëmoshës në kamje dhe skamje, mposhtja e zemërimit dhe mërisë dhe falja e padrejtësive që bëjnë njerëzit, janë vepra që mund të realizohen vetëm nga të devotshmit.

Cilësitë kryesore të besimtarëve të devotshëm në ajetin e mësipërm janë: lëmosha në kamje dhe skamje, në gjendje të mirë dhe gjendje të keqe, mosshkëputja për asnjë moment nga dhënia e lëmoshës për nevojtarët. Të devotshmit nuk heqin dorë nga përgjegjësia e bamirësisë dhe ndihmës ndaj të varfërve dhe të dobëtve. Ata nuk presin të bëhen të pasur për të dhënë lëmoshë dhe ndihmuar të varfrit, sepse dhënia e lëmoshës për ta është bërë pjesë e qenësishme e karakterit të tyre.

Një cilësi tjetër karakteristike e tyre është edhe mposhtja e zemërimit dhe urrejtjes. Përmes energjisë dhe forcës shpirtërore që buron prej devotshmërisë arrijnë të mposhtin urrejtjen dhe zemërimin ndaj të tjerëve. Pejgamberi (a.s.), në lidhje me këtë thotë: *"Trim i vërtetë nuk është ai që mund kundërshtarit në dyluftim, por ai që mund zemërimin dhe urrejtjen."* (Buhari, Edeb, 76.) Kurse në një hadith tjetër thotë: *"Atë që ruan gjakftohtësinë dhe i shmanget hakmarrjes, duke qenë i plotfuqishëm për hakmarrje, në Ditën e Gjykimit Allahu do ta nxjerrë në krye të njerëzve dhe do ta lërë të lirë të zgjedhë nga huritë e Xhenetit."* (Ebu Davud, Edeb, 3)

Vetëm të devotshmit arrijnë të falin ata që u kanë bërë padrejtësi. Në këtë proces, ata kapen fort mbas durimit. Kur zemërimi merret nën kontroll, njeriu përfshihet nga një zjarr dhe duman i brendshëm dhe vetëm nëse hidhet një hap më para duke e falur armikun, atëherë prehet zemra dhe qetësohet ndërgjegjja. Vetëm në këtë mënyrë hapen para tij horizontet e kthjellëta dhe të gjera. Me këtë veprim ai bëhet shkak që edhe armiku të reflektojë dhe gjejë rrugën e vërtetë.

Të gjitha këto sjellje sublimë burojnë nga dëshira e zjarrtë për të fituar dashurinë e Allahut. Këto sjellje në asnjë mënyrë nuk janë për ndonjë përfitim material të kësaj bote.

Dhënia e lëmoshës në çfarëdo gjendjeje, mundja e zemërimit, falja e tjetrit dhe moskëmbëngulja në

gabim, të gjitha këto janë sjellje që mund t'i realizojnë vetëm njerëzit me shpirt të madh. Këto janë vepra të jashtëzakonshme për të fituar dashurinë dhe mëshirën e Allahut. Në lidhje me shpërblimin e tyre, Allahu në një ajet më poshtë thotë: **"Pra, për këta do të ketë si shpërblim falje madhështore (të gjynaheve) nga ana e Zotit të tyre dhe kopshte, nëpër të cilët rrjedhin lumenj dhe ku do të qëndrojnë përherë. Sa shpërblim i bukur është ky për ata që punojnë (vepra të bukura)!"** (Ali Imran, 136)

Ndjeshmëria ndaj namazit

Allah në suren Ibrahim, i urdhëron besimtarët të falin namazin **"Thuaju robërve të Mi, të cilët besojnë: 'Le të falin namazin siç duhet.'" (Ibrahim, 31)** Në suren Muminun shpall si shpëtimtarë ata që e falin namazin me kujdes dhe përqendrim **"Me të vërtetë, janë të shpëtuar besimtarët, të cilët janë të përlulur në namazin e tyre."** (Muminun, 1-2) Kurse në suren Ankebut na informon që namazi e pengon besimtarin nga rënia në vepra të këqia. **"Vërtet që namazi të ruan nga shturja dhe nga çdo vepër e shëmtuar"** (Ankebut, 45)

Kur u pyet Pejgamberi (a.s.), për veprën më të pëlqyer tek Allahu, tha: *"Falja e namazit në kohën e vet."* (Buhari, Mevakit, 5) Sahabi Xherir ibn Abdullah tregon se i ka dhënë besën Pejgamberit (a.s.), për faljen e namazit, dhënien e zeqatit, mbajtjen e drejtësisë dhe këshillimin me çdo mysliman. (Buhari, Iman, 42)

Nga ajetet dhe hadithet e lartpërmendura theksohet fakti se namazi e lartëson dhe e pengon njeriun nga rënia në veprime të këqija, kurse namazi që nuk e pengon njeriun nga veprat e këqija nuk është gjë tjetër veçse një barrë e rëndë dhe një përgjegjësi e madhe.

Prandaj, pyetjet që duhet të bëjë sot çdo mysliman janë: "A jemi të vetëdijshëm për namazin që falim? A e ndjejmë sa duhet madhështinë e namazit? Sa të vetëdijshëm jemi për ajetin e sures Fatihë, që e lexojmë në çdo namaz: **'Vetëm Ty të adhurojmë dhe vetëm prej Teje ndihmë kërkojmë.'**"

Rreziku më i madh për namazin është shndërrimi i tij në rutinë të përditshme. Atëherë namazi, nga burim energjie shpirtërore dhe fizike, shndërrohet në barrë e cila rëndon vazhdimisht mbi personin. Prandaj, duhet treguar kujdes që namazi të mos e humbasë gjallërinë dhe dinamizmin që e karakterizon.

Sa herë afron muaji Rebiul-evvel, ne si myslimanë, tërhiqemi përherë e më shumë nga shpirti që na lidh me të Dashurin tonë, të Dërguarin e Allahut (xh.sh.), Hz. Muhamedin (a.s.), për të cilin jemi urdhëruar: **“Thuaj: ‘Nëse e doni Allahun, atëherë ejani pas meje, që Allahu t’ju dojë, t’ju falë mëkatet tuaja, se Allahu është Ai që fal shumë, mëshiron shumë.”** (Ali Imran, 31)

Përkujtimi që i bëjmë herë pas here jetës dhe misionit, me të cilin u dërgua Resulull-llahu (a.s.), është padyshim një ndër mënyrat më të mira për ta nxitur individin mysliman drejt thellimit në dashninë e më të mirit profet, më të dashurit të krijesave të Allahut, për Zotin e gjithësisë. Në një farë mënyre, këto tubime dhe përkujtime na marrin për dore drejt lartësimit në gradën e hadithit profetik: *“Ata, që më së shumti më duan nga ymeti im, janë një popull pas meje. Do të dëshironte ndonjëri prej tyre të jepte familjen dhe pasurinë e tij, vetëm të më shihte.”*

Allahu i Madhëruar, nëpërmjet Fjalës së Tij, e ka mbështetur të Dërguarin e fundit me lajmet dhe ndodhitë e profetëve të mëparshëm, duke i rrëfyer herë pas here ngjarjet e tyre, mundimet, sakrificat dhe përpjekjet e vazhdueshme në rrugën e Allahut. Për këtë, në suren *Hud*, ajeti 120, urdhëron: **“Të gjitha këto që t’i rrëfyem ty nga lajmet e pejgamberëve, janë që ta forcojnë zemrën tënde.”** (Hud, 120)

Njëkohësisht, Kurani Famëlartë na tërheq vëmendjen që të mos jemi si shembulli i mushrikëve të Mekës, të cilët e kishin të Dërguarin në mesin e tyre, por e injoruan, nuk e njohën, nuk e besuan, nuk u dorëzuan para thirrjes së tij të ndritshme. Thotë në suren *El-Mu’minune*, ajeti 69: **“Apo, mos nuk e njohin të dërguarin e vet (Muhamedin), prandaj e refuzojnë?”** (Mu’minun, 69)

Prandaj është e udhës, që herë pas here të tubohemi e t’i përkujtojmë njëri-tjetrit mirësinë e madhe të Zotit, që na bëri prej myslimanëve dhe prej pasuesve dhe të dashurve të Hz. Muhamedit (a.s.). Dhe koha më e përshtatshme, në të cilën na tërhiqet vëmendja në heshtje të natyrshme drejt vlerës dhe madhësisë së përmendjes së vlerave të Profetit tonë (a.s.), është pikërisht afrimi i kohës në të cilën u lind.

Si të thuash, natyrshëm, vit pas viti, Allahu i Madhëruar na i sjell këto momente si një thirrje shekullore, në të cilën gjuha e logjikës na thotë: *“Sot ka lindur Hz.*

1. Ahmedi në *“El-Musned”*, nga Ebu Dherri (r.a.), (1060). (Thotë Imam Menavi në *“Fejdul-Kadir”*: *“Ky hadith është prej mrekullive të tij (a.s.), kur ka folur për të panjohurën... Kjo u ka ndodhur shumë prej sufive të mëdhenj, që janë lartësuar në gradën e shikueshmërisë së tij (a.s.), në vazhdimësi. Thotë Arif El-Mursi: “Pasha Allahun, sikur të fshihej prej meje pamja e Resulull-llahut (a.s.), sa hap e mbyll sytë, nuk do ta konsideroja më veten prej myslimanëve!”* - Shih: *“Fejdul-Kadir”*, botimi I, Bejrut, 1996, vëll. I, fq. 649).

PËRSE ËSHTË E RËNDËSIT TË DËRGUIARIN TONË,

Muhamedi (a.s.), profeti i fundit, vula e profetësisë, më i miri i krijesave të Allahut. A je ti në besën e tij? A je ti në linjën e dashurisë së tij? A je ti në rrugën e traditave të tij? A je ti i gatshëm për ta vazhduar me bindje dhe përkushtim rrugën e besimit, dijes dhe urtësisë, me të cilat e dërgoi Zoti i gjithësisë? A je ti i gatshëm për të qenë thirrës drejt dashurisë së tij, mësimëve të tij, mbi të gjitha, i mëshirës me të cilën u dërgua si shembulli më i plotë i një të dërguari nga Zoti në tokë?”

Prandaj, dijetarët tanë, sa herë afron koha e Mevludit, ajo e përkujtimit të Lindjes së tij (a.s.), na thonë se, kur Profeti (a.s.) u pyet për arsyet e agjërimit të ditës së hënë, tha: *“Ajo është një ditë në të cilën unë*

SHIME TA PËRKUJTOJMË HZ. MUHAMEDIN A.S.?

kam lindur.²

Hoxha ynë, H. Vehbi Sulejman Gavoçi, në lidhje me këtë, thekson: "Shohim se ai Zotëri (a.s.), përmendi ditëlindjen e tij dhe na mësoi ta dimë atë ditë të bekuar. Para qindra vjetësh dhe deri sot, ulematë në hadith, tefsir, fikh etj., kanë festuar dhe e festojnë ditëlindjen e Profetit (a.s.). Kanë lexuar jetën e Profetit (a.s.), në disa faqe të zgjedhura. Kanë lavdëruar cilësitë e tij, siç e ka lavdëruar Hassani përpara vetë Profetit (a.s.), kanë rënë salavat mbi Pejgamberin (a.s.), me qindra herë..."³

2. Transmetim i Imam Muslimit.

3. Vehbi S. Gavoçi, "Njohuri rreth Kuranit – Syneti e bidati", Shkodër,

"Nderimi që ai (Hz. Muhamedi -a.s.-), i bëri botës me ardhjen e tij, është një fenomen universal dhe përbën ngjarjen më të rëndësishme si për tokën ashtu edhe për qiejt."⁴

Si jo, kur Zoti i gjithësisë e përcaktoi dërgesën e tij (a.s.), me këto fjalë: **"Është e vërtetë se Allahu u dha dhuratë të madhe besimtarëve, kur ndër ta nga mesi i tyre dërgoi një të dërguar që atyre t'u lexojë shpalljen e Tij, t'i pastrojë ata, t'ua mësojë Librin dhe Urtësinë, edhe pse më parë ata ishin krejtësisht të humbur."** (Ali Imran, 164) Pra, e konsideroi dërgesën e tij (a.s.), si **dhuratë**, nga ana e Tij (xh.sh.)! Njëkohësisht, u deklaroi mbarë botëve: njerëzve, kafshëve, bimëve etj., se Muhamedi (a.s.), është i dërguar: "mëshirë për mbarë botët"⁵, ndërsa Resulull-llahu (a.s.), tha për veten e tij: "Unë jam mëshirë e dhuruar."⁶

Duke komentuar ajetin e lartpërmendur, Imam Razi në tefsirin e tij thekson: "Ai, alejhis-selam, ishte mëshirë në fé dhe mëshirë në dynja. *Mëshirë në fé*, sepse ai (a.s.), u dërgua, ndërkohë që njerëzit jetonin në injorancë dhe humbje... I ftoi në të vërtetën, u shpjegoi atyre rrugët e shpërblimit dhe u qartësoi atyre vendimet, duke bërë dallim në mes të hallallit dhe haramit. *Mëshirë në dynja*, për faktin se ata shpëtuan për shkak të tij nga shumë poshtërime, luftëra dhe vrasje, si dhe triumfuan për shkak të fesë së tij"⁷

Ndërsa vetë Profeti Muhamed (a.s.), tha për veten e tij: "Unë nuk jam dërguar mallkues, jam dërguar mëshirë."⁸ dhe njëkohësisht na tregoi dashurinë e tij të madhe për ne, duke thënë: "Shembulli im dhe shembulli juaj është si puna e një personi që ka ndezur një zjarr, në të cilin fluturat dhe karkalecat vijnë e hidhen në të, ndërsa ai i largon me dorë që të mos bien. Edhe unë mundohem t'ju largoj nga zjarri e ju më ikni nga duart"⁹

Duke lexuar në shembujt e mëshirës në jetën e Profetit (a.s.) dhe modelin praktik, me të cilin ai udhëzoi drejt tij ymetin, kuptojmë se përse është e rëndësishme ta përkujtojmë të Dërguarin tonë dhe të përqendrohemi te dërgesa e tij mëshirë për mbarë botët, si elementin kryesor të shafqjes së tij si rregullator i botës dhe udhërrëfyes i njerëzimit drejt një rimëkëmbjeje shpirtërore, intelektuale, morale e qytetëruese.

1999, fq. 125.

4. M. Fethullah Gylen, në "Krenaria e njerëzimit Profeti Muhamed", Tiranë, 2008, fq. 17.

5. Enbija, 107.

6. Hakimi, nga Ebu Hurejra (r.a.)

7. Imam Fekhruddin Er-Razi, "Et-Tefsirul-Kebir - Mefatihul-gajb", botimi I, 1990, vëll. 22, fq. 199.

8. Bukhari në "El-Edeb" dhe Muslimi, nga Ebu Hurejra (r.a.).

9. Ahmedi dhe Muslimi, nga Xhabiri (r.a.).

Jonida Vishkurti

NAMAZI, rruga e lumturisë

Jeta është një udhëtim i shkurtër me ndalesa të shumta, ku në secilën prej tyre ndalon, jeton, por sërish përgatitesh për udhëtim. Në këtë botë jemi kalimtarë, jetojmë përkohësisht.... Allahu i Madhëruar e ka krijuar njeriun në formën më të përsosur, duke e veshur atë me virtyte dhe moral të lartë. Qëllimi i krijimit të kësaj krijese të brishtë është të adhurojë Allahun e Plotfuqishëm, Atë që e krijoi, i dha shpirt dhe e lartësoi midis krijesave të tjera. Allahu në Kuranin Famëlartë thotë: **“Unë nuk i krijova xhindet dhe njerëzit për tjetër, përveçse që të më adhurojnë. Unë nuk kërkoj prej tyre ndonjë furnizim e as s’dëshiroj të më ushqejnë ata. Allahu është furnizues i madh. Ai, fuqiforti.”** (Dharijat, 56-58)

Allahu është Krijuesi i gjithësisë, Ai krijoi gjithçka

që arrin të perceptojë syri ynë, Ai është Pronari dhe Furnizuesi, andaj vetëm Atij i takojnë falënderimet dhe lavdërimet më të mira. Secila krijesë e adhuron Krijuesin e saj në mënyra dhe forma të veçanta e padyshim edhe njeriu është obliguar me disa adhurime nga Allahu i Lartësuar, siç mund të përmendim namazin, agjërimin, zekatin etj. Në krye të këtyre adhurimeve qëndron namazi. Profeti (a.s.), thotë: *“...Namazi është shtylla e fesë...”* Nga kjo njofton se namazi është ibadeti më i çmueshëm që hedh dritë në shpirtin dhe trupin tënd. Ai është një adhurim që të pastron shpirtin, ndriçon zemrat e njerëzve dhe e lartëson njeriun deri në virtytet e Zotit.

Ajetet kuranore që flasin për rëndësinë dhe dobëtë e namazit janë të shumta. Allahu në Kuranin Fisnik thotë:

“Ka shpëtuar ai që është pastruar, që ka përmendur emrin e Zotit të vet dhe që është falur. Por ju i jepni përparësi jetës së kësaj bote, ndërsa jeta tjetër është më e mirë dhe e përhershme!” (A’la, 14-17)

“Elif, Lam, Mim. Ky është libri në të cilin nuk ka dyshim, udhëzues për ata që frikësohen (nga Allahu). Të cilët e besojnë të fshehtë, e kryejnë faljen dhe prej asaj që Ne i kemi furnizuar, japin.” (Bekare, 1-3)

Çdo besimtar mysliman duhet të mbështetet mbi dy shtylla thelbësore, ashtu si shtëpia që ngrihet mbi themelet e saj. E nëse njëra prej tyre bie apo dobësohet, e gjithë shtëpia është në rrezik. Ky është një shembull në paralelizëm me besimtarin mysliman, i cili besimin dhe jetën e tij duhet t’i ndërtojë mbi Kurandin Fisnik, Fjalën e Allahut dhe mbi sunetin e Profetit tonë të nderuar. Në lidhje me çështjet e namazit, hadithet janë të shumta. Abdull-Ilah ibn Mes’udi (r.a.), ka thënë:

“E kam pyetur të Dërguarin (a.s.): ‘Cila punë është më e dashur tek Allahu i Madhëruar?’ Tha: ‘Namazi në kohën e vet.’ I thashë: ‘Pastaj, cila?’ Tha:

‘Bamirësia ndaj prindërve.’ I thashë: ‘Pastaj cila?’ Tha: ‘Xhihadi në rrugë të Allahut.’” Një njeri ka thënë: “O i Dërguar i Allahut, më trego për një punë që do të më shpjerë në Xhenet dhe do të më largojë nga Xhehenemi!” I Dërguari (a.s.), tha: “Ta adhurosh Allahun dhe të mos i shoqërosh asgjë, ta falësh namazin, ta ndash zekatin dhe t’i mbash lidhjet farefisnore. Namazi është shtylla e fesë, andaj të drejtohem ty o njeri, fale namazin derisa vdekja nuk të ka ardhur, falu për hatër të Zotit të Madhëruar, falu që të arrish grada dhe shpërblime të pafundme. A nuk mendon të lësh pas kënaqësitë dhe argëtimet e kësaj dynjaje e t’i bësh sexhde Zotit Tënd? A nuk mendon se kjo është më e mirë për ty se tërë dynjaja e ç’ka ka në të? Vërtet jeta është shumë e shkurtër dhe melekun e vdekjes mund ta kemi vizitor në çdo moment, andaj lufto cytjet dhe ngacmimet e shejtanit të mallkuar dhe adhuroje Allahun me namaz. Vërtet kjo është më e mirë për ty. Allahu na ka obliguar ta adhurojmë me namaz, por sikundër dobive dhe rëndësisë së madhe nga pikëpamja fetare, shkencëtarët kanë zbuluar dhe shumë efekte të veçanta se si namazi ndikon në shëndetin e njeriut që e fal atë.”

Sipas studiuesve, sa më shumë të vihet koka në tokë gjatë ditës, aq më shumë gjak shkon në tru. Lëvizjet

izometrike në namaz ndihmojnë përzierjen e mirë të ushqimeve në stomak e parandalojnë formimin e gurëve në veshka. Lëvizjet ritmike në 5 kohët e namazit, duke i vënë në lëvizje muskujt, që në jetën e përditshme nuk vihen në lëvizje, shmangin sëmundje si artroza e nyjave dhe shtangimi i muskujve. Ky lloj ibadeti është bërë objekt studimi i shumë studiuesve të disiplinave të ndryshme shkencore dhe rezultatet kanë qenë interesante dhe të çmuara. Trupi ynë merr një numër të madh valësh elektromagnetike. Këto valë i marrim përmes pajisjeve që përdorim çdo ditë, si televizori, kompjuteri, celulari, si dhe përmes dritave, që nuk mund të fiken për arsye të caktuara. Të gjitha këto valë i marrim pa e kuptuar. Kjo na bën me dhimbje koke dhe të dobët. Po cila është zgjidhja për të gjitha këto?

Një shkencëtar nga Evropa bëri një kërkim dhe arriti në përfundimin se vendosja e ballit në tokë më shumë se një herë në ditë, shkarkon ngarkesën e dëmshme elektromagnetike. Interesant është fakti se mënyra më e mirë është të vendoset balli në tokë dhe në drejtim nga qendra e tokës.

Shkencërisht është vërtetuar se qendra e tokës është qyteti i Mekës, saktësisht Qabeja e Shenjtë. Kështu që përluja (sexhdeja) në lutjet tona është mënyra më e mirë për të shkarkuar ngarkesën elektromagnetike nga trupi ynë, megjithëse kjo nuk është qëllimi i sexhdes, por vetëm një nga dobitë e shumta të saj, pasi qëllimi i vërtetë është nënshtrimi dhe afrimi me të Gjithëfuqishmin.

Një kundërshembull për të gjithë ata që pretendojnë se namazi u harxhon kohë. Me një përllogaritje të vogël matematikore, ti ke dhuratë nga Allahu 24 orë në dispozicionin tënd. 23 orë e gjysmë në çështje të kësaj jete, ndërsa 30 minuta NAMAZ.

Ky është programi më superior, pra s’ka justifikim se namazi të merr kohë.

Subhanallah... nëse do ta konkretizonim me një shembull, do të mund të thoshim se ti nëse rregullisht gjatë 50 viteve ke falë namaz, atëherë statistiki del që 49 vite i ke kaluar duke u ballafaquar me çështjet e kësaj jete, ndërsa vetëm një vit me adhurim të namazit.

Pra, për ty që ke logjikë të shëndoshë, s’ka arsytetimi në lidhje me faktin se namazi të merr kohë. Me një llogaritje të vogël e kupton se adhurimi është jo pengesë në çështjen e kohës.

"Kujto kur gruaja e Imranit tha: 'Zoti im, unë Ty ta kam kushtuar atë që është në barkun tim, të të shërbejë vetëm Ty; andaj, pranoje prej meje! Se Ti, me të vërtetë, dëgjon dhe di çdo gjë."

(Furkan, 30)

Haneja, bashkëshortja e Imranit nuk kish-te fëmijë. Një ditë i lindi një dëshirë e zjarrtë për t'u bërë nënë. Nën atmosferën e kësaj dëshire iu lut Allahut t'i dhuronte një fëmijë dhe në rast plotësimi fëmijën do ta vinte në shërbim të tempullit të Sulejmanit (a.s.). Pak kohë para lindjes së foshnjës vdes Imrani. Kurani në mënyrë lakonike e shpreh kështu ngjarjen: **"Kujto kur gruaja e Imranit tha: 'Zoti im, unë Ty ta kam kushtuar atë që është në barkun tim, të të shërbejë vetëm Ty; andaj, pranoje prej meje! Se Ti, me të vërtetë, dëgjon dhe di çdo gjë."** (Ali Imran, 35)

Lajmi i shtatzanisë së Hanes ishte përhapur në gjithë qytetin, sepse ata prej kësaj lindjeje prisnin mesihun, shpëtimtarin e çifutëve. Por, kur fëmija që lindi doli vajzë, pësuan një zhgënjim total. Një zhgënjim të tillë pësoi edhe Haneja, sepse ajo priste djalë, të cilin ia kishte premtuar tempullit. Vajzat në shoqërinë e atëhershme nuk ishin të preferuara, për më tepër që në tempull pranoheshin vetëm djem. Kurani e shpreh habinë e Hanes kështu: **"E kur ajo lindi, tha: 'Zoti im! Unë linda femër, - Allahu e di më mirë se çfarë lindi ajo, - e mashkulli nuk është si femra. Unë ia vura emrin Merjeme dhe i kam lënë atë me pasardhësit e saj nën mbrojtjen Tënde nga djalli i mallkuar"**. (Ali Imran, 36) Siç kuptohet edhe nga ajeti, Haneja nuk e fshehu habinë për lindjen e vajzës. Haneja i vuri vajzës emrin Merjem. Ky emër ishte shumë sinjifikativ. Kuptimi i tij ishte "shërbyes i tempullit". Në fakt, familja e Imranit ishte e njohur për shërbimin e saj në

tempull. Vajzat nuk i pranonin në shërbim të tempullit, por Haneja ishte e vendosur për të çuar në vend premtimin e vet me gjithë kundërshtimin e parisë fetare. Por caktimi i Allahut është vendimtar. **"Zoti e pranoi atë (Merjemen) me ëndje, e bëri që të rritej mirë dhe e la nën kujdestarinë e Zekerias. Sa herë që hynte Zekeria në dhomën e saj, gjente pranë saj ushqim dhe e pyes-te: 'O Merjeme! Nga të vjen ky ushqim?' Ajo përgjigjej: 'Ky është nga Allahu, se Allahu e furnizon kë të dojë, pa kufi"**. (Ali Imran, 37)

Hyrja e Merjemes në tempull ishte një pikë kthese në historinë e Jahudive, sepse deri atëherë nuk kishte ndodhur që në shërbim të tempullit të vendosej një vajzë. Me hyrjen e Merjemes në tempull do të fillonte një epokë e re në marrëdhëniet tempull-grua. Deri atëherë gruaja nuk ishte parë e përshtatshme për shërbimet në tempull. Tempulli ishte monopol i burrave, kurse marrëdhënia e njeriut me Zotin ishte e reduktuar vetëm Zot-burrë, duke e privuar plotësisht gruan nga jeta fetare. Por me hyrjen e Merjemes në tempull do të fillonte edhe një epokë e re midis burrit dhe gruas. Sepse ishte hera e parë që gruas i njiheshin të drejta të barabarta me burrin.

Merjemja e kalonte kohën më të madhe në tempull në adhurim. Në këtë mënyrë Merjemja u rrit në tempull larg ndotjeve shoqërore. Kujdesin dhe edukimin e Merjemes e kishte marrë përsipër një pejgamber, Zekirija (a.s.). Në këtë mënyrë, Merjemja ishte e gatshme për të sjellë në jetë Mesihun.

Pejgamberi -(a.s.), ka thënë:

“Turpi është prej imanit.”

(Buhari, Iman,16)

Ndër veçoritë kryesore që e dallojnë njeriun nga të gjitha krijesat e tjera janë vlerat morale. Qëllimi i dërgimit të të gjithë profetëve ka qenë përsosmëria morale e shoqërisë. Një ndër vlerat morale shumë të rëndësishme për myslimanët, por fatkeqësisht e harruar është ndjenja e turpit. Në botën e brendshme të njeriut ekzistojnë disa ndjenja, të cilat e pengojnë njeriun nga rënia në mëkat. Një nga këto ndjenja, të cilat luajnë një rol shumë të rëndësishëm në parandalimin e njeriut nga veprimet e këqija, është ndjenja e turpit. Në Islam turpi është një term moral, i cili shpreh shqetësimin e zemrës nga veprimet e këqija dhe braktisjen e veprave të këqija. Në këtë kuptim, turpi është një vlerë morale e paçmuar. Duke qenë kaq i rëndësishëm dhe i çmuar, Pejgamberi (a.s.), e ka numëruar atë si pjesë organike të besimit. Baza themelore e imanit është besimi në një Zot të vetëm, i cili krijon, din, shikon dhe dëgjon gjithçka. Duke qenë i vetëdijshëm se në çdo moment është nën vëzhgimin hyjnor, besimtari përpiket me gjithë qenien e tij për të ruajtur veten nga mëkatet. Zhvillimi dhe vazhdimësia e turpit është e varur prej imanit. Turpi e mban njeriun larg prej shumë veprimeve dhe sjelljeve të këqija. Dijetari i shquar Maverdi e ndante turpin në tre pjesë: 1. Turpi ndaj Allahut, 2. Turpi ndaj njerëzve dhe 3. Turpi ndaj vetvetes.

Turpi ndaj Allahut konsiston në kryerjen e urdhëresave hyjnore dhe braktisjen e dëshirave të egos. Çdo dëshirë e egos është e dëmshme

për njeriun. Personi që nuk plotëson kërkesat e egos dhe turpërohet prej Allahut arrin gradën e devotshmërisë.

Turpi ndaj njerëzve konsiston në mosfendimin, në mosfyerjen dhe mosbërjen keq njerëzve të tjerë. Sepse besimtari respekton dhe ushqen ndjenja bamirësie dhe dashamirësie ndaj të gjithë njerëzve. Besimtari nuk ofendon dhe fyen njerëz, përkundrazi ai është model i mirësjelljes dhe hijeshisë.

Kurse turpi ndaj vetvetes konsiston në ruajtjen e vetes nga mëkatet në momentet e vetmisë dhe larg syrit të njerëzve. Njerëzit që kanë ndjenjën e turpit ndaj vetes, kanë ndjenjën e turpit edhe ndaj të tjerëve.

Turpi e bën njeriun po aq të bukur sa Jusufi (a.s.), kurse paturpësia e bën zemrën e njeriut më të errët se burgu i Jusufit (a.s.). Turpi e bën njeriun monument të nderit si Merjemen. Përmes turpit fiton lëvdimet e Pejgamberit (a.s.), por si Osmani (r.a.), prej të cilit turpëroheshin edhe melekët.

Pra, turpi është ndjenjë e natyrshme e njeriut dhe burimi i tij është besimi, sepse vazhdimësia dhe zhvillimi i kësaj ndjenje sigurohet përmes distancimit të veprave të këqija dhe zbatimit të vlerave morale në jetë. Gjendja e përsosmërisë, e devotshmërisë dhe fisnikërisë arrihet përmes turpit, sepse ai është burimi i gjithë mirësisë.

Mësimet që nxjerrim nga hadithi:

1. Turpi është pjesë e besimit.
2. Turpi është në natyrën njerëzore.
3. Turpi e siguron zhvillimin dhe vazhdimësinë prej imanit.
4. Turpi e ndalon njeriun nga veprimet e këqija dhe e nxit për vepra të mira.

Një Hadith

- Urtësi nga të dashurit e Allahut -

EBU'L HASAN HARAKANI (R.A.)

I nderuari Ebu'l Hasan Harakani, ka thënë:

"Allahu ju solli të pastër në këtë botë; prandaj mos dilni të papastër para Tij!"

Kur lind, megjithëse nxirret nga një burim i turbullt, njeriu ka aromën e miskut; u jep dritë syve dhe qetësi zemrave. Kjo është për shkak të bukurisë dhe pastërtisë që sjell pafajësia e tij. Edhe Allahu Teala dëshiron që ne të qëndrojmë të pastër ashtu siç u dërguam në këtë botë, të bëjmë një jetë të pastër dhe të kthehemi sërish tek Ai të pastër, me një libër punësh të panjollësor. Për këtë arsye, në një ajet fisnik ka urdhëruar:

"Ditën, kur askujt nuk do t'i bëjë dobi as pasuria, as fëmijët, përveç atij që vjen tek Allahu me zemër të purifikuar!" (esh-Shu'ara, 88-89.)

Me këtë, Allahu na e bën të ditur, se dhurata më e çmuar që do të pranojë prej nesh, robërve të Tij, është "zemra e purifikuar".

Zemra e purifikuar është zemra e pastruar nga çdo gjynah, e dëlirë dhe e rafnuar... Si do të arrihet kjo? Natyrisht, duke e ruajtur zemrën nga papastërtia e gjynaheve dhe shqetësimet e ambicieve të egos. Ndërsa papastërtinë e gjynaheve, prej të cilave si njerëz që jemi nuk mund ta ruajmë veten, duhet ta lajmë menjëherë me lotët e pendesës dhe

veçanërisht, duke e pastruar me teube² dhe istigfar³ në kohën para agimit... Pra, duke u përpjekur për të dalë faqebardhë në audiencën hyjnore, me shpirt dhe ndërgjegje të qetë, si robër të devotshëm...

Allahu Teala, i fton robërit e Tij në xhenet, në vendin e lumturisë dhe shpëtimit. Mirëpo, xheneti është vendi i bukurive dhe atje pranohen vetëm ata që janë pastruar nga ndyrësitë e gjynaheve. Në lidhje me këtë fakt, në një ajet fisnik urdhërohet:

"Ndërsa ata që i janë frikësuar Zotit të tyre, do të çohen grupe-grupe në Xhenet. Kur t'i afrohen atij, dyert e tij do të hapen e rojtarët e tij do t'u thonë atyre: 'Selamun alejkum* (paqja qoftë mbi ju), *ishit të pastër, andaj hyni në të, aty do të jeni përgjithmonë." (Zumer, 73.)

Nisur nga ky fakt, ne jemi të detyruar të pastrohemi nga ndyrësitë e gjynaheve përderisa kemi mundësi. Ta shtysh teuben dhe istigfarin për më vonë, duke i besuar shëndetit të rinisë, bëhet shkak i shkatërrimit në aspektin shpirtëror. Në lidhje me këtë, Muhammed Masum Sirhindi (r.a.), i këshillon nxënësit e tij me këto fjalë:

"Bijtë e mi! Koha më e çmuar e jetës, është rinia. Por kjo kohë, kur njeriu i ka gjymtyrët të forta e të shëndosha, kalon dhe pas saj vjen koha më e dobët e jetës. Sa keq që njerëzit e shtypnë njohjen e

2. Teube: Pendim i thellë tek Allahu

3. Istigfar: Kërkim faljeje prej Allahut

1. Harakani, Nuru'l-Ulum, fq. 258

Allahut, që është gjëja më e çmuar, për në kohën e pleqërisë, e cila nuk dihet nëse do të vijë apo jo. Ndërsa kohën më të çmuar të jetës së tyre, e shpërdorojnë për plotësimin e kënaqësive dhe dëshirave më të ulëta. Mos harro! "U shkatërruan ata që thanë: do ta bëj nesër!"⁴

Për këtë arsye, Allahu Teala na urdhëron shpesh për teube dhe istigfar për aq kohë sa kemi mundësi, sepse çdo gjynah, është një njollë që e nxin zemrën. Kur këto njolla shtohen, në fund zemra varroset në errësirën e depresionit dhe gjynaheve. Për asnjë qenie njerëzore nuk është e mundur të jetë një rob plotësisht pa të meta. Prandaj, është kusht që njeriu të përpiqet vazhdimisht të pastrohet shpirtërisht. Në një ajet fisnik, urdhërohet:

"...Pa dyshim, Allahu i do ata që pendohen fort (për gjynahet) dhe ata që pastrohen." (Bekare, 222) Pra, Allahu Teala thekson qartë, se i do shumë robërit e Tij, që pastrojnë botën e tyre të brendshme me teube dhe istigfar.

Ebu'l Hasan Harakani, thotë:

"Të dashurit e Allahut, që kanë arritur grada të

4. Muhammed Masum, Mektubât, I, 63, nr: 65

Inderuari Mevlana,
shprehet:

"Nëse dëshiron të shpërndash rreze dite, duhet të djegësh dëshirat natësore të egos!"

të egos!"

Pra, duhet që dëshirat ekstreme të egos t'i djegim me zjarrin e edukimit shpirtëror dhe përpjekjes, duke

5. Attar, Tezkiretu'l-Evlja, fq. 622

6. Nefs-i Mutmainne: Gjendja kur egoja njerëzore është pastruar nga veset e këqija, u është nënshtruar urdhrave të Allahut dhe shpëton prej vuajtjeve që i shkaktojnë tundimet e ndryshme, duke e lejuar njeriun të ndajë të mirën nga e keqja dhe t'i afrohet Allahut.

larta, janë ngritur jo vetëm për shkak të punëve të tyre të sinqerta, por edhe për shkak se kanë pastruar egot e tyre."⁵

Punët që bëhen me një ego të papjekur, e cila nuk ka marrë edukimin e duhur shpirtëror, me sado sinqeritet të pandehen se bëhen, janë thjesht formale; larg ndjenjës, paqes dhe frymëzimit shpirtëror. Në lidhje me këtë, i nderuari Imam Rabbani, shprehet:

"Adhurimet dhe nënshtrimi që bëhet pa arritur ende tek "nefs-i mutmainne"⁶, janë thjeshtë imitim. Kur arrihet tek "nefs-i mutmainne", atëherë ato kthehen nga imitimi në vërtetim (pra, arrijnë përsosmërinë)."

Ndërsa i nderuari Mevlana, shprehet:

"Nëse dëshiron të shpërndash rreze dite, duhet të djegësh dëshirat natësore

"Ashtu siç janë farz,
të detyrueshme namazi
dhe agjërimi,
në të njëjtën mënyrë
është i detyrueshëm
edhe eliminimi
i mendjemadhësisë, smirës
dhe ambicies së tepruar
nga zemra."

e kthyer atë në energjinë e shpirtit. Dhe me të vërtetë, kur egoja të edukohet dhe të vihet në këmbë, bëhet një mjet që e ngre të zotin e saj në miraxh. Mirëpo, në të kundërtën, nëse egoja lihet ashtu e papjekur dhe i plotësohet çdo dëshirë, bëhet shkak i një falimentimi shpirtëror që e bën njeriun më të ulët in e të ulëtve.

Për sa kohë që egoja nuk pastrohet dhe uni nuk largohet, ka shumë rrezik që në adhurimet, punët dhe shërbimet tona të përzihen mburrja, mendjemadhësia, egoizmi dhe shumë qëllime të tjera të egos. I nderuari Mevlana shprehet se është e padobishme të përpiqesh ta mbushës thesin, pa e mbyllur të çarën në fund të tij. Prandaj, që punët e mira të pranohen tek Allahu Teala, është e domosdoshme që më parë të shpëtohet prej cilësive primitive të egos.

Nisur nga kjo, çdo njeri duhet të përpiqet të edukojë egon e tij për të arritur gradën "mutmainne" dhe gradat e mësipërme. Si rezultat i këtij edukimi, niveli i arritur në besim dhe moral do t'i përgatitë vendin pranimit të adhurimeve. Në lidhje me këtë çështje, i nderuari Sami Efendiu është shprehur:

"Për të hyrë në Islam në kuptimin e vërtetë të fjalës, duhet të eliminohet "nefs-i emmare"⁷ dhe të zbatohen urdhrat hyjnore. Në të kundërtën, Islami që del në pah vetëm me pranimin e zemrës, pa arritur ende tek "nefs-i mutmainne", quhet "islam metaforik". Ndërsa besimi i cili del në pah pasi arrihet "nefs-i mutmainne", quhet "besim i vërtetë"⁸

Nga kjo pikëpamje, edukimi shpirtëror për të pastruar egon nga cilësitë primitive, është kusht për përparimin shpirtëror.

Ebu'l Hasan Harakani, thotë:

"Ashtu siç janë farz, të detyrueshme namazi dhe agjërimi, në të njëjtën mënyrë është i detyrueshëm edhe eliminimi i mendjemadhësisë, smirës dhe ambicies së tepruar nga zemra."⁹

"Nëse një shkëndijë zjarri bie mbi rrobën tënde, përpiqesh ta shuash menjëherë! Po zjarrin që do të të djegë fenë, pra qëndrimin në zemrën tënde të cilësive të këqija, si mendjemadhësinë, smirën dhe dyfytërsinë, si arrin t'i durosh?"¹⁰

Besimtari arrin përsosmërinë si rezultat i respektimit të gjykimeve të hapëta/të dukshme dhe të fshehta/të brendshme. Ashtu siç feja ka farze/detyrime të hapëta/të dukshme, si abdesti, namazi, agjërimi dhe zekati, për të zotëruar një ndërgjegje të pastër, ka edhe farze të fshehta/të brendshme, si mëshira, dhembshuria, sakrifica, sinqeriteti dhe devotshmëria.

Në të njëjtën mënyrë, ashtu siç ka haramet/ndalesa të hapëta/të dukshme, si alkooli, imoraliteti dhe kamata, ashtu ka edhe haramet të fshehta/të brendshme si mburrja, mendjemadhësia, dyfytërsia, paturpësia, koprracia, smira dhe hamendja e keqe.

Në një ajet fisnik, urdhërohet: "**Largohuni nga gjynahet e hapëta dhe të fshehta!**..." (En'am, 120) Pra, besimtari, ashtu siç është i detyruar të qëndrojë larg haramëve të hapëta, ashtu është i detyruar të ruhet edhe prej haramëve të fshehta, që e helmojnë shpirtin e tij. Madje, shumë prej haramëve të fshehta, -nga aspekti i jetës shpirtërore- janë më të rrezikshme se haramet e hapëta. Si shembull për këtë, po përmendim fjalën e Pejgamberit tonë (a.s.):

"Nuk hyn në xhenet ai që ka qoftë edhe një grimcë mendjemadhësie në zemër..." (Muslim, Iman, 147)

7. Nefs-i Emmare: Ndjenjat shtazore që e shpjen njeriun në gjynahe. Egoja që e nxit njeriun në të keqe.

8. Mahmud Sami Efendi, Musahabe, Istanbul 2008, I, 127-129

9. Attar, Tezkiretu'l-Evlja, fq. 629

10. Harakani, Nuru'l-Ulum, fq. 239

Siç shihet, t'i shkulësh dhe t'i hedhësh prej zemrës gjynahet e fshehta, është po aq e rëndësishme sa edhe ruajtja prej gjynaheve të hapëta. Përveç kësaj, haramet e fshehta, si ambicia e tepërt, smira, mendjemadhësia, paturpësia dhe dyfytirësia, në të shumtën e rasteve bëhen duke u nënvlerësuar. Mirëpo, të ruhesh prej këtyre veseve të këqija, që janë kanceri i jetës shpirtërore, është shumë e domosdoshme.

Ebu'l Hasan Harakani, thotë:

"Qani shumë e qeshni pak; heshtni shumë e flisni pak; dhuroni shumë, hani pak dhe mbajeni kokën larg jastëkut!"¹¹

Në edukimin e Tasavufit zbatohen disa metoda për të arritur pjekurinë shpirtërore. Këto janë: "rijazeti"; të heqësh dorë nga gjërat që i pëlqejnë egos dhe "muxhahede"; ta edukosh egon me disa vështirësi që nuk i pëlqejnë. Në të njëjtën kohë, kjo është edhe metoda e edukimit hyjnor dhe pejgamberik. Sahabi i nderuar Abdurrahman bin Auf (r.a.), ka thënë:

"Islami solli disa punë, që nuk i pëlqejnë egos. Por në këto punë që nuk i pëlqenin egos, ne gjetëm më të mirën e të mirave. P.sh., ne dolëm nga Meka me Rasulullahun (a.s.), për të emigruar. Por në sajë të këtij emigrimi, që u duk i vështirë për egon tonë, na u dhurua nder dhe fitore. Njëherë tjetër, siç shprehet edhe Allahu Teala në Kuran: **"Zoti yt të nxori nga shtëpia jote** (për të luftuar) **për të Vërtetën, edhe pse kjo nuk i pëlqeu një grupi prej besimtarëve. Ata polemizojnë me ty për të vërtetën** (luftën), **e cila u ishte bërë e qartë, sikur të ishin duke u çuar drejt vdekjes së sigurt."** (Enfal, 5-6), dolëm së bashku me Rasulullahun (a.s.), në Bedër. Edhe në këtë rast, Allahu Teala na dhuroi nder dhe fitore.

Me një fjalë, mirësitë më të mëdha i arritëm në sajë të punëve të vështira për egon tonë." (Hejthemi, VII, 26-27)

Çështjet për të cilat na tërheq vëmendjen i nderuari Ebu'l Hasan Harakani, janë metodat e edukimit që aplikohen për arritjen e zhvillimit shpirtëror duke thyer ambiciet e egos. Nëse i trajtojmë shkurtimisht, mund të themi:

QANI SHUMË E QESHNI PAK

Të qeshësh e të gëzohesh jashtë mase për shkak të kënaqësive të kësaj bote, e bën njeriun të harrojë gjërat e vështira që e presin përpara, si vdekjen, varrin, ringjalljen, llogarinë dhe urën e siratit. Këto sjellje i

11. Attar, Tezkiretu'l-Evljaja, fq. 630

"Qani shumë e qeshni pak; heshtni shumë e flisni pak; dhuroni shumë, hani pak dhe mbajeni kokën larg jastëkut!"

fshijnë ndjenjat në zemër dhe e zhdukim frymëzimin shpirtëror. Për këtë arsye, Allahu Teala urdhëron:

"Po qeshni e nuk po qani? Madje, jeni edhe të shkujdesur!" (Nexhm, 60-61)

"Le të qeshin pak (në këtë botë) **e të qajnë shumë** (në botën tjetër) **si dënim për atë që kanë bërë."** (et-Teube, 82)

Ndërsa Rasulullahu (a.s.), ka thënë:

"Nëse do t'i dinit ato që di unë, do të qeshnit pak e do të qanit shumë." (Buhari, Tefsir, 12)

Gjithashtu, Pejgamberi (a.s.), një ditë pa disa persona që po qeshnin shumë dhe u tha:

"Po qeshni, ndërkohë që midis jush gjendet Libri që flet për xhenetin dhe xhehenemin?"

Pas kësaj, askush nuk i pa më ata persona të qeshnin, derisa ndërruan jetë. (Hejthemi, X, 307)

I nderuari Mevlana ka thënë:

"Bëj dua dhe teube me shpirt të mbushur me zjarrin e pendesës dhe me sy të lagur! Sepse edhe lulet çelin në vende me diell dhe ujë!.."

HESHTNI SHUMË E FLISNI PAK

Është e domosdoshme të kemi kujdes për çdo fjalë që del nga goja jonë, ashtu siç kemi kujdes për çdo kafshatë që hyn në të. Kjo, sepse njeriu është përgjegjës për çdo gjë që flet.

Një ditë, Muadh bin Xhebeli (r.a.), e pyeti Pejgamberin (a.s.), se cila është puna më e mirë që mund të bëjë, duke numëruar shumë prej tyre. Mirëpo, Hz. Pejgamberi (a.s.), për çdo herë i thoshte:

- Për njerëzit ka më të mirë se kjo.

Muadhi (r.a.), e pyeti:

- T'u bëfshin kurban nëna dhe babai im, cila punë është më e mirë për njerëzit se kjo? Pejgamberi (a.s.), tregoi gojën dhe tha:

- Të heshtësh, nëse nuk flet diçka të dobishme!

Muadhi (r.a.), pyeti përsëri:

- A do të japim llogari edhe për ato që flasim?

Pejgamberi (a.s.), duke i rënë lehtë gjurit të Muadhit, tha:

- Allahu të dhëntë mirësi o Muadh! E çfarë tjetër përveç atyre që flasim gjuhët e tyre, i hedh njerëzit me fytyrë zvarrë në xhehenem? Kush i beson Allahut dhe botës tjetër, ose të flasë diçka të dobishme, ose të heshtë e të mos flasë fjalë të dëmshme! Përfitoni duke thënë fjalë të dobishme; gjeni paqen dhe rehatinë duke mos folur fjalë të dëmshme. (shih. Hakim, IV, 319/774.)

Njëherë tjetër, Pejgamberi (a.s.), tha: "Zoti im më urdhëroi që heshtja ime të jetë meditim."¹² Me këtë, ai ka theksuar se edhe heshtja duhet të përjetohet me ndjenjën e adhurimit. Dhe me të vërtetë, kur egoja mbahet nën kontroll dhe shpirti përparon, fillon të zgjerohet edhe horizonti i zemrës. Tashmë, ai besimtar, çdo gjë e sheh me syrin e urtësisë së ajetit fisnik: "**Lexo me emrin e Zotit tënd, i Cili krijoi** (gjithçka)" (Alak, 1.) Dhe në çdo gjë që sheh, vëren shfaqjet e madhështisë hyjnore dhe takohet shpirtërisht me

Allahun.

Allahu Teala na krijoi në një shkollë sprove të tillë, saqë çdo gjë na kujton Atë. Por që kjo të arrihet të kuptohet, është e domosdoshme të hiqet perdja e shkujdesjes. Sa mësimdhënëse është kjo ndodhi, e cila flet pikërisht në lidhje me këtë çështje: Një nga personalitetet më të mëdha të brezit të Tabiinëve, Ebu Uail (r.a.), tregon:

"Dolëm për udhë së bashku me Abdullah bin Mes'udin (r.a.). Me ne ishte edhe Rebi bin Hajthem. Kur po kalonim pranë një hekurpunuesi, Abdullahu (r.a.), ndaloi dhe filloi të vëzhgonte hekurin që ndodhej në zjarr. Edhe Rebi pa zjarrin dhe desh ra nga kali. Më pas, Abdullahu (r.a.), u largua prej aty. Kur erdhëm tek një furrë buzë Euf-ratit, sapo pa zjarrin në furrë Abdullahu (r.a.), lexoi ajetin fisnik:

"Kur ai (zjarri i xhehenemit) t'i vërë re prej së largu, ata do të dëgjojnë vlimin dhe ushtimën e tij. E kur të hidhen në një vend të ngushtë të tij, të lidhur me duar pas qafe, do të luten për shkak-tërrimin (e vet)." (Furkan, 12-13.)

Pas kësaj, Rebiut (r.a.), i ra të fikët. E bartëm dhe e çuam tek familja e tij. Abdullahu (r.a.), i qëndroi tek koka deri në drekë, por Rebiu nuk u përmend. Ai vazhdoi të qëndronte pranë deri në mbrëmje, kur më në fund Rebiu erdhi në vete..." (Ebu Ubejd, Fedailu'l-Kur'an, fq. 23)

Allahu Teala, na fton shpesh të meditojmë rreth ndodhisë së kiametit. Madje, në tre xhuzet/pjesët e fundit të Kuranit Kerim, flitet vazhdimisht për kiametin. Çfarë do të ndodhë me tokën, me qiejt dhe me njerëzit?.. Ja pra, duke u fokusuar në meditimin e këtyre të vërtetave, duhet të përpiqemi të përparojmë më shumë në devotshmëri.

DHURONI SHUMË E HANI PAK

Besimtari, duhet të mjaftohet me sasinë e nevojshme, ndërsa tepricën duhet ta dhurojë. Po ashtu, kur të caktojë sasinë e mjaftueshme për nevojat e veta, duhet të tregohet i ndërgjegjshëm. Ashtu si

12. Shih. Ibrahim Canan, Hadis Ansiklopedisi, XVI, 252, hadis no: 5838

në çdo çështje, edhe në këtë duhet marrë shembull Rasullullahu (a.s.), sahabët fisnikë dhe njerëzit e mëdhenj të Islamit. Në vend që të merren kriteret e përgjithshme të shoqërisë, duhet peshuar vetja duke parë shoqërinë e "epokës së lumturisë"¹³. I nderuari Abdullah Dehleviu, në lidhje me ngrënien e pakët, shprehet:

*"Jeta e kësaj bote, është një ditë. Por edhe atë ditë duhet të agjërojmë."*¹⁴

Me një fjalë, egon duhet ta frenojmë nga gjynahet dhe teprimet. Përveç kësaj, treguesi i dashurisë sonë ndaj Allahut është sakrifica në rrugën e Tij. Në një ajet fisnik, në lidhje me sakrificën e vërtetë, urdhërohet:

"Nuk keni për ta arritur përkushtimin e vërtetë, derisa të ndani (lëmoshë) nga ajo (pasuri) që e doni..." (Al'Imran, 92)

MBAJENI KOKËN LARG JASTËKUT

Me këtë kuptojmë se nuk duhet të bëhemi robër të gjumit dhe ta plogështojmë botën tonë të brendshme. Allahu Teala, në lidhje me robërit fatlumë, të cilët i ka përgëzuar me shpërblime hyjnore, shprehet:

"Ata flinin pak natën, ndërsa në agim kërkonin falje (nga Allahu)." (Dharijat, 17-18)

Ndërsa nëna e Sulejmanit (a.s.), e këshillon kështu të birin:

"Biri im! Mos fli shumë natën! Sepse gjumi i tepërt i natës, e lë njeriun të varfër Ditën e Kiametit!" (Ibn Maxhe, Ikamet, 174)

Ebu'l Hasan Harakani thotë:

"Nuk them, se nuk duhet të punosh! Mirëpo, duhet të dish: vallë atë që bën, e bën vetë, apo është dikush tjetër që të shtyn ta bësh. Në fakt, robi bën tregti me kapitalin e Allahut (me jetën dhe mirësitë e panumërta që i ka falur Allahu). Kur ia jep (kthen

13. Epoka e lumturisë: Periudha në të cilën Muhammedi (a.s.), ka jetuar në tokë si pejgamber.

14. Rauf Ahmed Muxheddidi, Durru'l-Mearif, Istanbul 1998, fq. 143

*këtë kapital Allahut e ikën (vdes), edhe fillimi, edhe fundi, edhe mesi është Vetë Allahu (vetëm Allahu do të mbetet). (Pra) Tregtia jote, sjell fitime në sajë të kapitalit të Tij, jo në sajën tënd! Ai që i atribuon vetes diçka (që i beson shumë adhurimeve që bën) në këtë treg (botë), nuk do të gjejë rrugë për atje (për ta njohur siç duhet Allahun dhe për të arritur tek Ai)"*¹⁵

Edukata e devotshmërisë kërkon që gabimet dhe të metat t'i shohësh tek vetja, ndërsa sukseset t'ia atribuosh Allahut. Nuk duhet të harrojmë se të gjithë jemi krijuar nga asgjëja. Nuk paguam asnjë çmim për të ekzistuar dhe për të qenë "eshref-i mahlukat/krijesa më fisnike" ndër miliona krijesa të tjera. Zoti ynë na ka dhënë falas dhe bujarisht mirësi të panumërta,

për të cilat jemi ose nuk jemi të vetëdijshëm. Madje edhe adhurimet, bindja, shërbimet dhe punët e mira që i bëjmë për të falënderuar Atë, janë nga mirësitë e Tij. Kjo, për shkak se ne arrijmë t'i kryejmë të gjitha këto, në sajë të forcës dhe mundësive që na ka dhënë Ai. Për rrjedhojë, ne nuk kemi asnjë lloj kapitali që na përket. Ne vetëm përpiqemi të kërkojmë kënaqësinë e Allahut me ato që Ai na ka dhuruar. Të mendojmë pak: Nëse Allahu nuk do të na kishite dhuruar mirësinë e syrit, si do të shihnim? Nëse nuk do t'i kishte dhënë forcë trupit tonë, si do të kryenim punët? Nëse nuk do të na kishte dhënë mendjen, si do të mendonim?..

Me një fjalë, çdo mundësi dhe kapital që kemi, i takojnë Allahut Teala. Për këtë arsye, në fjalorin e myslimanit nuk duhet të ekzistojë fjala "unë". Në zemrën e tij nuk duhet të ekzistojë ideali i egos. Nuk duhet të harrojmë kurrë se është rob i Allahut. Për gjithçka që ka, duhet t'ia dijë për nder Allahut. Në vend që të thotë, "e bëra unë, e fitova unë", duhet të thotë, "Ti ma dhurove o Zot; kjo është prej mirësisë së Zotit tim!.."

Sipas një transmetimi, kur Allahu Teala e urdhëroi Musain (a.s.): **"Shko te Faraoni! Ai, me të vërtetë, i ka shkelur të gjithë kufijtë"**¹⁶, për shkak se nuk kishte kujt t'ia linte amanet familjen dhe bagëtinë,

15. Attar, Tezkiretu'l-Evlja, fq. 625.

16. Kuran: Ta-Ha, 20/24

Musai (a.s.), i thotë Allahut:

“O Zot! Çfarë do të bëhet me familjen dhe bagëtinë time?” Allahu Teala, iu përgjigj duke thënë:

“O Musa! Çfarë kërkon tjetër, pasi më ke gjetur Mua? Nxito të zbatosh urdhrin Tim! Mbështetu dhe dorëzohu tek Unë! Nëse dëshiroj, ujkun e bëj çoban të bagëtive të tua dhe melekët e Mi mbrojtës të familjes tënde. O Musa! Ç’është kjo që mendon? Kur nëna jote të lëshoi në lumë, kush të shpëtoi? Më pas, kush të bashkoi përsëri me të? Kur ti e vrave dikë pa qëllim dhe Faraoni t’u vu pas për të të vrrarë, kush të ruajti prej Tij?..”

Ndërkohë që dëgjonte, në fund të çdo pyetjeje, Musai (a.s.), thoshte: “TI, TI, TI, O ZOTI IM!..”¹⁷

Ebu'l Hasan Harakani thotë:

“Allahu Teala, i drejtohet robit të Tij në këto katër çështje: Trup, gjuhë, zemër dhe pasuri. Nuk mjafton që trupin ta vërë në shërbim dhe gjuhën ta përdorë për dhikur! Por duhet të jetë vazhdimisht me Allahun me zemër dhe pasurinë duhet ta shpenzojë bujarisht në rrugën e Tij. Përndryshe, nuk mund të përparojë në rrugën e takimit me Të!”¹⁸

Ajo që kërkon Allahu Teala prej nesh, robërve të Tij, është një zemër e purifikuar që qëndron gjithmonë me Të. Për këtë arsye, megjithëse është e domosdoshme, nuk mjafton që trupi ynë të jetë në shërbim në rrugën e Allahut dhe gjuha jonë të laget vazhdimisht me dhikur. Por është kusht që edhe zemra jonë të jetë gjithmonë me Allahun, duke hequr dorë nga ideali i egos dhe unit dhe duke u thelluar në faktin se Allahu është pronari i gjithçkaje. Po ashtu, kërkohet që edhe mirësitë që Allahu na i ka dhuruar, t’i sakrifikojmë po për hir të Tij dhe në ndjenjat dhe veprat tona të shfaqim afrimin shpirtëror me Të.

Për shembull, zekati është kriteri më minimal i sakrificës për një besimtar që konsiderohet i pasur në bazë të fesë. Mirëpo, njeriu sakrifikon për të dashurin, aq sa dashuri ndjen për të. Kjo ndodhi

mësimdhënëse mjafton si shembull për këtë:

Një fakih¹⁹, për të provuar Shejh Shibli, e pyet se sa është sasia e mallit që duhet dhuruar si zekat.

I nderuari thotë:

-Si e doni përgjigjen, sipas medhhebit të fakihëve apo sipas moralit të të dashuruarve pas Allahut?

Fakihu tha:

-Sipas të dyve.

Pas kësaj, Shejh Shibli tha:

-Sipas medhhebit të fakihëve, nëse ke dyqind dërhëmë, pas një viti duhet të japësh pesë dërhëmë duke llogaritur një të dyzetat. Ndërsa sipas moralit të të dashuruarve pas Allahut, duhet t’i japësh të dyqind dërhëmët dhe të falënderosh duke thënë, “shpëtova”.

Fakihu thotë:

-Ne këtë medhheb e mësuam prej dijetarëve tanë.

Shejh Shibli, ia kthen:

-Edhe ne këtë moral e mësuam prej Ebu Bekir Siddikut. Ai e vuri gjithçka që kishte e nuk kishte përpara Rasulullahut (a.s.)...

Nisur nga kjo, edhe ne, duke medituuar gjithmonë rreth mirësive të pafundme të Allahut Teala, mëshirës së Tij të pakufishme dhe madhështisë e bujarisë së Tij, duhet të përpiqemi me sa të kemi mundësi të bëjmë mirësi e të tregohemi bujarë ndaj robërve të Tij. Në një ajet fisnik, urdhërohet: “**...Bëju mirë të tjerëve, ashtu si të ka bërë mirë Allahu ty...**” (Kasas, 77)

Allahu Teala na bëftë të gjithëve prej robërve të Tij, shërbyes, vetëmohues, bujarë dhe që dhurojnë prej dorës, gjuhës, ndjenjës, fjalës dhe të gjitha mundësive që kanë, në rrugën e kënaqësisë hyjnore.

Amin!..

17. Ahmed er-Rufai, Haletu Ehl’i-Hakikati Meallah, fq. 337.

18. Attar, Tezkiretu’l-Evljja, fq. 631.

19. Fakih: Jurist i fesë islame.

Ekuilibri

Sa i rëndësishëm është ekuilibri në këtë botë ku jetojmë! Në çdo gjë ka një ekuilibër.

Ju e keni dëgjuar historinë e fshatarëve që ndiheshin të shqetësuar prej zërave të pulëbardhave të tyre. Pasi ia shkatërruan vezët atyre, u pushtuan nga sulmet e minjve.

Zërat e pulëbardhave? Apo minjtë?

Zgjedhja është në dorën tuaj. ..

Si arrihet ekuilibri i mjeteve materiale dhe shpirtërore të njerëzve?

Sigurisht se duke zbatuar urdhrat dhe ndalesat e Allahut të Madhëruar...

Duke pranuar si udhëzues të Dërguarin e Allahut (a.s.), Kuranin Fisnik, hadithet dhe sunetin...

Meqë ai që di, mund të bëjë, sigurisht se mund edhe të flasë.

Harrimi i Allahut, të jetuarit sikur Allahu nuk ekziston, harrimi i ahiretit dhe pushtimi i kësaj bote, e ka prishur ekuilibrin. Të jetuarit pa i zbatuar urdhrat dhe ndalesat e Allahut Teala ka sjellë padrejtësinë, dhunën dhe zullumin. Të gjithëve dhe çdo gjëje i është bërë padrejtësi.

Prishja e ekuilibrit e ka prishur edhe njeriun. Si do t'i ngopet stomaku njeriut? Njeriut që u krijua për xhenetin... Mendja, shpirti dhe zemra e njeriut ngeli e uritur. Kjo prishje e ekuilibrit dha rezultate shumë të dhimbshme. Pushtimi që njeriu bëri kundër kësaj bote, i shtoi minjtë në botën shpirtërore të tij.

U shtuan qendrat e argëtimit e baret dhe u pakësuan bibliotekat. Përpara syve vendosëm stolitë dhe posterat, ndërsa Imam Buhariun, Imam Muslimin, Imam Gazaliun, Imam Rabbanin... i vendosëm në rafte me pluhur.

Çfarë shohim, çfarë dëgjojmë, çfarë flasim, çfarë mendojmë, për çfarë shqetësohemi dhe për çfarë gëzohemi përgjatë ditës? Sa prej hapave që kemi hedhur deri tani kanë kuptim? Për ku u hodhën ata hapa? A ka rrugë për më tutje? Apo është qorrsoak?

Jemi interesuar për numrat e këmbëve të këngëtarëve dhe për parfimet që përdorin, por kemi ngelur të pandjeshëm për të mësuar se çfarë kanë bërë sahabët dhe si kanë jetuar. Ah sa është prishur ekuilibri! Sa e kanë pushtuar minjtë jetën tonë! Rrobat ekstravagante

na duken më të përshtatshme, ndërsa mbulesa na është bërë e papranueshme. Sa e kanë pushtuar minjtë botën tonë shpirtërore! Kohën tonë ia kemi dhënë sportit dhe komentimeve të tij, ndërsa për namazin ndjejmë më pak nevojë. Sa shumë që janë shtuar minjtë në zemrën, shpirtin dhe mendjen tonë! Kujdesin që ia kushtojmë ngritjes dhe rënies së dollarit apo euros, nuk ua kushtojmë shkeljes së të drejtave dhe të vërtetave. Sa shumë që janë shtuar minjtë që kanë pushtuar brendësinë tonë! Dëshirat vetjake i kemi plotësuar të gjitha, por nuk e dimë nga kemi ardhur, ku do shkojmë dhe përse jetojmë. Tashmë nuk interesohemi për ta kënaqur Zotin (xh.xh.) dhe nuk shqetësohemi mos e humbasim dashurinë e Tij. Sa shumë që e kanë pushtuar minjtë botën tonë shpirtërore!

Atyre që nuk e durojnë dot zërin e Kuranit, urdhrat e Allahut, ndalesat e Tij, hadithet, sunetin e Pejgamberit (a.s.), ibadetit, sexhden, dhikrin, tespihet dhe kuvendet fetare, siç nuk durojnë zërat e pulëbardhave, minjtë ua kanë pushtuar jetën.

Me ekuilibrin nuk luhet. Veçanërisht me ekuilibrin e njeriut.

Mbajtësi i vulës
së të Dërguarit të Allahut (a.s.)

EBU FATIME

- RADIJALLAHU ANHU -

Mustafa Erish

Muajkib ibn Ebi Fatime ed-Devs el-Ezdi, (r.a.), ishte mbajtësi i vulës së të Dërguarit të Allahut (a.s.)!..

Një sahab, i cili shkruante letrat që u dërgoheshin kryetarëve të shteteve dhe mbretërve!..

Një trim që zgjodhi Islamin, kur myslimanët ishin nën rrethim në Mekë!..

Ai njihej në Mekë si rob i liruar nga Said ibn Asi, (r.a.). Transmetohet se për hyrjen e tij në Islam është bërë shkak miku i vet, poeti Tufejl ibn Amr (r.a.).

Muajkibi, (r.a.), u bë mysliman në vitet e para të Islamit. Edhe në ditët e vështira të Islamit, jetoi pa bërë lëshime në besimin e tij. Për shkak të padrejtësisë së politeistëve, së pari bëri hixhret në Etiopi, pastaj në Medine.

Ai ishte një fatlum, që pati marrë pjesë në luftën e Bedrit dhe në Bej'atu'r-Ridvan. Kur u vendos në Medinetu'l-Munevvere, arriti nderin për të marrë pjesë në shërbimet e veçanta të të Dërguarit të Allahut, sallallahu alejhi ve sellem.

Ai shërbeu si shkruesi dhe mbajtësi i vulës së Pejgamberit, alejhi's-salam. Kur filluan aktivitetet e predikimit të Islamit, mori pjesë ndërmjet shkruesve të të Dërguarit të Allahut (a.s.). U shkroi letra mbretërve dhe kryetarëve të shteteve në Hixhaz e përreth.

Muajkibi, (r.a.), shkruante letrat zyrtare dhe mbikëqyrte vulën e të Dërguarit të Allahut, sallallahu alejhi ve sellem.

Në lidhje me çështjen se i Dërguari i Allahut, alejhi's-salatu ve's-salam, ka bërë vulë dhe unazë, mund të gjejmë informacion të gjerë në këtë hadith fisnik.

Abdullah ibn Umeri, (r.a.), transmeton:

"I Dërguari i Allahut, sallallahu alejhi ve sellem, urdhëroi t'i bënin një unazë prej floriri. Nisur nga kjo, edhe njerëzit filluan të bënin unaza prej floriri. Pastaj i Dërguari i Allahut, alejhi's-salatu ve's-salam, doli në minber, e hoqi unazën dhe tha: "Për Zotin nuk

do ta vë më këtë!” Edhe njerëzit i hoqën unazat e tyre prej floriri.” (Buhari, Libas 45-46, Ejman 6, l’tisam 4; Muslim, Libas 53, 55; Ebu Davud, Hatem 1-2; Tirmidhi, Libas 16; Nesai, Zinet 43, 53; Ibn Maxhe, Libas 40.)

Në dy transmetime të tjera, ka edhe këto shtesa: “Unazën e vendosi në dorën e djathtë.” “Bëri një vulë prej argjendi dhe e vendosi në gisht.”

Ajo unazë kaloi së pari te Hazreti Ebu Bekri, (r.a.), pastaj te Hazreti Umeri, (r.a.) dhe pastaj te Hazreti Osmani, (r.a.). Ajo u mbajt derisa ra në pusin Eris. Mbi të ishte shkruar “Muhammed Rasulallah / Muhamedi është i Dërguari i Allahut”.

Në shpjegimin e këtij hadithi thuhet:

I Dërguari i Allahut, sallallahu alejhi ve sellem, së pari mendoi t’i shkruante letër mbretit të Iranit.

Në shkresat zyrtare ndërmjet shteteve në atë kohë, si domosdoshmëri e protokollit ndërkombëtar, ishte traditë që letrat të vuloseshin. Letrat pa vulë nuk merreshin në konsideratë.

Prandaj, i Dërguari i Allahut, alejhi’s-salatu ve’s-selam, menjëherë bëri një vulë.

Mbi të urdhëroi të shkruhej “Muhamedun Rasulallah”.

Kjo fjali e përbërë nga tri fjalë, u gdhend në unazë në tre rreshta. Domethënë, fjalët “Muhamed”, “Rasul” dhe “Allah”, u radhitën nga fundi në krye. Në këtë mënyrë u bë kjo unazë.

I Dërguari i Allahut, alejhi’s-selam, e vendosi unazën në gisht. Edhe sahabët e nderuar, pasi panë Hz. Pejgamberin, bënë unaza duke gdhendur në to emrat e tyre dhe i vendosën në gisht.

Ngaqë i Dërguari i Allahut, sallallahu alejhi ve sellem, do ta vendoste në gisht këtë vulë, e shkroi shkrimin mbi të, prandaj, siç kuptohet edhe nga transmetimi, së pari kjo ishte një vulë dhe jo një unazë. Por, ngaqë mbartja më praktike e vulës ishte forma e unazës, doli në pah edhe çështja e mbajtjes së unazës, e cila ishte një stoli.

Meqë i Dërguari i Allahut, sallallahu alejhi ve sellem, e dinte se sahabët do të bënin unaza për ta imituar, u tha të mos shkruanin në to “Muhamedun

Rasulallah”. Në të kundërt, ajo vulë nuk do të ishte e qartë se i përkiste të Dërguarit të Allahut (a.s.). Vula është diçka që i përket individit, një shenjë që tregon atë dhe nuk duhet të imitohet.

Së pari, Hz. Pejgamberi (a.s.), e bëri nga floriri këtë vulë. Kur të gjithë filluan të bënin unaza prej floriri, e la floririn dhe e bëri prej argjendi, sepse floriri dhe mëndafshi u ndaluan për meshkujt.

Pasi i Dërguari i Allahut, sallallahu alejhi ve sellem, ndërroi jetë, kjo vulë u përdor edhe nga tre halifet si vula zyrtare e shtetit islam.

Në kohën e Hazreti Osmanit, (r.a.), kjo unazë ra në pusin Eris, që gjendej në një bahçe pranë xhamisë Kuba. Edhe pse e kërkuan shumë, përsëri nuk u gjet.

Në disa transmetime thuhet se unaza ra nga dora e Muajkibit, (r.a.), i cili ishte robi i liruar nga Said ibn Ebi’l-Asi. Në veprën me titull “Usdu’l-Gabe”, thuhet: “Ai ishte ruajtësi i vulës së të Dërguarit të Allahut.” (Usdu’l-Gabe, IV, 464-465)

Ndërsa në Isabe, transmetohet se Muajkibi, (r.a.), ka punuar në Bejtu’l-mal përgjatë hilafetit të Hz. Umerit, (r.a.) dhe si mbartës i vulës në kohën e Hz. Osmanit, (r.a.). (Isabe, VI, 153.) (Ibrahim Xhanan, Përkthimi dhe shpjegimi i Kutubu’s-sitteh: 7/468-469)

Muajkibi, (r.a.), në kohën e Hazreti Umerit, (r.a.), u sëmur nga lebra. Halifja, Hazreti Umeri, (r.a.), u interesua për të duke i bërë vetë shërbim. Në saj të mjekimit që i bënë dy mjekë të sjellë nga Jemeni, u ndalua përparimi i sëmundjes. (Ibn Sa’d, Tabakat, IV, 116-118.)

Muajkibi, (r.a.), ka bërë disa transmetime nga i Dërguari i Allahut, sallallahu alejhi ve sellem. Në kohën e Hazreti Osmanit, (r.a.), u kap përsëri nga e njëjta sëmundje. Për shkak të moshës së thyer, nuk arriti ta merrte veten dhe ndërroi jetë në vitin 656 të e.s.

Allahu qoftë i kënaqur prej tij dhe e bëftë prej banorëve të xhenetit! Amin!

MYSLIMANËT PËRBALLË ISLAMOFOBISË NË EVROPË

Tallp Kyçykhhan

Nuk ka dyshim se prezenca e myslimanëve në shumë shtete të Evropës e ka ndryshuar pamjen demografike dhe religjioze të Perëndimit.

Rritja e madhe e numrit të myslimanëve në Evropë që nga vitet 1950 dhe 1960 dhe vendosja e vazhdueshme e tyre nëpërmjet qytetarisë (marrjes së nënshtetësisë), ndodhi pas kësaj thirrjeje për riinteresimin (rikonsiderimin) e pikëpamjes dominante për marrëdhëniet midis religjionit dhe shoqërisë, që mbahet në Evropë. Që nga iluminizmi, moderniteti vendosmërisht i sekularizonte shoqëritë evropiane, ku shteti dhe kisha ishin të ndarë, të cilat kishin krijuar modele dalluese në lidhje me trashëgiminë politike dhe kulturore të shteteve. Si pasojë e zhvillimeve shoqërore, politike dhe juridike pas iluminizmit, shumë njerëz filluan të besojnë se modernizmi domosdo çon në shekullarizëm dhe në tërheqje të fesë nga sfera publike, e cila kryesisht ishte eksperiencë evropiane. Prapëseprapë, kur shikojmë matanë Evropës, ka një pikturë dalluese (tjetër), duke i përfshirë edhe Shtetet e Bashkuara (të Amerikës), të cilat demonstrojnë se feja është një fenomen gjallërisht i rëndësishëm. Sot shumë dijetarë të shkencave shoqërore besojnë se Evropa është më tepër një model përjashtimi, sesa një model universal, kur është fjala për prezencën e fesë në jetën publike dhe marrëdhëniet e saj me shoqërinë, si dhe lidhja e saj me shtetin.

Një prej besimeve të zakonshme dhe të supozimeve me rrënjë të thella, nga të cilat ne duhet domosdo ta çlirojmë vetveten, është idea se ekziston një konflikt i pashmangshëm midis fesë dhe modernizmit. Realiteti global dhe përvoja e njerëzimit përgjatë shekujve (historisë) siguron një evidencë të gjerë se feja dhe forma e shumëfishtë e modernizmit janë të pajtueshme. Format e ndryshme të marrëdhënieve shtet-fe dhe roli i fesë në sigurimin e edukimit, shërbimeve për ndihmë (mbarëvajtje) sociale dhe shëndetësore, gjithashtu njohjen e saj nga shteti (qeveritë) dhe mbështetjen e institucioneve për fetë në shumë shtete të Evropës, si dhe Shtetet e Bashkuara, e konfirmojnë faktin se feja jo domosdo sfidon vlerat dhe institucionet moderne, për më tepër ajo kontribuon atje ku shteti është i pamjaftueshëm.

Meqenëse Evropa ua ka hapur krahët myslimanëve dhe kryesisht u ka lejuar të bëhen nënshtetas dhe të vendosen në të, disa raporte tregojnë se politikanët evropianë, media dhe publiku nuk kanë pasur suksesin e njëjtë në hapjen e zemrave dhe mendjeve të tyre që t'i pranojnë myslimanët dhe kulturën e tyre. Raportet e përgatitura nga European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia (Qendra Evropiane Monitoruese për Racizëm dhe Ksenofobi), the European Network Against Racism and the Runnymede Trust (Rrjeti Evropian Kundër Racizmit dhe Besim Ranimid) demonstrojnë se islamofobia ka shtrirje në Evropë.

IMAZHI I ISLAMIT DHE I MYSLIMANËVE NË EVROPË

Votimet e fundit demonstrojnë se ka një rritje të mosbesimit ndaj myslimanëve në Evropë. Për shembull, një artikull i Deutsche Welle më 2006, ka shpërndarë konkluzionet e analizave, të cilat tregojnë se "Vlerësimet e gjermanëve për Islamin kanë dështuar (janë në rënie) që nga 11 shtatori 2001, kur terroristët atakuan Shtetet e Bashkuara, kështu 83 % e 1.067 gjermanëve të anketuar, pajtohen me qëndrimin se Islami udhëhiqet nga fanatizmi". Kjo vlerë/sasi është 10 % më e lartë se rezultatet e analizave paraprake. Shumica e përgjigjesve të anketës (analizave) (71 %), sikur që është raportuar, thonë se mbi 66 % "e tyre besonin se Islami është "jotolerant". Gjithashtu, analiza e njëjtë paraqet se, "kur pyetën se çfarë asocionë ata me fjalën Islam, 91 % e përgjigjesve fenë e lidhin me diskriminimin e gruas, kurse 61 % Islamin e quajnë si jodemokratik. Vetëm 8 % e gjermanëve e kanë lidhur paqen me Islamin". Veç kësaj, megjithatë duhet nënvizuar se gatishmëria e reportazheve dhe gjuha e raportimit mediatik tentojnë (janë të prirur) të fokusojnë në mënyrë dominante prezantimin negativ të Islamit, sikur që është konflikti dhe dhuna në Lindjen e Mesme dhe çështjet që kanë të bëjnë me terrorizmin dhe ekstremizmin. Të gjitha këto kontribuojnë në ngritjen e pikëpamjeve thelbësore për Islamin dhe myslimanët në opinionin publik perëndimor, duke çuar në islamofobi.

Për ata që janë skeptikë për nocionin islamofobi ose ata që mendojnë se një konceptim i tillë nuk është asgjë më tepër se një ekzagjerim, unë do të kisha rekomanduar kërkimin (hulumtimin) e gazetave dhe burimeve të tjera informative për çështjet aktuale. Le të shohim se si perceptimi ynë për Islamin dhe myslimanët në Evropë është formuar dhe interpretuar me emrat, vendet, ngjarjet, idetë, praktikat dhe synimet, për të cilat kujdesemi për asocimin me fjalët "Islam" dhe "Mysliman", duke e lexuar apo dëgjuar nga lajmet. Peter Gottschalk dhe Gabriel Greenberg, në librin e tyre "Islamophobia: Making Muslims the Enemy" (Islamofobia i bën myslimanët armiq), konstatojnë se njerëzit e emrave dhe të ngjarjeve "mendojnë për kujdesin e të qenit i bashkuar me dhunën (p.sh., Osama bin Laden, tragjeditë e 11 shtatorit, kamikazët-bombat vetëvrasëse-palestinezë), idetë dhe praktikat janë të shoqëruara me tirani (p.sh., xhihadi, mbulesa, e drejta islame), dhe vendet e kufizuara në Lindjen e Mesme (p.sh. Arabia Saudite, Iraku, Irani)": Islami është, më shumë se sa rëndom, i barazvlerësuar me dogmatizëm, fundamentalizëm, ekstremizëm, tirani dhe autoritarizëm në predikimet publike dhe politike.

PERCEPTIMI MONOLITIK DHE THELBËSOR I ISLAMIT

Në këtë rast, ne duhet të kthehemi te disa faktorë sikur që është ankthi, frika e thellë dhe mëria sociale

e Islamit dhe e myslimanëve (islamofobia) në Evropë. Evropianët kujdesen t'i shohin myslimanët si një komunitet monolitik me një identitet të veçantë që shpërndan kulturë dhe arsye. Mirëpo, një kontroll i rreptë i myslimanëve do të prodhojë dallim të madh midis komuniteteve dhe kombeve myslimane. Ka zona të ndryshme islame (aziatike, arabe, persiane dhe turke), që kanë krijuar dallime pa masë nëpër shekuj. Sot ende ka zona të tjera të Islamit, që janë zona evropiane, të krijuara nga myslimanët që kanë lindur, janë edukuar, janë punësuar dhe janë integruar në shoqëritë marrëse (receiving) dhe janë zhvilluar identitete hibride, me arsye se i takojnë Evropës më tepër se sa vendeve të tyre stërgjyshore. Ky hibridizim i identitetit të myslimanit duhet të vërtetohet, kurse nga perceptimi monolitik i Islamit dhe identitetit të myslimanit, si një kategori thelbësore, duhet të hiqet dorë.

SIGURIMI I ISLAMIT DHE I MYSLIMANËVE

Tashmë do të kisha dashur të prek një aspekt tjetër të rëndësishëm të islamofobisë, sigurimin e Islamit dhe të myslimanëve, posaçërisht pas 11 shtatorit dhe sulmet e tjera tragjike terroriste në Evropë dhe gjetiu. Islami dhe myslimanët zakonisht janë të veçuar në media dhe në predikime politike, gjë e cila çon deri te shfaqja e arsyes së frikës dhe të kërcënimit. Myslimanët në Evropë dhe gjetiu shikohen me dyshim, sepse besimet e tyre janë lehtësisht të shoqëruara me dhunë dhe me terrorizëm. Sigurimi i Islamit krijon një barrierë të gjerë sociale midis myslimanëve dhe fqinjëve të tyre evropianë. Kërcënim i perceptuar islamik çon drejt paraqitjes/proflizimit të myslimanëve, frenimit të privilegjeve qytetare dhe tjetërsimit të myslimanëve prej shoqërisë së gjerë, nëpërmjet veçimit të tyre drejt një mënyre jetese të një anëtarit të komunitetit.

Shkaku kryesor i dhunës dhe terrorit mund të kërkohet kudo tjetër më tepër se sa në fe, sikur që sugjerohet nga mendimtarë, si Jurgen Habermas dhe Jacques Derrida, të cilët argumentojnë se pabarazia globale, padrejtësia në shpërndarjen e mirëqenies sociale dhe problemet e thella sociale janë shkaku kryesor i dhunës dhe terrorit. Ashtu sikur Karen Armstrong në mënyrë elokvente nxjerr në pah në intervistën e tij të fundit: "Ndarjet në botën tonë nuk janë rezultat i fesë ose i kulturës, por janë të bazuara në politikë. Ka një disbalancë të forcës në botë, dhe pafuqia është fillimi i hegjonisë/dominimit sfidues të Fuqive të Mëdha, duke deklaruar pavarësinë prej tyre; shpesh duke përdorur gjuhën e fesë për ta realizuar atë". Kjo kërkon desekuritizimin (desigurimin) e Islamit dhe të myslimanëve në Evropë, ku ata jetojnë, punojnë dhe studiojnë pranë evropianëve të tjerë.

ÇFARË DUHET BËRË PËR TË LUFTUAR ISLAMOFOBINË?

Duhet të merren në konsideratë mendimet dominuese për vendin e fesë në shoqërinë moderne, si dhe pasqyrimet dhe paraqitjet e saj. Fesë i duhet dhënë vend legjitim dhe pozitë në sferën publike.

Islami duhet të njihet ligjërisht dhe zyrtarisht dhe t'i jepet/garantohet statut i barabartë me religjionet e tjera kryesore. Myslimanët duhet të ndihen se janë qytetarë të barabartë në shtetet ku ata jetojnë, ku feja e tyre do të jetë e njohur ligjërisht dhe do të gëzojnë të drejtat dhe privilegjet e njëjta, sikur fetë e tjera.

Islami/myslimanët (dhe fetë e tjera) nuk duhet të konsiderohen kërcënim për vlerat evropiane. Sigurimi dhe stigmatizimi (njollojja) e Islamit dhe i myslimanëve duhet të mënjanohen.

Islami/myslimanët nuk duhet që thelbësisht të konsiderohen si një bllok monolitik. Diversiteti dhe pluraliteti brenda komuniteteve myslimane duhet të pranohen dhe duhet të mbështetet institucionalizimi i interpretimit dhe diversiteti intelektual.

Duhet të marrë fund hulumtimi i zakonshëm për aspektet dhe dimensionet e islamofobisë. Me qëllim të administrimit të debatit nacional për islamofobinë, duhet të formohet një grup hulumtimi mbarevropian, që të grumbullojë të dhëna të besueshme.

Duhet të themelohen institucione islame për edukim/arsimim të lartë, që rininë myslimane në Evropë ta pajisin me edukim islam dhe të arsimojnë mësues fetarë dhe imamë.

Midis institucioneve evropiane dhe shkollave për edukim të lartë në botën myslimane duhet të bëhen bashkëpunime ndërkombëtare në fushën e studimeve fetare/islame, duke ndihmuar/lehtësuar këmbimin intelektual. Për të ndjekur një projekt të këtillë, në vazhdim propozohet që: të formohen planprograme mësimore të përbashkëta/të ngjashme (Dual degree programs). Studentët myslimanë të mund të regjistrohen për studime BA, MA dhe PhD, dhe të mund të mësojnë edhe në Evropë edhe në universitetet e njohura në botën myslimane. Të diplomuarit në këto programe të mund të kenë titull/diplomë të dyfishtë dhe të jenë të përshtatshëm për t'u punësuar në Evropë.

Qendra më shembullore për mësimin dhe diturinë islame duhet të formohen nëpër shtete të ndryshme evropiane, duke përmblusur tri detyra kryesore:

- 1) Të informohen publiku, mediat dhe politikanët evropianë për kulturën islame/myslimane.
- 2) Të kontribuohet në përgatitjen e mendimtarëve dhe dijetarëve myslimanë, të cilët do të jenë të aftë për hulumtime intelektuale origjinale dhe të pavarura.
- 3) Të ndërtojnë lidhje midis mysllimanëve në Evropë dhe trendeve intelektuale të vendeve të tyre stërgjy-

shore në botën myslimane.

Duhet të shfrytëzohen eksperiencat dhe strukturat institucionale ekzistuese të shteteve myslimane. Në këtë kontekst, Turqia ofron disa modele interesante. Ka 24 fakultete teologjike (për studime islame), ku përfitohen tituj dhe diploma në shkencat humane (state-of-the-art bachelor's degrees). Dy nga këto fakultete, në Ankara dhe në Stamboll, kanë lëshuar program të përbashkët para dy viteve, të quajtur "Program Ndërkombëtar për Studime Islame". Ky program pranon studentë nga shtetet evropiane me origjinë turke, të cilët janë nënshtruar të shtetit ku jetojnë. Ata ndjekin programe turke me lëndë shtesë, që mbahen në disa gjuhë evropiane. Kohën e fundit, Fakulteti për Studime Islame pranë Universitetit Marmara në Stamboll, ka themeluar "Bachelor of Islamic Studies in English" (Studime Islame Baçellor në Anglisht), i cili është i hapur për të gjitha kombet. Këto drejtime duhet të kontrollohen dhe të përdoren në kontekst të edukimit të të rinjve myslimanë dhe pajisjen e udhëheqjes fetare të komuniteteve myslimane në Evropë në periudha me afat të mesëm dhe të gjatë.

Mediat duhet të kenë shumë kujdes dhe të jenë të edukuara në raportimet e tyre për mysllimanët. Duhet të përgatiten direktiva (doracakë) profesionale, kurse gazetarët duhet të jenë të vetëdijshëm për ndjeshmërinë e mysllimanëve.

Duhet të bëhet një bashkëpunim dhe dialog i ngjeshur në mes të profesionalistëve medatikë dhe gazetarëve që të rrisin mirëkuptimin ndërkombëtar. Për këtë qëllim, duhet të inicohet që këmbimi i programeve midis institucioneve mediatike perëndimore dhe atyre myslimane, të birësojë mirëkuptim të dyanshëm dhe të fitojnë një perspektivë të brendshme ndaj "tjetrit".

Organizatrat mediatike dhe furnizuesit e shërbimeve të internetit duhet të sigurojnë që grupet e cenuara të kenë lehtësime në procedurat e ankimit. Për këtë qëllim, duhet të miratohet legjislacioni i përshtatshëm për të parandaluar përhapjen në media të materialeve ilegale, raciste, ksenofobike dhe islamofobike. Iniciativat e tilla, në të vërtetë, nuk duhet të ngatërrohen me censurimin.

Diversiteti në media duhet të rritet me anë të punësimit të më shumë gazetarëve me bekgound islam në mediat qendrore, të cilët do të ishin kualifikuar për të kuptuar rëndësinë e ndryshimit dhe të marrëdhënieve midis fesë dhe politikës.

Versioni më i gjatë i këtij artikulli është prezentuar në "Hearing on Islam, Islamism and Islamophobia in Europe" (Seanca për Islamin, Islamizmin dhe Islamofobinë në Evropë), e organizuar nga Committee on Culture, Science and Education, Council of Europe on Sept. 8, 2009.

Përktheu nga anglishtja:
Dr. Qani Nesimi

LOJA E AKROBATIT

Njeriu për nga natyra është kureshtar, shpeshherë deri në ekstrem, për të eksploruar tjetrin, mjedisin përreth, ngjarjet që ndodhin, për të mësuar se si ndodhin. Është më se e natyrshme që jo të gjitha ngjarjet ngjallin të njëjtin interesitet ndjeshmërie përkundraill natyrës kureshtare të njeriut. Disa ngjarje kanë impakt më të madh e disa impakt më të vogël mbi kureshtjen e tij. Ai u qaset këtyre ngjarjeve sipas shkallës së ndjeshmërisë që kanë shkaktuar ato mbi kureshtjen e tij, ja për të njohur shkaqet e tyre, ja për t'u përfshirë në argëtim dhe kalim kohe, duke pritur si spektator se çfarë do të ndodhë.

Mënyra e të qasurit ndryshon nga një njeri tek tjetri dhe varet prej edukatës, karakterit dhe mbi të gjitha, nivelit të thellësisë së diturisë. Për të ngjallur kureshtjen e njeriut për ngjarje të caktuara, për ta përfshirë edhe jofizikisht, një nga instrumentet më të parëdorshme dhe më të përdorura për ta magnetizuar në drejtim të ngjarjeve shërben edhe media, pa bërë dallim në shumëllojshmërinë e mjeteve të saj. Ngjallja e kureshtjes, pa dyshim që nuk mund të jetë as aksidentale e as rastësore, pasi që aksidentalizmi e rastësia nuk ekziston aty ku mbretëron teleologjia. Pasi ngjallet kureshtja nëpërmjet grepave mediaticë, era e ushqimit nxit lëvizjen drejt vendit ku tashmë ushqimi është parashërbyer, për t'ua shërbyer atyre që tashmë janë duke mbërritur më së pari. Turmat e yshtura grumbullohen dhe presin me padurim se çfarë do të ndodhë. Perdja është bërë gati për t'u ngritur ngadalë dhe për të nxjerrë përballë syve të turmës shuajtësin e kureshtjes.

Loja fillon dhe akrobati del në skenë. Ai ngjitet në litarin e ekuilibrit dhe fillon bën akrobacira që ngazëllojnë dhe ekzaltojnë turmën, që fillon e bëhet më uniforme përreth tij. Duartrokitje e brohorima dëgjohehen rreth e rrotull akrobatit, i cili duke ndjerë pëlqimin e shprehur të turmës së ekzaltuar dhe të tretur tashmë në detin e argëtimit, fillon e i zbukuron më tepër akrobacitë e tij, që të bëhet gjithmonë e më tepër interesant. Por akrobati dhe akrobacitë e tij nuk gjenden më kot aty. Akrobati kryen akrobacitë që i kanë mësuar dhe nga të gjitha akrobacitë e mësuara ai ekzekuton ato që më së shumti topitin dhe shastisin turmën. Turma e topitur dhe e shastisur nga tingujt dehës të shfaqjes dhe spektaklit, përhumbet krejt dhe shkríhet e bëhet një me spektaklin e shërbyer.

Në këtë gjendje, spektatorët harrojnë të përkujdesen për çantat, xhepat dhe portofolët e tyre. Duhma dehëse e spektaklit e ka dhënë tashmë efektin e vet. Por ata që i kanë mësuar akrobacitë akrobatit dhe e kanë ngjitur në litarin e ekuilibrit, e dinë mirë se çfarë kërkojnë. Në momentin që turma përjeton emocionet më të forta të dehjes, ata i zgjatin duart drejt çantave, xhepave dhe portofolëve të spektatorëve. Pasi kanë bastisur atë që

kanë dashur, tërhiqen dhe bëjnë llogaritë e përfitimeve. E në qoftë se llogaritë nuk dalin sipas parashikimeve, sepse parashikimet racionale jo gjithmonë dalin, kthehen sërish pranë turmës së ekzaltuar që vazhdon të ndjekë me ëndje shfaqjen. Ata kanë vendosur ta çojnë më tej planin e bastisjes, por për të realizuar më me qetësi dhe të pashqetësuar planin e hartuar, duhet kryer një akrobaci tjetër, e cila do ta mbajë turmën edhe më të mbërthyer përreth akrobatit. Vendimi është marrë! Litari i ekuilibrit mbi të cilin akrobati realizoi akrobacitë e tij, duhet prerë, paçka se mbi të akrobati ende vazhdon të luajë akrobacitë e mësuara.

Akrobati e ndjen se kohës së akrobacive të tij po i afrohet fundi, por me shpresën se turma e kënaqur prej shfaqjes së tij, do të kërkojë qëndrimin e tij mbi litarin e ekuilibrit, shpreson që jo vetëm të zgjasë kohëqëndrimin mbi litar, por ndoshta të zbresë edhe prej tij. Shpresa të venitura, të ushqyera prej vetëmashtrimit, sepse turma e shastisur as që e vëren se ora e rërës së akrobatit ka ndalur. Dikush, me gërshtëri ndër duar afrohet dhe pret litarin e ekuilibrit.

Akrobati me një rënie të lirë prek truallin e tokës, por tashmë i pafrymë. Turma ngushtohet përreth tij, duke hedhur vështrime kureshtare drejt trupit të pafrymë. Diskutimet veçse kanë filluar, mbi shkaqet e rënies së akrobatit. Dëgjohehen zëra që vështirë ta përcaktosh se të kujt janë. Në interferencë me njëri – tjetrin zërat pyesin se si ra gjithë ky akrobat i shkëlqyer. Mos vallë i shkau këmba? Mos vallë humbi ekuilibrin? Mos vallë e hutuam tonë, spektatorët e tij, me brohorimat dhe duartrokitjet tona dhe ai ra? Mos vallë e lodhën akrobacitë e kryera dhe nuk pati më fuqi të qëndronte mbi litarin e ekuilibrit? Në mes gjithë zhurmës dhe zallamahisë së shkaktuar askush nuk vëren litarin e prerë dhe lëre më të merret me prerësin e litarit. Shumë shtyhen më njëri – tjetrin të afrohen më afër vendit të rënies, të tjerë bëjnë potere me klithma e ulërime, e të tjerë vështrojnë gjakftohtë gjithë sa ndodh rreth tyre. Ata që qëndrojnë nga fundi i turmës, përpriqen të marrin vesh me ndonjë thashethem se çfarë ka ndodhur.

E pavarësisht asaj që ka ndodhur, të gjithë janë aty, përreth skenës së spektaklit, sikur dikush t'i kishte gozhduar si me magji, duke mos u dhënë mundësinë për të parë atë që në të vërtetë po ndodhte, në të njëjtën kohë kur turma qëndronte aty e mbërthyer dhe e gozhduar. Tashmë ata që i prenë litarin akrobatit nuk kishin më për qëllim të bastisnin çantat, xhepat dhe portofolët e turmës, po ta shtrinin bastisjen edhe më tej. Qëllimi i tyre ishte bastisja e lagjes, qytetit e madje dhe më gjerë, duke e lënë turmën mjerane të mbërthyer me zgjidhjen e enigmës së fundit të akrobatit.

Mënyra për të kaluar frikën dhe shqetësimet

A. Jasin Demirxhi

Në asnjë mënyrë s'po shpëtoj dot nga shqetësimet... Vazhdimisht ndjej ngushtim, tmerr dhe kapitje... Vetën e ndjej si një njeri që nuk ka aspak vlerë... Më duket se të gjithë më poshtërojnë dhe më urrejnë.

Këto janë ankesa që shumë prej nesh i dëgjojmë shpesh nga njerëzit që na rrethojnë. Madje, mund të jenë edhe ato që ndiejmë vetë. Edhe pse disa thonë të vërtetën, në shumicën e rasteve këto burojnë nga frika dhe shqetësime të pavend. A është shumë e vështirë për t'i kaluar këto ndjesi negative? Jo. Atëherë, nëse pyesni se cila është mënyra për të shpëtuar nga ato, përgjigja është:

-Së pari, dija mirë vlerën kësaj feje nga e cila ke arritur nderin. Mos iu bind epsheve të tua në çështjen e urdhrave dhe ndalesave të saj. Në këtë mënyrë, do të shohësh se lumturia dhe qetësia do të trokasin vetveti në derën e zemrës tënde dhe Allahu i Madhëruar do të të pëshpërisë këto ajete:

“Sa për atë që jep (për hir të Allahut), ka frikë (nga Ai) dhe dëshmon për vërtetësinë e më të bukurës (besimit), Ne do t'ia lehtësojmë atij rrugën drejt shpëtimit.” (Lejl, 5-7)

Në marrëdhëniet që ke me arsimimin, punën, familjen dhe shokët e tu, pra, në lidhjet me të gjitha çështjet, do të të hapet dera e lehtësive, të jesh i sigurt për këtë. Sa më shumë t'i afroresh Allahut Teala me ibadet dhe bindje, aq më shumë do të të rregullohen marrëdhëniet me njerëzit. Në këtë mënyrë, do të fitosh këtë botë dhe botën tjetër.

Pastaj duhet të kesh sukses në harmoninë me vetën. Duhet t'i besosh vetes. Dhuratën që ta ka paraqitur Allahu i Madhëruar, duhet ta pranosh ashtu siç është. Domethënë, duhet të jesh i kënaqur me formën, natyrën, përmasën dhe familjen tënde. Shkurtimisht, duhet

të jesh i kënaqur me çdo gjë që të është dhuruar nga Zoti (xh.xh.), qoftë materiale apo qoftë shpirtërore. Vetën duhet ta pranosh siç je.

Duhet të jesh i sigurtë në ndjenjat kundrejt të tjerëve. Sillu kundrejt tyre siç dëshiron të sillen ata kundrejt teje. Nuk duhet të harrosh se edhe ata janë njerëz. Mos poshtëro dhe mos nënvlerëso askënd. Përpiqu t'i shohësh të gjithë njerëzit me dashuri. Mos prit që njerëzit të të duan. Përkundrazi, shfaq sjellje që për ta të jenë përkthim i dashurisë tënde. Përpiqu të hedhësh hapa pozitivë kundrejt tyre, por mos luaj rol. Dashurinë që ke për njerëzit, tregojua që nuk është me kushte.

Buzëqeshu të gjithëve. Përpiqu të formosh dialog të sigurtë me njerëzit. Mundohu të hysh me dashuri në zemrën e tyre. Ndiko te ata me mëshirë dhe mirësjellje. Fitojua zemrat, duke u bërë mirë dhe duke u sjellë modest ndaj tyre. Ja, shiko si Allahu i tregon të Dërguarit të Tij, salallahu alejhi ve selem, edhe neve indirekt, se çfarë rezultatesh pozitive jep afrimi me mëshirë ndaj njerëzve:

“Në sajë të mëshirës së Allahut, u solle butësisht me ta (o Muhamed). Sikur të ishe i ashpër dhe i vrazhdë, ata do të largoheshin prej teje. Prandaj, falua atyre gabimin, kërkoi falje Allahut për ta dhe këshillohu me ata për çështje të ndryshme. Kur të vendosësh për diçka, mbështetu tek Allahu. Vërtet, Allahu i do ata që mbështeten tek Ai.” (Al'Imran, 159)

Vizitoji njerëzit e sëmurë. Ndihmoji të varfrit. Ledhatojua kokën jetimëve. Interesohu për të gjithë një nga një. Përpiqu t'ua fitosh zemrën me dhurata, qofshin edhe të vogla pa vënë re nëse janë të moshuar apo të rinj.

Mos harro, të gjitha këto janë sjellje shumë të rëndësishme që njerëzve dhe ty të sjellin gëzimin, lumturinë dhe qetësinë.

Ja Resulallah!

Në tokën e kësaj bote ka vetëm një njeri dhe një emër, i cili meriton lëvdatat më të mëdha të njerëzimit.

- Ishe njeriu më i vetmuar në tokë, por vetminë asnjëherë nuk e ke ndjerë.

- Nuk kishe as nënë e as baba... që në fëmijërinë tënde i lindur si një jetim.

- Në përkujdesje të mori xhaxhai yt.

- Ishe njeriu më i mirë, më bujar, më modest dhe më i kujdesshëm.

- Ishe besnik, i ndershëm, dhe mirënjohës ndaj njerëzve, të cilët të bënin të mira.

- Ishe i drejtë edhe ndaj atyre, të cilët vazhdimisht të bënin dëme.

- Nga mirësjellja dhe butësia jote, arrite të përfitosh shumë zemra të njerëzve dhe u bëre shkak për udhëzimin e tyre në Islam.

- Ishe njeri, që asnjëherë nuk bëje dallim tek njerëzit.

- Zemra e çdo njeriu, të donte dhe vlerësonte vlerat e tua të larta.

- Edhe pse Xheneti ishte i garantuar për ty, prapëseprapë adhurimet ndaj Zotit tënd ishin gjithmonë të pranishme në zemrën tënde.

- Namazi për ty ishte një ndjenjë e veçantë, saqë e harroje tërë dynjanë dhe të mirat që ka në të, ngase e dije që po bisedoje me Krijuesin tënd.

- Sa herë që hyje në namaz, rëndësi të veçantë i jepje pamjes së jashtme dhe gjithmonë, visheshe me rroba

të bardha dhe të pastra, ngase e dije që Zoti është i pastër dhe i do të pastrit.

- Ishe ai, që me ardhjen tënde, erdhi drita në këtë dynja, të cilën e kishte kapluar errësira kohë më parë dhe ti ishe ai, që solle mirësi të pafundshme për njerëzit të cilët të besuan ty dhe fjalët e tua pa u menduar.

- Miraxhi ishte dhuratë për ty nga Zoti yt, si shpërblim ndaj durimit, vuajtjeve dhe pikëllimeve, që t'u kanosën ty, Ja Resulallah!

- Edhe Namazi ishte pjesë e Miraxhit, dhuratë të cilën ta dha Zoti, për të qetësuar zemrën tënde dhe për të larguar pikëllimet e tua.

- Rëndësi të madhe i dhe faljes së Namazit, duke gjetur rehatinë shpirtërore, edhe pse jeta jote ishte me shumë vështirësi të ndryshme.

- Kur hyje në namaz, harroje të gjitha vuajtjet dhe brengat që të kaplonin dhe ishe i përcaktuar tek arritja e kënaqësisë të Zotit tënd.

- Edhe Haxhi Lamtumirës ishte Haxhi i fundit i jetës tënde dhe dëshmi e madhe për të vërtetuar rëndësinë që i dhe faljes së namazit, ku dhe në momentin e fundit të jetës tënde, porosite umetin tënd me fjalën e vetme ... Namazi ... Namazi ... Namazi dhe i lusje të mos ndaheshin nga kjo, sepse ishte e vetmja rrugë për të arritur kënaqësinë e Zotit dhe Xhenetin e tij.

- Me fjalët e tua po jetojmë dhe veprojmë gjeneratë pas gjenerate.

- Ishe shembëlltyrë e vetme e njerëzimit, dhe i tillë do të mbetesh deri në fund të kësaj bote.

Mehmet Maksut

Të mos devijosh orientimin

Sot, shumë vëllezër myslimanë vazhdojnë rrugën e tyre dhe përpiqen ta jetojnë Islamin pa vuajtje, duke ndërruar mënyrën apo sjelljen, pasi nuk durojnë kundrejt disa vështirësive që përjetojnë. Por ne duam t'ju kujtojmë se asnjë çështje nuk është lartësuar pa vuajtje. Edhe xheneti u është dhënë besimtarëve vetëm në këmbim të sprovave dhe vështirësive të ndryshme.

Besimtarët e obliguar për ta vazhduar përpjekjen e shërbimit ndaj fesë së Allahut, përballen me shumë vështirësi. Këto vështirësi me të vërtetë ekzistojnë në sprovimin e kësaj jete. Allahu Teala, thotë:

“Vërtet mendojnë njerëzit se do të lihen të thonë: ‘Ne besojmë’, pa u vënë në provë? Ne i kemi sprovuar ata që kanë qenë para tyre...” (Ankebut, 2-3)

Të gjithë peygamberët që janë përpjekur për Islamin, kanë kaluar nëpër këto sprova dhe janë për-

ballur me çdo lloj fatkeqësie që u ka dalë përpara me vetëdijen se **“krenaria vjen vetëm nga Allahu”**. (Nisa 139.) Përgjatë gjithë historisë, tiranët u kanë bërë padrejtësi myslimanëve dhe do t'u bëjnë. Por të mos harrojmë se të gjithë profetët kanë arritur fitoren me ndihmën e Allahut Teala.

Fitorja nuk është formimi i shtetit, pasja e fuqisë apo të sundosh botën. Fitorja është të shfaqësh dëshminë e Kuranit në jetën shoqërore, politike dhe individuale sipas vullnetit të Allahut. Për shkak të kësaj, të gjithë peygamberët janë larguar me fitore nga kjo botë.

Sukses nuk është arritja e rezultateve që duartrokiten. Suksesi i vërtetë janë përpjekjet që meritojnë të duartrokiten. Vetëm Allahu e jep rezultatin. Mjafton që ne të bëjmë një jetë, prej së cilës Allahu të jetë i kënaqur. Le të jemi të fortë në përpjekjen tonë, edhe nëse jemi vetëm dhe të dëshmojmë besimin

tonë ndaj Zotit, pa nguruar prej dënimit të atyre që na dënojnë. Allahu (xh.xh.), thotë:

“Sigurisht që Ne do t’ju provojmë me frikë dhe uri, me dëmtim të pasurisë, të njerëzve dhe të të lashtave! Prandaj, përgëzoji durimtarët, të cilët, kur i godet ndonjë fatkeqësi thonë: ‘Të Allahut jemi dhe vetëm tek Ai do të kthehemi!’ Ata do të shpërblehen me bekim dhe mëshirë nga Zoti i tyre. Ata janë në rrugën e drejtë!” (Bekare, 155-157)

Allahu Teala shprehet në ajet se do t’i sprovtojë myslimanët me disa vështirësi. Në të njëjtën kohë, na fton të jemi durimtarë dhe rezistues pa toleruar asnjë prej parimeve të Kuranit kundrejt këtyre sprovave.

Allahu (xh.sh.), në ajetin fisnik, thotë:

“Vërtet mendoni të hyni në Xhenet, pa provuar atë që kanë provuar të tjerët para jush? Ata i goditi mjerimi dhe sëmundjet dhe, aq shumë u tronditën, sa që çdo i dërguar dhe ndjekësit e tij, thirrën: ‘Kur do të arrijë ndihma e Allahut?’ Ja, ndihma e Allahut është afër!” (Bekare, 214)

Disa vëllezër që nuk e përballojnë dot vuajtjen, janë drejtuar nga disa çështje që nuk u japin vuajtje, duke vazhduar përpjekjen në mënyrë të dobët e gjithashtu duke shfaqur butësi kundrejt sistemeve. Numri dhe pasuria e këtyre, çdo ditë sa vjen e shtohet. Ky shtim lexohet dhe vlerësohet gabim nga shumë njerëz. Nëse shumica është në anën e gabuar, asnjëherë nuk tregojnë se ata janë në rrugë të drejtë.

Disa njerëz, që e kanë parë se është vështirë të rritesh me parime, i kanë zbutur sjelljet, e normat e tyre. Ata janë bërë si fusha pa të zot, që i gëzojnë të gjithë. Por këtu dëshirojmë t’ju kujtojmë këtë: Asnjë pejgamber nuk ka toleruar në çështjen e fesë, në mënyrë që të shtohet numri i pasuesve të saj. Atëherë, si mund të bien në këtë gabim kaq lehtë këta njerëz, që marrin për shembull pejgamberët?

Allahu Teala, thotë:

“...Sa herë, me ndihmën e Allahut, një ushtri e vogël ka ngadhënjyer mbi një ushtri të madhe! Allahu është me të durueshmit...” (Bekare, 249)

Ne, duke u nisur nga ushtria e vogël që theksohet në këtë ajet, duhet të formojmë gjeneratat që do të kontribuojnë kundrejt të pavërtetës në thirrje dhe do të përpiqen ditë e natë për Islamin. Hesapet tona duhet t’i bëjmë me njerëz cilësorë, që nuk dyshojnë te Islami. I Dërguari i Allahut, sallallahu alejhi ve sellem, përkundër sistemit injorant të kohës së tij, edukoi një brez të zgjuar. Me këtë grup besimtarësh rrëzoi sistemin e idhujve dhe vendosi sistemin e fesë së Allahut.

Këta trima nuk u strehuan në shumicën numerike, as në epërsinë e dynjasë, as te drejtuesit e sistemit dhe as te faktorët e fuqisë injorante. Ata e përhapën Islamin duke u mbështetur te ajeti Kuranor, në të cilin Allahu thotë: **“Besimtarët duhet t’i besojnë dhe mbështeten vetëm Allahut.”** (Maide, 11)

Ata kanë jetuar duke u lidhur pas forcës së Zotit e jo pas forcës së shumicës. Po ashtu, pa toleruar në parimet e tyre dhe pa u mashtruar nga propozimet e gënjeshtër të sistemit, dhanë një përpjekje madhështore në përputhje me kënaqësinë hyjnore kundër sulmeve të të gjitha fuqive që shqetësoheshin nga të vërtetat e Zotit, duke zbatuar ajetin, ku Allahu i madhëruar, thotë:

“Mos u ligështoni dhe mos u pikëlloni, sepse ju, gjithsesi jeni më të lartët, nëse jeni besimtarë të vërtetë.” (Al Imran, 139)

Ky grup i vogël nuk ishte një grup i ndarë e i copëtuar. Përkundrazi, ata ishin të lidhur me njëri-tjetrin si tullat e një ndërtese në përpjekjen për përhapjen e të vërtetës Islame. (es-Saff 4.) Ata preferonin më tepër të ishin një grup i vogël e i bashkuar, sesa një grup i madh dhe i përçarë. Në rrugën që ecnin, nuk ndjenin asnjë dyshim, dhe pse nuk ishin shumë në numër, sepse ishin të lidhur me gjithë zemër pas parimit që Allahu e shpreh në ajetin e mëposhtëm:

“E Vërteta është prej Zotit. Kështu që, mos u bëj prej atyre që dyshojnë.” (Al Imran, 60)

Kur përballëshin me një grup më të madh dhe më të fuqishëm, nuk e thyenin premtimin, por shfaqnin rezistencë dhe e përmendnin shumë Allahun. Në këtë mënyrë, arrinin shpëtimin. (Enfal, 45) Ata rezistonin në rrugë të Allahut, derisa Allahu të gjykonte ndërmjet tyre. (Junus, 106)

E dinin se këto vuajtje e vështirësi janë provizore. Po ashtu, e dinin se kjo botë një ditë do të marrë fund. Për këtë arsye, duronin, garonin në durim dhe shpresonin shpëtimin, duke pasur frikë vetëm nga Allahu Teala. (Al' Imran 200.) Ata besonin se kur të duronin dhe të kishin kujdes në rrugën e vërtetë, Zoti i lartësuar do t'i ndihmonte. (Al Imran, 125)

Po, ata e dinin se pakica mbi tokë, që ftonte në fenë e vërtetë kundrejt feve të gabuara, nëse do t'u bindej atyre do të devijonte duke përfunduar të vepronte vetëm sipas mendimit të shumicës. (En'am 116.) Ata kurrë nuk i formonin standardet e jetës sipas dëshirave imponuese të shumicës. Në këtë mënyrë, nuk e fshihnin të vërtetën, duke u frikësuar se mos humbnin ndonjë pjesë nga kjo botë.

E zbatonin me përpikmëri paralajmërimin e Allahut, i cili në Kuranin Fisnik, thotë:

“Mos i këmbeni shpalljet e Mia me një vlerë të vogël dhe ruhuni vetëm prej Meje!” (Bekare, 41)

Premtimin që ia kishin dhënë Allahut, nuk e shisnin për pozitë, për kushte më të mira dhe për shumica numerike. Ata e respektonin paralajmërimin, ku Allahu thotë:

“Mos e këmbeni besëlidhjen e Allahut me ndonjë vlerë të paktë. Ajo që është tek Allahu, është më e mirë për ju, nëse e dini.” (Nahl, 95)

Këta njerëz, që ishin pak në numër, por me shumë zemër, nuk e prenë shpresën kurrë nga ardhja e ndriçimit hyjnor, edhe pse ndaj tyre ushtroheshin embargo, kërcënime dhe propozime shkatërruese. Mbi të gjitha, ata ishin të lumtur dhe të ditur. Nuk e prenë shpresën nga Allahu, sepse e dinin që shpresën nga Allahu e presin vetëm jobesimtarët. (Jusuf, 87) Duronin dhe ky durim i tyre vinte vetëm nga Allahu Teala. Nuk shqetësoheshin për shkak të kurtheve dredharake, sepse e dinin që Allahu është bashkë me ata që i frikësohen atij dhe bëjnë vepra të mira. (Nahl, 127-128)

Këta njerëz në pakicë, me ndihmën e Allahut kalonin shumë vështirësi, për shkak se ishin kapur fort dhe me durim pas fesë së Allahut. Njëzet njerëz prej

këtyre, që ishin shumë besnikë ndaj Allahut dhe të Dërguarit të Tij, sallallahu alejhi ve sellem, mund të përballeshin me dyqind jobesimtarë. (Enfal, 66)

Allahu i madhëruar thotë: **“Çdo popull ka afatin e vet. Kur t'i vijë koha e fundit, ata nuk mund ta shtyjnë, qoftë edhe për një çast dhe as nuk mund ta shpejtojnë.”** (Araf, 34)

Siç kuptohet edhe nga ajeti fisnik, çdo popull ka afatin e tij. Në këtë mënyrë, edhe populli për të cilin folëm më sipër, e kreu detyrën që kishte ndaj Allahut dhe kaloi në botën tjetër. Tashmë, neve na takon ta jetojmë Islamin dhe ta përhapim atë, ashtu siç vepruan këta njerëz sakrifkues. Islamin mund ta rikthejmë në realitetin e jetës me një sasi të vogël njerëzish ndoshta, por me shumë parime, vendosmëri, rezistencë dhe sakrificë. Për këtë arsye, ne duhet të shpëtojmë nga pretekstet joreale, me të cilat përpiqemi të justifikohemi.

Rruga e thirrjes në Islam mund të jetë e gjatë, por përveç Islamit nuk ka rrugë tjetër. Për këtë arsye, nuk mund të tolerojmë në përpjekjen për Islamin, në emër të disa llogarive të interesave të kësaj bote. Disa institucione që rriten me këto lloj dyshimesh, për fat të keq shohim se po rriten pa kontroll dhe në kontradikta. Neve na brengos shumë fakti që këta njerëz janë në një gjendje kontradiktore, për shkak se ato që shkruajnë nuk përputhen me ato që bëjnë...

“Pa dyshim, ata që thonë: ‘Zoti ynë është Allahu!’ dhe pastaj qëndrojnë në rrugën e drejtë, nuk do të kenë arsye për t'u frikësuar e as për t'u dëshpëruar (kur t'u vijë vdekja).” (Ahkaf, 13)

Ne i forcua zemrat e tyre, kur u ngritën e thanë: ‘Zoti ynë është Zoti i qiejve dhe i tokës. Ne nuk do t'i lutemi asnjë zoti tjetër, përveç Tij, sepse atëherë do të thoshim një gënjeshtër të madhe.’ (Kehf, 14)

O ZOT! TË LUTEMI, NA FORCO NË FENË TËNDE!

Amin!

MËSHIRA ndaj kafshëve

Serkan Këjly

Çdo krijesë ka hapësirën e vet të përdorimit. Ngarkesa, përfitimi nga mishi, qumështi dhe gjërat e bukura të tyre, roja, transporti etj. Domethënë, çdo gjë duhet të përdoret sipas qëllimit që ka.

Allahu i ka krijuar të gjitha krijesat sipas një plani. Ndërsa njeriu e ka krijuar si krijesën më fisnike ndër-mjet të gjitha krijesave. Të gjitha krijesat e tjera i ka vënë në shërbim të njeriut. Allahu i madhëruar, thotë:

“Është Ai, që për ju ka krijuar çdo gjë që ka në tokë...” (Bekare, 29)

Allahu (xh.xh.), e ka krijuar çdo gjë në univers brenda një sistemi dhe me një harmoni të përsosur.

“Çdo gjë e kemi krijuar sipas një mase.” (Kamer, 49)

“Allahu është ai që ka krijuar çdo gjë dhe i ka rregulluar sipas një mase.” (Furkan, 2)

Kur njerëzit me natyrë të prishur, agresivë, sadistë dhe që e kanë humbur ndjenjën e mëshirës, turpit dhe drejtësisë i përdorin krijesat e tjera jashtë qëllimit që kanë sipas dëshirave dhe pasioneve të tyre, do të lindin shumë çrregullime, përcarje dhe prishje. Për shkak të kësaj prishjeje të rregullit nga ana e njeriut, janë shfaqur shumë zhvillime anormale dhe çrregullime të të gjitha krijesat në tokë.

Çdo krijesë ka hapësirën e vet të përdorimit. Ngarke-sa, përfitimi nga mishi, qumështi dhe gjërat e bukura të tyre, roja, transporti etj. Domethënë, çdo gjë duhet të përdoret sipas qëllimit që ka. Për shembull, ne mund të përfitojmë nga qumështi i deles, nga transporti i gomarit dhe nga ruajtja e qenit. Allahu Teala thotë:

“(Ai ka krijuar) edhe kuajt, mushkat dhe gomarët, që ju t’i shaloni dhe t’i mbani për bukuri. Ai krijon edhe gjëra që ju nuk i dini.” (Nahl, 8)

“Vallë, a nuk e shohin ata se, ndër gjërat që duart tona kanë krijuar për ta, janë bagëtitë që ata zotë-rojnë?” (Jasin, 71)

“Ne bëmë që ato t’u nënshtrohen atyre, kështu që disa i shalojnë e prej disave ushqehen.” (Jasin, 72)

“Prej disave pinë dhe nxjerrin dobi të tjera. Vallë, si të mos falënderojnë!” (Jasin, 73)

Një besimtar nuk mund t’i bëjë kurrë dëm dhe nuk mund të torturojë ndonjë njeri apo krijesë. I Dërguari i Allahut, sallallahu alejhi ve sellem, ka urdhëruar mëshirë dhe ka ndaluar nga padrejtësia. Islami e lufton çdo lloj padrejtësie. Ai urdhëron drejtësi në çdo çështje dhe ndalon që t’i bëhet dëm dikujt. Në Kuranin fisnik njoftohet se ai që bën mirësi sa grimca, do t’i jepet shpërblimi për të. Po ashtu, edhe ai që bën një të keqe sa grimca, do ta marrë ndëshkimin për të. Allahu Teala, thotë:

“Kush ka bërë ndonjë të mirë, qoftë sa një grimcë, do ta shohë atë, dhe kush ka bërë ndonjë të keqe, qoftë sa një grimcë, do ta shohë atë.” (Zelzele 7-8)

“Veç kësaj, (njeriu duhet) të jetë nga ata që besojnë,

që e këshillojnë njëri-tjetrin për durim dhe e këshillojnë për mëshirë.” (Beled, 17)

Hz. Pejgamberi, sallallahu alejhi ve sellem, ka bërë shumë paralajmërime në lidhje me mëshirën.

Abdullah Ibn Amr Ibni'l-As, radijallahu anhu, transmeton se i Dërguari i Allahut (a.s.), ka thënë:

“Allahu i mëshiron ata që mëshirojnë. Kështu që, kini mëshirë ndaj atyre që janë në tokë, në mënyrë që t’ju mëshirojnë ata që janë në qiell. Lidhja farefisnore është një lidhje prej Rrahmanit. Kush e mbron atë, Allahu e mëshiron, kush e shkëput atë, edhe Allahu e shkëput mëshirën ndaj tij.”

Nga Hz. Pejgamberi, sallallahu alejhi ve sellem, janë transmetuar shumë hadithe në lidhje me mëshirën ndaj kafshëve. Aty shprehet se me mirësinë që mund t’i bëhet një kafshe, mund të fitohet kënaqësia e Allahut Teala.

Ebu Hurejra (r.a.), transmeton se i Dërguari i Allahut, sallallahu alejhi ve sellem, ka thënë:

“Një burrë po ecte në rrugë dhe e kapi etja shumë. Papritur rastisi te një pus. Hyri në pus dhe piu ujë. Kur doli, pa një qen që lëpinte tokën për shkak të etjes. Burri tha në vetvete: ‘Edhe ky qen ka etje si unë.’ Përsëri hyri në pus, e mbushi këpucën e tij me ujë, doli jashtë duke e mbajtur me gojë dhe i dha qenit ujë. Allahu u kënaq nga kjo sjellje e tij dhe ia fali mëkatet.”

Disa që ishin pranë të Dërguarit të Allahut, sallallahu alejhi ve sellem, thanë: “O i Dërguari i Allahut! Domethënë, ne paskemi shpërblim edhe për mirësitë që mund t’u bëjmë kafshëve?” Alejhissalatu vesselami tha: “Po!

1. Tirmidhi, Birr 16, (1925); Ebu Davud, Edeb 66, (4941).

Për çdo gjallesë të gjallë ka shpërblim.”²

Ibn Umeri, radijallahu anhu, transmeton se i Dërguari i Allahut, sallallahu alejhi ve sellem, ka thënë: “Një grua hyri në xhehenem për shkak të një maceje që e mbylli në shtëpi. Ajo e kishte mbyllur atë në shtëpi dhe nuk e kishte lënë të hante qoftë edhe prej insekteve të tokës.”³

Abdullah Ibn Xhaferi, radijallahu anhu, transmeton se i Dërguari i Allahut, sallallahu alejhi ve sellem, kur hyri njëherë në bahçen e njërit prej Ensarëve, pa një deve. Ajo po rënkonte dhe prej syve të saj po dilnin lot. Alejhissalatu vesselami iu afrua devesë dhe ia fshiu lotët. Deveja menjëherë u qetësua.

I Dërguari i Allahut (a.s.), pyeti: “Kush është i zoti i kësaj deveje?” Një djalë i ri prej Ensarëve tha: “Është imja, o i Dërguari i Allahut!” I Dërguari i Allahut, e qortoi: “A nuk e ke frikë Allahun për këtë deve që ta ka dhënë si mall? Shiko! Ajo m’u ankua mua. Ti e paske torturuar dhe e paske lodhur duke e vënë shumë në punë.”⁴

Abdurrahman Ibn Abdullahu transmeton nga babai i tij (r.a.), se ka thënë: “Një herë, ishim bashkë me të Dërguarin e Allahut, sallallahu alejhi ve sellem. Në një moment, i Dërguari i Allahut, u nda prej nesh për të kryer nevojat personale. Ndërkohë pamë një zog, që kishte dy të vegjël. Kur iku zogu, ne ia morëm të vegjlit. Zogu erdhi dhe filloi të përpëllitej duke përplasur krahët dhe fluturuar lart e poshtë në ajër. Kur erdhi i Dërguari i Allahut, sallallahu alejhi ve sellem, tha:

“Kush i ka marrë të vegjlit e këtij zogu të shkretë duke

2. Buhari, Shirb 9, Vudu 33, Mezalim 23, Edeb 27; Muslim, Selam 153, (2244); Muvatta, Sifat-u’-Nebi 23.

3. Buhari, Bed’u’l-Halk 17, Shirb 9, Enbija 50; Muslim, Birr 151, (2242).

4. Ebu Davud, Xhihad 47, (2549).

i dhënë mundim?” Jepjani të vegjlit!” Njëherë tjetër pa një fole milingonash që e kishim djegur. Pyeti: “Kush e ka bërë këtë?” “Ne!”, - i thamë. Atëherë, i Dërguari i Allahut (a.s.), tha: “Ndëshkimi me zjarr i përket vetëm Zotit që ka krijuar zjarrin.”⁵

Ebu Hurejra (r.a.), transmeton se i Dërguari i Allahut, sallallahu alejhi ve sellem, ka thënë: “Njërin prej pejgamberëve e pickoi një milingonë. Ai u zemërua dhe urdhëroi t’ia digjnin folenë milingonës. Ata ia dogjën. Allahu Teala i tha: ‘Ti dogje një umet që bënte tesbih, për shkakun e pickimit të një milingone.’”⁶

Ibn Abbasi (r.a.), transmeton se i Dërguari i Allahut, sallallahu alejhi ve sellem, e ka ndaluar ndeshjen e kafshëve.”⁷

Ndërsa, paraja që fitohet me bast duke ndeshur kafshët, është haram. Paraja që vënë në bast palët sipas rezultatit të ndeshjes, është kumar.

Këto sjellje të pamëshirshme dhe që i kalojnë kufijtë, janë sjellje që një besimtar nuk mund t’i bëjë kurrë. Këto sjellje të pamëshirshme janë sëmundje të ngelura prej popujve të mëparshëm. Veçanërisht në kohën e Romakëve, dihet se bënin arena ku ndesheshin robërit dhe kafshët. Njerëzit sadistë dhe me shpirt të sëmurë, në këtë mënyrë i dalin kundra Allahut e të Dërguarit të tij dhe e teprojnë. Në Kuranin fisnik ka shumë shembuj që tregojnë se si janë shkatërruar popujt e mëparshëm kur e tepronin.

“O ju që keni besuar! Mos ia ndaloni vetes gjërat e mira, të cilat Allahu jua ka lejuar dhe mos e kaloni kufirin! Vërtet, Allahu nuk i do ata që e kapërcejnë kufirin.” (Maide, 87)

Duke u larguar nga Islami, shoqëria islame ka arritur në një gjendje shoqërie njerëzish që quhen myslimanë, por që nuk dihet se çfarë janë. Kjo shoqëri që nuk di asgjë për urdhrat e Allahut e të dërguarit të tij, që është zhytur në preokupimet e kësaj bote dhe është bërë rob i vetes, po bën çdo gjë që kanë bërë popujt e shkatërruar në të shkuarën.

Megjithatë, shoqëria jonë, që nuk po paralajmërohet nga të mençurit për shkak të këtyre sjelljeve, mund të marrë ndonjë ndëshkim nga Allahu.

I gjithë ky shpjegim në lidhje me ndeshjen e kafshëve, është i mjaftueshëm për një mysliman që beson. Kundrejt këtyre paralajmërimeve, besimtarëve u takon të thonë: “Dëgjuam dhe u bindëm”. Sjelljet e tjera përveç këtyre, janë kundërshtim ndaj Allahut dhe të dërguarit të tij (a.s.).

5. Ebu Davud, Xhihad 122, (2675), Edeb, 176, (5268).

6. Buhari, Xhihad 152, Bed’u’l Halk 14; Muslim, Selam 148, (2241); Ebu Davud, Edeb 176, (5266).

7. Ebu Davud, Xhihad 56; Tirmidhi, Xhihad 30; Bejhaki, Kubra X/22.

Historik i shkurtër mbi atomin

Shkenca reale, vërtetuese e fjalëve kuranore

ATOMI

Muhamet T. Sheqiri

HISTORIK I SHKURTËR MBI ATOMIN

Tendencat për ta sqaruar natyrën e atomit, strukturën e tij si dhe dhënien e një teorie mbi të vërteten e atomit vërehen që nga kohërat e lashta, duke filluar që nga grekët e vjetër. Kështu Demokriti në shekullin v (460 p.e.s.- 370 p.e.s.) ka paraqitur tezën e tij mbi atomin, e cila njihet si hipoteza e atomit si thërrime e pandashme. Edhe vet termi atomos, rrjedh nga gjuha greke që d.m.th i pandarë.

Hipotezë të ngjashme kishte dhënë edhe Lukreci në shekullin I të epokës së re, e cila u emërtua si hipoteza e atomit si thërrimje e pandashme. Këto hipoteza, si të Demokritit ashtu edhe të Lukrecit ishin hipoteza të mangëta për ta shpjeguar qartë definicionin mbi atomin dhe si të atilla, ishin të paqarta dhe jo të plota. Teori mbi atomin kanë dhënë edhe shkencëtarë të tjerë të ndryshëm, si F.Bacon, R.Boyle dhe Isak Njuton, si shkencëtarë të shekullit XVII.

Po ashtu, në vitin 1801 Jon Dalton gjithashtu, e kishte dhënë një përkufizim lidhur me atomin, sipas të cilit del se "atomet janë thërrimja diskrete të pandashme, të cilat nuk mund të ndahen nga proceset e njohura kimike".

Nga zbulimet e mëtejshme që janë bërë në fushën e fizikës dhe të kimisë në fund të shekullit XIX dhe në fillim të shekullit XX, del se atomi si thërrimje e pandarë hidhet poshtë.

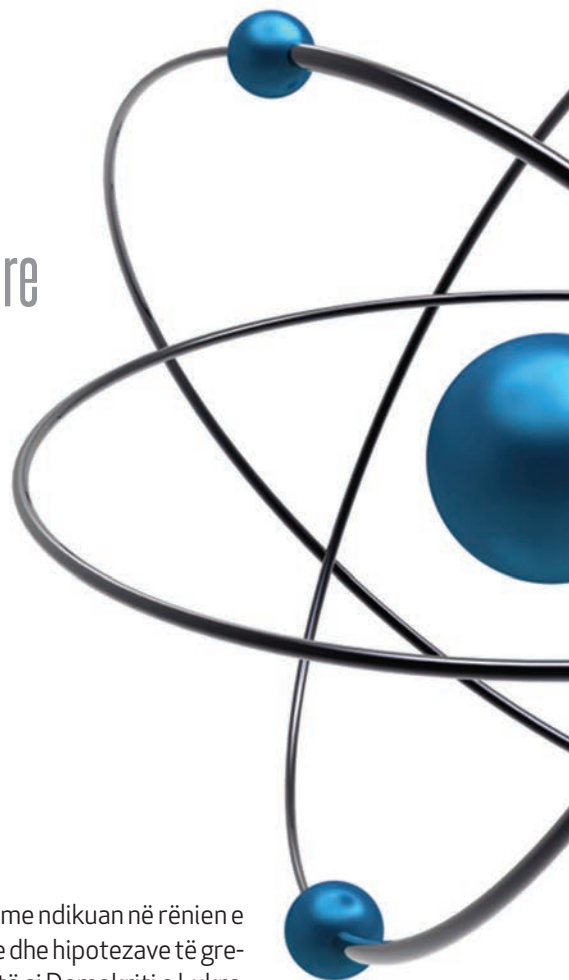
Këto zbulime ndikuan në rënien e pikëpamjeve dhe hipotezave të grekëve të lashtë si Demokriti e Lukreci, por ato njëkohësisht ndikuan edhe në rënien e pikëpamjeve të Daltonit në vitin 1801.

Zbulimet që janë bërë në shekujt XIX-XX, kanë treguar qartë se atomi nuk është thërrimja më e vogël ashtu siç ishte menduar deri në atë kohë, por ai është thërrimje e përbërë nga shumë thërrimja të tjera (grimca) subatomike.

Sipas zbulimeve, pikëpamjeve dhe të arriturave bashkëkohore shkencore del se atomi përbëhet nga bërthama atomike, e cila është shumë e vogël dhe ndodhet në qendrën në të cilën është e përqendruar tërë masa atomike dhe është e rrethuar nga elektronet, të cilat sillen rreth bërthamës në një rrugë të përkufizuar.

Në Kuranin famëlartë thuhet: **"...Zotit tënd nuk mund t'i fshihet as në tokë e as në qiell as sa grimca e as më e vogël se ajo e as më e madhe..."** (Junus, 61)

Allahu (xh.sh.), është ai që e shpalli Kuranin si libër Hyjnor për njeriun në tokë dhe për qartësimin e shumë gjërave që e rrethojnë njeriun në këtë botë e njeriu nuk ka mundësi t'i shohë të gjitha gjërat, me përjashtim të atyre që Zoti nga mëshira e tij e madhe ia ka mundësuar t'i shohë. Allahu, Krijuesi ynë, Krijuesi i gjithësisë, por

edhe krijues i atomeve (grimcave) e qartëson në Kuranin famëlartë se ç'është në të vërtetë atomi.

Allahu në Kuran jep përgjigje për çdo gjë për ata që kanë mend.

Allahu në Kuranin famëlartë na tregon se në gjithësinë që na rrethon ekzistojnë grimca apo atome, siç quhen në shkencën bashkohore dhe njëkohësisht jep një teori mbi atomin dhe strukturën e tij të brendshme; jep përgjigje për njeriun shkencëtar, por edhe për njerëzit e rëndomtë, në mënyrë që ata të kuptojnë rëndësinë e krijimit të tyre, dhe rëndësinë e krijesave që janë në shërbim të tyre (njerëzimit).

Në shkencën e kimisë, ku flitet për atomin, thuhet se atome ka në tokë e në qiell, por gjithashtu thuhet edhe se atome ka edhe në ato vende ku ne mendja nuk na shkon fare se mund të ketë diçka të atillë.

Nga pikëpamja fetare dhe të dhënat shkencore del se çdo gjë e krijuar në këtë botë është në përputhshmëri të plotë me fjalët kuranore, sepse Zotit nuk mund t'i fshihet asgjë, as në tokë e as në qiell as grimca më e vogël se atomi.

Në Kuran dëshmohej në një rëndësi të fuqinë e Zotit, e cila manifestohet në çdo fenomen jetësor (krijes) dhe në anën tjetër për ekzistencën e grimcave (atomeve) në tokë e në qiell të krijuara për të dëshmuar fuqinë krijuese të Allahut fuqplotë.

Nga kjo pikëpamje, ne arrijmë të kuptojmë se çdo fjalë e Kuranit përmban kuptime që vlejnë për çdo kohë, për çdo vend dhe për çdo njeri, fjalë me karakter të lartë dhe kuptim të gjerë.

Njeriu me mend magjepset kur i sheh mrekullitë e krijuara nga Allahu (xh.sh.).

Allahu (xh.sh.), në fillim të Kuranit e përmend qartë ekzistimin e grimcave (atomeve) në tokë e në qiell, duke e dëshmuar kështu fuqinë e Tij.

Kurani e përshkruan në këtë mënyrë, ekzistencën e grimcave (atomeve) në një pjesë të ajetit kuranor "...as

sa grimca e as ma e vogël se ajo..." Qëllimi apo objekti i kësaj pjese të ajetit kuranor është të jepet përgjigje mbi atomin dhe njëkohësisht të tregojë funksionalitetin apo strukturën e tij.

Shikuar nga pikëpamja teorike, shumë nga shkencëtarët bashkohorë e definojnë atomin si grimcë të përbërë nga shumë grimca të tjera, që nënkupton se janë në përputhshmëri të plotë me fjalët kuranore, si dhe janë teori që janë me kuptim të njëjtë me fjalën kuranore, por dallojnë në aspektin gjuhësor dhe nga kjo del se pas shumë përpjekjeve, ndoshta me shekuj të tërë, për të përcaktuar teorinë mbi atomin shkencëtarët vijnë në përfundim identik me thënien kuranore se "... as sa grimca e as më e vogël se ajo ..." dhe nga analiza e këtyre fjalëve apo zbërthimi i tyre del se grimca që përmendet në ajet është atomi dhe më të vegjël se atomi janë bërthamat dhe elektronet që sillen rreth tij. Ky është një zbërthim që ka të bëjë me të arriturat shkencore dhe pikëpamjet bashkohore mbi atomin. Allahu (xh.sh.), e ka sqaruar në Kuran këtë çështje me fjalë të pakta, por me shumë kuptime, duke e përmendur në radhë të parë, grimcën në tërësi (atomin) e pastaj bërthamën e atomit apo elektronet që sillen rreth tij. Shkenca bashkohore thotë se vëllimi i bërthamës së atomit është sa 1/10000 e atomit, që nënkupton se është shumë më e vogël se atomi në përgjithësi.

Me shekuj e vite shkencëtarët janë përpjekur ta përkufizojnë se ç'është atomi.

Ka shumë shkencëtarë e filozofë, të cilët japin mendime për këtë grimcë të vogël atomi. Allahu (xh.sh.), në Kuranin famëlartë e sqaron në mënyrë të drejtë dhe precize çdo çështje. Shumë shkencëtarë dhe filozofë grekë u përpoqën ta definojnë teorinë mbi atomin, por teoritë e tyre nuk u përkrahën nga shkenca bashkohore dhe si të tilla, u hodhën poshtë, sepse ishin të pasakta dhe nuk përkonin me të arriturat e shkencës bashkohore, e cila të arriturat e veta i kishte bazuar dhe edhe sot e kësaj dite i bazon në Kuranin famëlartë, në të cilin shkenca zë një vend të veçantë.

ÇFARË NA MËSOJNË FJALËT KURANORE DHE TË ARRITURAT SHKENCORE:

Të gjitha arritjet shkencore, në vërtetësinë e të cilave nuk dyshohet, janë vërtetuese se Kurani famëlartë është e padiskutueshme që është zbritje prej Allahut (xh.sh.) dhe kjo është esenca, thelbi i këtij shkrimi, sepse 13 shekuj pas zbritjes së Kuranit shkenca arriti vetëm në atë nivel që të dëshmojë vërtetësinë e fjalëve të Kuranit famëlartë për këtë çështje, të cilën Kurani e zbërthen më një pjesë të ajetit apo me pak fjali. Kjo është një nga shumë mrekulli të Kuranit.

MË I MIRI PREJ NJERËZVE ËSHTË AI QË PËRSHËNDET I PARI ME *Selam*

Fjalët më të përhapura dhe më të përdorura në fjalorin mes myslimanëve në marrëdhëniet me njëri-tjetrin janë:

E para, dëshmia se nuk ka zot tjetër përveç Allahut dhe se Muhamedi (a.s.), është i Dërguari i Zotit. Kjo dëshmi e bën njeriun pjesë të umetit mysliman.

E dyta, "bismilahi" me të cilën fillojmë çdo vepër të mirë, duke i kërkuar Allahut të madhëruar ndihmë për përmbushjen e detyrave dhe arritjen e suksesit. Këtë fjalë, myslimani e thotë sa herë që ia nis një pune individuale apo kolektive.

E treta, përshëndetja mes myslimanëve me fjalët "Es-selamu alejkum ue rahmetullahi ve berekatuhu" (paqja, mëshira dhe bereqeti i Zotit qoftë me ju). Qëllimi dhe thelbi i selamit është ndërtimi dhe konsolidimi i marrëdhënieve sublimë mes individëve të shoqërisë së të gjitha shtresave. Në këtë përshëndetjeje, ashtu si tek "bismilahi" manifestohet fjala "mëshirë - rahmet" mbi të cilën bazohen marrëdhëniet e myslimanit me Zotin, por edhe me vëllain e tij mysliman.

Përse i përshëndesim të tjerët me selam? Kjo fjalë në brendësinë e saj përmbanë katër kuptime:

Kuptimi i parë: Kur të përshëndes me selam, sikur të dhuroj paqen, të shoqëruar me një nga emrat e Zotit të

lartësuar; i Plotfuqishmi, i Shenjti dhe Paqedashësi.

Abdullah ibn Mesudi (r.a.), tregon: "Gjatë namazit citonim: 'Paqja qoftë mbi Allahun, mbi filanin...' Por Pejgamberi (a.s.), na tha një ditë: 'Allahu është Paqedashësi, prandaj nëse dikush qëndron ulur në namaz, le të thotë: 'Ettehiyatu (përshëndetjet) lilahi ves salavatu... salihin'. Kur besimtari e thotë këtë, bereqeti mbërrin tek çdo rob i ndershëm dhe dinjitoz i Allahut (xh.sh.)' (Buhamari). Prandaj, kur të të jap selam, është njësoj sikur të të them se je në mbrojtjen, kujdesin dhe vëmendjen e Allahut. Urtësia e zgjedhjes së këtij emri të bekuar, qëndron në faktin se ai shpreh shpëtimin nga çdo e ligë dhe largimin nga çdo e keqe e dëmshme.

Kuptimi i dytë: Shpëtimi nga të metat dhe mangësitë. Përshëndetja me selam në thelb është një lutje që Zoti të të shpëtojë dhe të të ruajë nga çdo ligësi që mund të prekë besimin apo jetën tënde.

Kuptimi i tretë: Siguria. Të japësh dhe përshëndetësh me selam, do të thotë të nënshkruash një marrëveshje paqeje dhe sigurie mes teje dhe tjetrit, ku ti je nismëtari dhe iniciatori. Në këtë rast, sikur i thua palës tjetër: "Mos kij frikë prej meje dhe mos u shqetëso, pasi nuk kam asnjë qëllim të keq ndaj teje. Përballë teje unë jam si një faqe e bardhë e cila titullohet: sinqeritet, besë dhe mirëkuptim."

Përshëndetja me selam është garanci dhe besë, e cila nuk shkelet. Është marrëveshje e cila nuk prishet asnjëherë. Ebu Bekri (r.a.), thoshte: "Selami është garancia e Zotit në tokë." Kurse Pejgamberi (a.s.), thoshte: "Mysliman është ai i cili është në paqe me myslimanët e tjerë, si me gojë ashtu dhe me vepra." (Buhari)

Kuptimi i katërt: Dëlirësi, pastërti dhe zemërbar-dhësi. Kështu kuptojmë se përshëndetja me selam i fshin meritë e kaluara dhe debatet shterpë. Selami është një faqe e re, epokë plot shkëlqim, miqësi, dashuri dhe besë.

Të mos harrojmë se përshëndetja me selam nuk është thjesht një fjalë që del nga goja, një fjalë e zhveshur nga çdo përmbajtje dhe domethënie. Në fakt, ajo është një linjë e re marrëdhëniesh, është fabrikë harmonie dhe mirëkuptimi mes njerëzve.

Selami është një emër të cilin Allahu (xh.sh.), e zbriti në tokë për një qëllim të lartë, ai është simboli i harmonisë, emblema e miqësisë, dëshmitari i dashurisë dhe çelësi i prezantimit. Me anë të tij largohet vetmia, thyhet frika, manifestohet mirësia dhe merr jetë suksesi. Përshëndetja me selam është një lloj ushtrimi për më shumë modesti dhe respekt për të tjerët.

Islami i nxit myslimanët për përhapjen e selamit ndërmjet tyre. I Dërguari i Allahut (a.s.) e ka konsideruar

selamin një detyrë, prej detyrave që ka myslimani ndaj vëllait të tij mysliman.

Selami është përshëndetja më e hershme, zanafilla e së cilës lidhet me Ademin (a.s.) e do të vazhdojë deri në Ditën e Gjykimit. Në një hadith të transmetuar nga Buhariu dhe Muslimi, Pejgamberi (a.s.), ka thënë: "Pasi Allahu (xh.sh.), e krijoi Ademin (a.s.), i tha: "Shko! Përshëndeti melekët dhe dëgjo si do të të përshëndesin ty! Ajo përshëndetje do të jetë përshëndetja jote dhe e pasardhësve të tu". Ademi (a.s.), u tha: "Es-selamu alejkum", e ata u përgjigjën: "Es-selamu alejke ve rahmetull-llah!" (Paqja dhe mëshira e Allahut qoftë mbi ty!), duke ia shtuar: "Ve rahmetull-llah" (mëshira e Zotit)".

1. Selami është përshëndetja e besimtarëve kur do të takohen me Allahun (xh.sh.).

2. Selami është përshëndetja e banorëve të xhenetit.

Kjo përshëndetje është pjesë e identitetit tonë islam dhe e vëllazërisë sonë.

Selami e shuan emocionin e të qenit i ashpër, e zvogëlon urrejtjen dhe forcon vëllazërinë dhe miqësinë.

Transmetohet nga Tirmidhiu dhe Ebu Davudi se Pejgamberi (a.s.), ka thënë: "Më i miri prej njerëzve është ai që përshëndet i pari me selam!"

MAGNEZI NDIHMOM NË PARANDALIMIN E DIABETIT

Ushqimet e pasura me magnez, siç janë frutat arrore, drithërat dhe perimet gjethe-gjelbra, mund të jenë të dobishme në parandalimin e diabetit.

Sipas studimeve të realizuara kohë më parë, njerëzit të cilët përmes ushqimit konsumojnë më shumë magnez, janë më pak të ekspozuar ndaj mundësisë për të zhvilluar diabetin e tipit 2.

Ky lloj diabeti shfaqen kur organizmi bëhet rezistent ndaj ndikimit të insulinës - hormonit që përpunon glukozën.

Një nga studimet kishte përcjellë mbi 85 mijë gra dhe mbi 42 mijë burra, të cilët vazhdimisht janë kontrolluar për dy deri në katër vite.

Rezultatet kanë treguar se konsumimi i magnezit është lidhur me një rastësi më të vogël për të zhvilluar diabetin. Shumica e personave e kanë konsumuar magnezin përmes ushqimeve, ndërsa rreth pesë për qind nga tabletat.

USHQIMET QË DËMTOJNË INTELIGJENCËN

Në çdo moment të ditës njeriu është i rrethuar ushqimi por jo të gjitha ushqimet janë të dobishmet. Madje ka prej tyre që janë "vrasës" të heshtur të inteligjencës.

Produktet dhe nënproduktet e sheqerit - Konsumimi i gjatë i sheqerit përveçse shton peshën trupore, dëmton edhe trurin, madje mund të vështirësojë kujtesën. Prandaj është mirë që të konsumohen produktet me nivel të ulët fruktoze.

Alkooli-Dihen efektet negative të alkoolit në organizimin e njeriut, ku më së shumti dëmtohet mëlçia, por është vërtetuar që alkooli shkakton edhe "mjegullim të trurit", sepse përdoruesi i alkoolit kalon në një konfuzion mendor dhe i mpirhet aftësia për të menduar e për të kujtuar. Për fat të mirë, këto simptoma hiqen fare lehtë, mjafton të mos konsumohet alkool në sasi të mëdha.

Produktet e fast-foodit, këto produkte të pasura me shumë yndyrna, kalori dhe kripë ndërhyjnë në tru duke shkaktuar

ankth dhe depresionin. Gjithashtu këto produkte ulin aftësinë për të mësuar dhe për të qenë vigjilentë.

Ushqimet e skuqura ose të përpunuara, shkatërrojnë ngadalë qelizat nervore që gjenden në tru. Përveçse formulës "magjike" shmangni sa më shumë ushqimet e skuqura, por nëse disa ushqime nuk mund të shijohen të ziera, është mirë të zgjidhet edhe vaji i duhur, sepse ai i lulediellit është më toksiku, ndaj rekomandohet gjithmonë vaji i ullirit.

Ushqimet shumë të kripura - ndikojnë në presionin e gjakut dhe janë shumë të dëmshme për zemrën. Gjithashtu janë të dëmshme për inteligjencën, pasi konsumimi i ushqimeve shumë të kripura krijon varësi njësoj si drogat.

Proteinat e përpunuara - Mishi është burimi më i pasur me proteina të cilësisë së lartë, por duhet të shmangni përdorimin e proteinave të përpunuara, si: sallami apo salsiçet. Këto produkte nuk e ndihmojnë sistemin nervor.

A E KENI DITUR?

Një qelizë e kuqe e gjakut udhëton nëpër tërë trupin dhe pastaj kthehet sërish nga është nisur për më pak se 20 sekonda.

Nëse të 600 muskujt e njeriut do të tkurrreshin përnjëherësh dhe në një drejtim të vetëm, njeriu do mund të ngrinte një peshë prej 25 tonëve.

*Mushkëritë përmbajnë mbi 300,000 milion kapilarë gjaku. Nëse ato do shtriheshin dhe do bashkoheshin njëra me tjetrën, ato do përbënin një gjatësi prej 2400 km.

*Testikujt e meshkujve prodhojnë çdo ditë 10 milion spermatozoide në ditë, të mjaftueshme për të ripopulluar tërë planetin për vetëm 6 muaj.

*Kocka e njeriut është e fuqishme se graniti në mbajtjen e peshës. Një kockë me madhësi sa një kuti shkrepe mund të mbajë një peshë prej 9 tonësh, që është 4 herë me shumë se sa një gur.

*Çdo thua i gishtave të dorës dhe gishtave të këmbës kërkon një kohë prej 6 muajve për tu rritur nga baza deri në majë.

*Gjatë gjumit gjatësia e njeriut rritet me 8mm. Ditën tjetër ju ktheheni në gjatësinë që kishit më herët. Arsyeja e kësaj është pasi disqet kërcore shtypen sikurse sfungjeri nga ndikimi i forcës së gravitetit kur ju qëndroni në këmbë apo ulur.

*Një person në vendet perëndimore mesatarisht konsumon 50.000 tonë të ushqimit të ngurtë dhe 50,000 litra lëng gjatë tërë jetës së tij.

*Çdo veshkë përmban 1 milion filtra të cilat filtrojnë mesatarisht 1.3 litra të gjakut për një minutë, dhe eliminojnë deri në 1.4 litra urinë në ditë.

*Muskujt të cilët i mundësojnë syve të fokusohen në objektiv, lëvizin në drejtime të ndryshme për 100,000 herë në ditë. Për ti dhënë muskujve një fuqi të tillë duhet të ecni çdo ditë 80 km.

*Për 30 minuta një trup mesatar jep nxehtësi me sasi të mjaftueshme për të vluar një sasi uji prej 2 litrash.

*Sytë pranojnë afërsisht 90% të gjithë informacioneve që na vijnë, duke na bërë ne krijesa me bazë vizuale. Pra 10% të informacioneve të tjera i marrim me veshë, me prekje, me nuhatje dhe me shijim.

*Vezoret femërore përmbajnë afërsisht gjysmë milioni qeliza veze femërore edhe pse vetëm 400 prej tyre do të kenë mundësinë të formojnë një jetë të re.

Allahu thotë ne Kur'an:

"po edhe në vetet tuaja - a nuk e shihni vallë?"
(Dharijat, 21)

TURQI, ZBULOHET TRURI 4 MIJË VJEÇAR

Arkeologët në Turqi zbuluan trurin 4 mijë vjeçar të një njeriu në zonën arkeologjike të qytetit Kutahya, në Anadollin Perëndimor.

Meriç Altinoz, profesor i Universitetit Haliç të Stambollit thotë se bëhet fjalë për rastin e parë dhe të vetëm të zbuluar deri më tani, që kushtet e natyrës konservojnë në mënyrën më perfekte të mundshme trurin e një njeriu.

Ai thotë se zbulimi do të ndihmojë shkencëtarët në studimet neorologjike dhe evoluimin e sëmundjeve celebrale.

Arkeologët mendojnë se zona ku janë bërë gjetjet ka qenë një qendër banimi e shkatërruar nga një tërmet i fuqishëm rreth 4 mijë vjet më parë. Ruajtja e materies gri në gjendjen në të cilën e zbuluan shkencëtarët i faturohet kombinimit të shkëlqyer të potasit, magnezit dhe aluminit në zonën ku po kryhen gërmimet.

SUBJEKTET SHQIPTARE RIMARRIN KOMUNËN E ULQINIT

Subjektet politike shqiptare rimarrin komunën e Ulqinit pas zgjedhjeve vendore që u mbajtën me 26 janar. Forca e Re Demokratike dhe koalicioni "Bashkë për të ardhmen e Ulqinit" kanë nënshkruar marrëveshjen për formimin e pushtetit lokal në Ulqin.

Marrëveshjen e mbështeti edhe partia e vogël Mali i Zi Pozitiv, e cila me dy këshilltarët e saj krijoi shumicën prej 17 këshilltarëve në asamblenë komunale që numëron 33 vende.

Marrëveshja u arritë pas bisedimeve të gjata mes subjekteve politike shqiptare, të cilat u pajtuan që kryetar i komunës në mandatin e ardhshëm 4 vjeçar të zgjedhet lideri i koalicionit "Bashkë për të ardhmen e Ulqinit" z. Fatmir Gjeka, ndërsa Forcës së Re Demokratike të z. Nazif Cungut i takoi posti i Kuvendit të Ulqinit.

Marrëveshja mes partive politike shqiptare e la në opozitë Partinë Demokratike Socialiste e kryeministrit Gjukanoviq, që në këto zgjedhje ishte partia më e fortë, dhe e cila u përpoq që për herë të parë në këto 20 vitet e pluralizmit politik ta merrte pushtetin në Ulqin.

Trysnia e vazhdueshme e mediave, e analistëve dhe intelektualëve, e faktorit politik në Prishtinë dhe Tiranë si dhe apeli i mërgimtarëve shqiptarë në SHBA, bënë që subjektet politike shqiptare të bashkohen dhe ta ruajnë komunën e vetme me shumicë shqiptare në Mal të Zi.

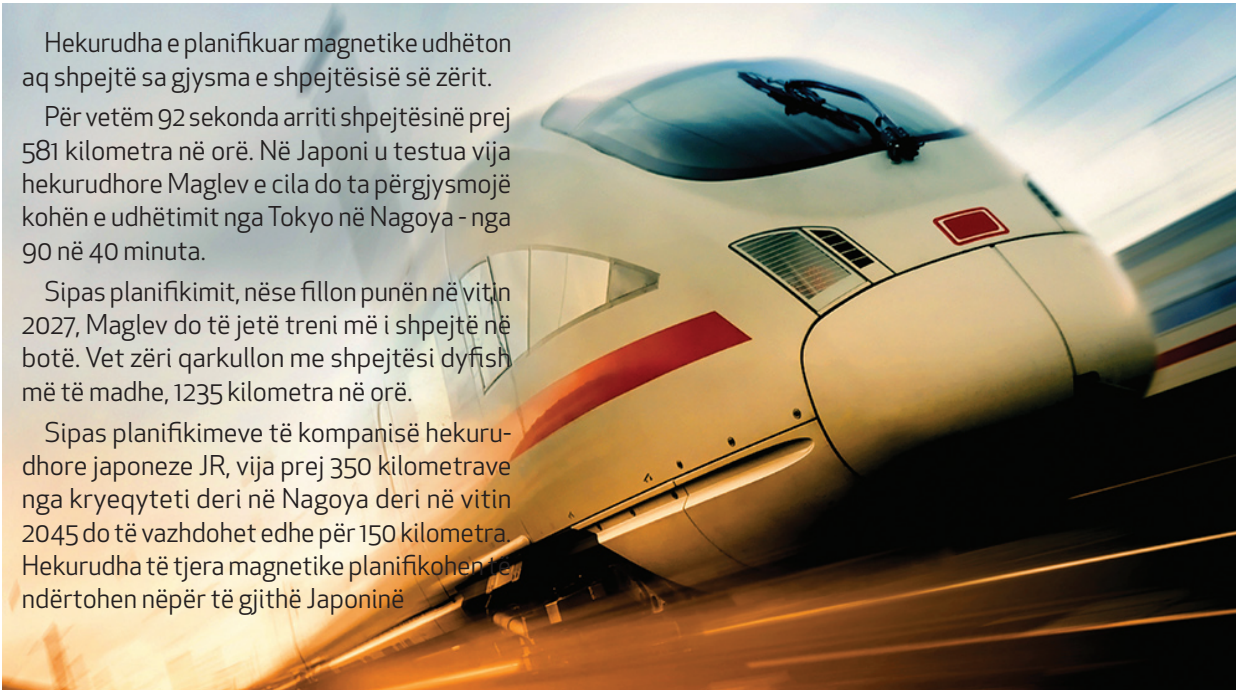
JAPONEZËT TESTOJNË ME SUKSES TRENIN MË TË SHPEJTË NË BOTË

Hekurudha e planifikuar magnetike udhëton aq shpejtë sa gjysma e shpejtësisë së zërit.

Për vetëm 92 sekonda arriti shpejtësinë prej 581 kilometra në orë. Në Japoni u testua vija hekurudhore Maglev e cila do ta përgjysmojë kohën e udhëtimit nga Tokyo në Nagoya - nga 90 në 40 minuta.

Sipas planifikimit, nëse fillon punën në vitin 2027, Maglev do të jetë treni më i shpejtë në botë. Vet zëri qarkullon me shpejtësi dyfish më të madhe, 1235 kilometra në orë.

Sipas planifikimeve të kompanisë hekurudhore japoneze JR, vija prej 350 kilometrave nga kryeqyteti deri në Nagoya deri në vitin 2045 do të vazhdohet edhe për 150 kilometra. Hekurudha të tjera magnetike planifikohen dhe ndërtohen nëpër të gjithë Japoninë

ÇFARË JANË SUPERKOMPJUTERAT?

Një superkompjuter i ri i krijuar nga Universiteti Kombëtar i Kinës për Teknologjinë e Mbrojtjes është renditur si më i shpejti në listën e 500 kompjuterave më të fuqishëm në botë. Superkompjuteri "Titan" i Laboratorit Kombëtar Oak Ridge të Departamentit amerikan të Energjisë ra në vendin e dytë të kësaj renditjeje. Por çfarë janë superkompjuterat? Dhe sa e rëndësishme është gara për t'i bërë ata më të shpejtë dhe më të fuqishëm?

Kompjuteri juaj personal i zakonshëm ka vetëm një mikroprocesor ose CPU, që zbaton një sërë komandash të përfshira në programet e instaluar në kompjuter.

Superkompjuterat e parë kishin vetëm disa mikroprocesorë më tepër, por profesori i shkencave kompjuterike në Universitetin e Virxhinias, Andrew Grimshaw, thotë se kjo ka ndryshuar pasi mikroprocesorët tashmë kushtojnë më pak dhe janë më të shpejtë.

"Sot, superkompjuterat janë ata që ne quajmë makina paralele. Në vend të një CPU-je, pra të një mikroprocesori, ata kanë me mijëra e mijëra. Dhe në rastin e këtij modeli të Kinës, në varësi të mënyrës se si numërohet, kemi miliona mikroprocesorë."

Makinat paralele përbëhen nga shumë kompjutera të mëdhenj të veçantë të quajtur nyje, që vendosen në një bllok. Ata shpenzojnë një sasi të madhe energjie elektrike dhe lëshojnë shumë nxehtësi, prandaj kanë nevojë për sistemeve të mëdha ftohjeje. Gjithashtu, superkompjuterat përdorin programe të ndryshme nga

ato që përdorin kompjuterat e zakonshëm.

Me burime të mjaftueshme, thotë zoti Grimshaw, kushdo mund të ndërtojë një superkompjuter për të zgjidhur probleme që kërkojnë miliona përlllogaritje matematikore.

Por kjo nuk është gjithmonë e nevojshme. Një superkompjuter virtual mund të krijohet edhe me anë të kompjuterave individualë të rrjetit të një universiteti apo kompanie. Këto sisteme mund të përpunojnë të dhënat gjatë kohës që kompjuterat nuk po përdoren nga askush.

"Në disa raste është shumë e thjeshtë të përdorësh superkompjuterat virtualë, sidomos kur problemi mund të ndahet në pjesë përbërëse të pavarura, pra duke e shpërndarë punën gjithandej. Ne e bëjmë këtë shumë shpesh në Universitetin e Virxhinias."

Andrew Grimshaw thotë se deri një dekadë më parë, inxhinierët ishin të përqendruar në bërjen e kompjuterave më të shpejtë. Që atëherë, thotë ai, ata kanë punuar për të krijuar makina paralele më të fuqishme.

"Kjo po ndryshon shkencën dhe inxhinierinë dhe do të vazhdojë t'i transformojë ato në mënyra që unë mendoj se shumica e njerëzve nuk mund t'i kuptojë plotësisht - pra se sa mirë ne mund ta modelojmë dhe simulojmë botën tani."

Grimshaw thotë se aftësitë e informatikës premtojnë një të ardhme jashtëzakonisht të mirë për fushën e kërkimeve.